

No 3-4 . 1946

Sukupuu

Wäänästen sukupuu

N:o 3

KEKRINÄ

TOIMITUSKUNTA

OSKARI VÄÄNÄNEN

(vastaava)

TUULIKKI ANTILA

(toimitussihteeri)

SIIRI HANNIKAINEN

ILKKA VÄÄNÄNEN

LASSI HIEKKALA

ILMARI VÄÄNÄNEN

YRJÖ SUVILUOTO

JORMA VÄÄNÄNEN

KAARLO TERÄSVUORI

KALLE VÄÄNÄNEN

AATAMI VÄÄNÄNEN

KLAUS B. VÄÄNÄNEN

BETTY VÄÄNÄNEN

TERTTU VÄÄNÄNEN

FRANS HJ. VÄÄNÄNEN

VEIKKO VÄÄNÄNEN

YRJÖ VÄÄNÄNEN

ILMESTYY
VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN R.Y.
KUSTANNUKSELLA

SAVON SANOMAIN KIRJAPAINO OY. KUOPIO 1946

SISÄLLYS:

<i>Hilja Väänänen</i> : PAALANNIEMEN TILAN VAIHEITA	114
<i>Kalle Väänänen</i> : KALAKUKON YLISTYSLAULU	117
<i>Jorma Väänänen</i> : PIETARI WÄÄNÄNEN	120
<i>Ivar Jordan Väänänen</i> : RUOTSINVALLAN AJOILTA SUOMESSA	128
<i>Betty Väänänen</i> : VÄÄNÄSTEN SUKUJUHLAT KUOPIOSSA 1945	131
<i>Eero Haara</i> : VÄLÄHDYKSIÄ SUKUJUHLILTA	137
VÄÄNÄSTEN VEISTÄMÄÄ: <i>Henrikki Wäänänen</i> : KELLON KYLÄN MARIASTA	139
<i>Kirsti Väänänen</i> : MUUTAMIJA MUISTKUVIJA VIÄNÄSTEV VII- MEKESÄSESTÄ SUURKATELMUKSESTA	143
<i>Tuulikki Antila</i> : "PIÄLLYSMIESTEN" PAKEILLA ELI SUKU- SEURAN JOHTOKUNTA ESITTÄYTYY	145
<i>Klaus B. Väänänen</i> : KALLEN ÄITI. LAPSUUSMUISTELMA	149
VALOKUVAT: Paalanniemen isäntäväki: August ja Hilda Väänänen lapsineen	115
Paalanniemen talo	116
Pietari Wäänänen	121
Juhlijat Lassilan uimarannassa	134
Sukujuhlien osanottajat Lassilan pihalla	135

PAALANNIEMEN TILAN VAIHEITA

Paalanniemen Väänästen juurtuminen Murtolahteen on laskettava siitä päivästä, jolloin Puiroolahden Mikko-isännän pojan poika Petter seurasi naima-asioissa ukkinsa esimerkkiä ja meni kotivävyksi Mönkkösen taloon ja sai aviokseen hehkeän Anna tyttären. Tämä tapahtui v. 1736 ja ennenpitkää tuli kotivävystä talon isäntä, jonka ansioksi on varmaan luettava kestävän perustuksen laskeminen sukunsa asuma-alueelle. Missä tämä talo silloin sijaitsi ei varmuudella tiedetä, mutta arvellaan sen olleen nykyisellä niemekkeellään. V. 1770 siirtyi tilan omistusoikeus Petterin pojalle Knutille ja tämän vaimolle Karinille, o.s. Antikainen. Näihin aikoihin oli Murtolahden kylä vielä Kuopion yhteydessä ja seurakunnan arkiston palon takia ei näiltä ajoilta ole tietoja kirkonkirjoissa.

Vasta v:ltä 1820 esiintyy Murtolahden kylä Nilsin kirkonkirjoissa ja sieltä löytyy myös Palanjemi, joka sitten myöhemmin muutettiin Paalanniemeksi.

Kun Knut Petterin poika kuoli v. 1793, jäi talo pariksi vuodeksi hänen leskensä haltuun, mutta siirtyi sitten heidän pojalleen Olofille eli Ollille, joka puolisonsa Kristiinan, o.s. Pitkänen, kanssa piti taloa vuoteen 1844. Näinä aikoina eli ja vaikutti Paalanniemessä Pietari Väänänen, joka syntyi v. 1864. Hän ansaitsee tässäkin yhteydessä erikoismaininnan, sillä hän oli varmasti sen ajan huomatuimpia kansanmiehiä. Hänen edesottamuksistaan ja aikaansaannoksistaan kertovat asiakirjat ja jopa romaanitkin mielenkiintoisia tapauksia ja luovat kirkasta hohdetta hänen elämäntyölleen.

Paalanniemen silloinen isäntäväki Olli ja Kristiina Väänänen tekivät nykyisen katsantokannan mukaan erikoislaatuisen perinnönjaon. He syrjäyttivät omat tyttärensä ja tekivät sensijaan isännän veljen, Knutin, pojasta Henrikistä talon perijän. Tyttäret saivat vain rahasumman sekä lisäksi tiukan määräyksen „tyytyä osaansa”. Tilan säilyttäminen suvulla on silloinkin ollut johtavana tekijänä ja liekö juuri näihin aikoihin ollut, että isännän piti lähteä lainapaidalla työhön, koska hän oli joutunut vaikeuksiin perinnönmaksujen takia. Tämä sitkeä maanrakkaus on ollut esimerkillinen aina uusille Väänäs-polville. E.m. Henrik Väänänen, jonka käsiin nyt joutui sukutilan kotitalo, oli erikoisen ponteva ja toimielias talouden pidossaan. Hänen aikanaan talo vaurastui ja muodostui keskei-

Paalanniemen isäntäväki: August ja Hilda Väänänen lapsineen.

seksi seutukunnalla. Näiltä ajoilta on säilynyt paljon perimätietoja. Talo oli hyvin varustettu, m.m. kirveitä on ollut vanhan perukirjan mukaan kokonaista 70 kpl. Mutta oli pa kirveen tarvitsijoitakin. Monet vuosikymmenet oli talonväkeä kolmattakymmentä henkeä, siihen lisäksi 7—8 renkiä, ja muita „kasakkaukkoja”. Niin paljon oli väkeä, että ei edes kuuluisa Punkan varasjoukkue päässyt tihutöitään tekemään, koska öiseenkin aikaan oli aina joku talonväestä ulkona liikehtimässä. Talon vieraanvaraisuus oli kuulua, joskin kerrotaan, että Paalanniemen vierastupaan pääsivät vain ne isäntämiehet, joilla oli hopeahelaiset piiput omistuksessaan. Tunnettu herännäisyysmies Paavo Ruotsalainen sekä Nilsin papit vierailivat usein seuramatkoillaan, sillä isäntäväki oli syvästi uskonnollista. Henrikin toinen puoliso Eeva Stiina, o.s. Ruuskanen, oli esimerkillinen emäntä, järjestyksen ja toimen ihminen. Hän vaali kotinsa kauneutta, laittaen m.m. paikkakuntansa ensimmäiset ikkunaverhot vierastupaan. Lisäksi hän oli kukkien ystävä ja niiden innokas kasvattaja. Näistä hänen harrastuksistaan on paljon tarinoita. Eräs sellainen kertoo emännälle sattuneen kerran harmillisen vahingon, kun hän kasteli epähuomiossa kukkansa kotikeittoisella viinalla. Oli näet tapana säilyttää viinalekkeri eteistuvan nurkassa. Silloinen tervehtimistapa ansaitsee myös tulla muistiinmerkityksi. Kätteleminen ei suvun jäsenten kesken riittänyt, vaan tapaa-

maan tultaessa syleiltiin toisiaan ja käsikädessä kuljettiin sisähuoneisiin saakka.

Henrik Väänäsen kuoltua v. 1879 siirtyi tila ensin perikunnalle, sitten sisar- ja veljesosien oston kautta Petter Henrik Väänäselle, joka hoiti tilaa kuolemaansa saakka eli v. 1899. Hänen jälkensä pidettiin tila monet vuodet perikunnan yhteisenä. Suuret ansiot sen kuntoutumisesta ja suvulla säilymisestä tulevat kuulumaan Petter Väänäsen leskelle, Fredrika Väänäselle, o.s. Savolainen, joka uhrautuvasti ja pelottomasti tarttui toisinaan ylivoimaisiltakin näyttäviin tehtäviin eikä koskaan säikkynyt vastoinkäymisiä. V. 1919 tila ositettiin, mutta siirtyi sitten sisar- ja veljesosien oston kautta nykyisille omistajilleen August Väänäselle ja hänen vaimolleen Hiljalle, o.s. Nyberg.

Paalanniemen Väänästen huomattavimpana piirteenä on ensisijassa mainittava kiintyminen kotoiseen turpeeseen. Rakkaus ja uskollisuus esi-
isien työtä kohtaan ovat säilyttäneet Paalanniemen Väänäset talonpojan ammatissa. Vain hyvin harvat, olosuhteiden pakosta, ovat siirtyneet muille työaloille. Vanhoja sukukirjoja ja perimätietoja tutkiessa tulee myös huomaamaan, miten suvun naiset niin Väänättäret kuin myös sukuun tulleet „poskeisetkin” ovat täyttäneet kunnialla paikkansa Väänästen sukupuussa.

Paalanniemen talo.

KALLE VÄÄNÄNEN

KALAKUKON YLISTYSLAALU

Runo kirjoitettu Väänäs-suvun sukujuhlaa varten 26. 6. —39.

Ku onnii hienokseltaan näläkee
myö itekukkii salassa jo pietty,
niin senpätaatta väylä väläkee
myö onnii jättee arvattu ja tietty,
niät jotta vajelluksen saes nyt vappaan
suustammu kulukun kautta alas nappaan
se herkku, jökon meinink sinne panna
ja kotvan ihteessä on outattanna.

Jokkaenen teistä, jökon Savonmuasta,
se muutamasta värssystä jo tuasta
kaet minun aatoksen jo varmaan lukkoo:
niät jotta meinoon tuota kalakukkoo.

On kalakukko kumma paestikas,
niij jotta vartaestaan se ihan hakkoo.
On muo'oltaannii se nii aestikas,
kun maha pystyssä se tuossa makkoo.
Jos kuka immeinen ei siitä naati,
niin varmaannii on siinä mahataati
tahikka sitten kippeenä on kielj —
niät sillohhan se syyvvä ei tie mielj.
Mut jäsenesä terveet vuan on kellee,
se kalakukota ei voe tok ellee.

En ossoo puustaemia paperille
niij järjestykseen jälekkäen nyt panna,
ne että ylistykseks kelepoes sille. —
Tuo liekkö makkeempoo ies taevaan manna.

Jos mieleen paenuneena meissä on
kotjpuolen kuva mullonnii tok aena,
niin — kalakukko kun nui eissä on —
on niinku ennen aekaan laavvantaena,

sellaenen hyvän tuntu sielussa
ja mielj nii onnelliseen olloon vaepuu
ja niinku jottai tuntusj nielussa —
tuo eikö lie sen kalakukon kaepuu.

On itekullae meillä muistissa
tua kuva kaanis, sinne kaeverrettu:
olj laavantaena tuvan kuistissa
myö saanan piälle piätä viiluutettu,
ja sitten kukko tuvan pöytään tulj,
sen läski lämmin ihan suussa sulj,
ja hajjui sen niin kutkutti jo nennee,
kakskorva puinen tuoppi vielä tuotiin,
ja siitä kokkeljpiimee kovvoo juotiin —
sellaesta tuoppiai ei niä tok ennee.

Nyt kalakukkoo kukkii syyvvä suap
ihanku ennen vanahaan tässä muassa,
ja vanahat rekortisa lyyvvä suap —
ei kukko lopu talossa kaet tuassa.
On kukon kuoren alla kiljun pintoo
voeteena ahvenen tae matikan tae muikun.
Ja laeskempii suap kyllä syönnin intoo,
kun tuikkaa turpaasa vuan piimätuikun.

Mut ihan siäliks kääp jo maharukkoo,
kun kahteloohii tuota kalakukkoo.
Tuan ruuvan miäree kun ei tietännä,
ennenkun immeinen läks tähän kestiin:
oes ihan, näättää siltä, sietännä
jo panna maha pariks päeväks lestiin.

Ei Savonmuassa mualiman tok parraen
ja ihmeellisin immeisten oes luatu,
jos siellei ihan pentuuvesta varraen
niin rasvasta oes ruokoo syyvvä suatu.
Niät niinkun sillon tällön vähä rasvoo
ne vuatii värkit ihaj joka konneen,
niin immeisennii voemat alakaa kasvoo
ja kyvykkääks se tulloo työhön monneen
ja paljo mualimassa tehä kerkii,
jos kalakukon varraan vuan se herkii.

Niin, kukon rasvalla jos sivelet
kulukkutorvestasj vuaj joka mutkan,
niin suatpa vetreet leukanivelet
ja kieleennii niin kummallisen kutkan
ja supliikin sellaesen suuhunnii,
se että kelepoo tok muuhunnii,
kun syönnin työhön tuahan aena sammaan:
niät kelepoo tok huastoo lottuuttaamman.

Nii onnii rasvasella ruuvalla
suuvärkit savolaesten kuntoon suatu,
nii että tokko missään muuvalla
niil liukasta tuo liekkää puhheen luatu.

Mut vielä kukossa oj jottae muuta,
ei yksin tua, se että rasvoo suuta.

Työ tunnettehan monet hyvät herkut,
nuo, joeta herrat syöp ja herraen serkut.
Voep niissä piästä makkuun makkeempaan,
kun niisson sokerit ja sakkariinit,
mut kalakukossapa sakkeempaan
tullunna viisauven on vitamiinit.
Sentaatta jokkaenen voes tulla neroks,
jos kukkoo söes vuaj joka ruokaveroks.
Ja älyn suonet männöö ihan tukkoon,
jos tutustunna eijoo kalakukkoon.
Ja senhantaatta niätsen savolaeset
niiv väkevätä viisaatta on täännä,
kun neon niät kaekki, miehet niinkun naeset,
tuan kalakukkokuurin läpikäännä.
Työ muistatta, mitenkä ennen aekaan,
äet puukolla kun pisti kukon kylykee —
jo ennenkun se auk sen kuoren saekaan —
suu kielelle se kerkes valloo sylykee.
Ja sitten viipaleelle kukon kuorta
niin paksulta kun pantiin voeta nuorta!

— Nyt syvväänpäs kun aenai Savonmuassa
Jo kukot outtaa pöyvässä nyt tuassa.

JORMA VÄÄNÄNEN:

PIETARI WÄÄNÄNEN

Eräs savolaisen talonpoikauskulttuurin edustaja.

Kun viime vuonna tuli kuluneeksi 180 vuotta huomattavan savolaisen talonpojan Pietari Wäänäsen syntymästä, on sopivaa ottaa esiin vanhat asiakirjat ja tutkia, mitä hänestä niissä mainitaan. Selostan seuravassa niitten tutkimusten tuloksia, jotka valaisevat hänen elämänsä vaiheita, toimintaansa ja henkilöllisyyttään.

Pietari Wäänänen syntyi syysk. 11 p:nä 1764 silloisen Kuopion (nykyisen Muuruveden) pitäjän Murtolahden talossa. Hänen vanhempansa olivat *Lauri Pietarinpoika W.* ja *Kristiina Rissanen*. Laurin isä oli tullut Murtolahteen vävyksi 1736 Puiroolahdesta, jossa suvun esi-isät näyttävät asuneen toista sataa vuotta. Pietari tuli isänsä kuoleman jälkeen 1791 talon isännäksi, ja hänen kunnollisuutensa ja uutteruutensa kohottivat hänet pian seudun arvokkainten talollisten joukkoon. Niinpä toimi hän 1790-luvulla pitäjän lautamiehenä, 1800 hänet valittiin Vähä-Savon yleisen kihlakunnan edustajaksi Norrköpingin ja 1809 Porvoon valtiopäiville. Edustustehtävänsä hän hoiti kunniakkaasti ja sai palkkioksi herastuomarin arvonimen. Vuonna 1828 hän muutti maalta Kuopion kaupunkiin toimien jonkin aikaa ruokatavarakauppiaana. Viimeiset vuotensa hän vietti poikansa *Anders Johan Wenellin luona* Taipalsaarella, missä hän kuoli 1846. Hän oli naimisissa talollisen tyttären *Eeva Savolaisen* kanssa.

Mikä näissä elämän vaiheissa on huomiota ansaitsevaa, kysyttäneen. Lienehän toki ollut moniakin vastaavanlaisia miehiä silloin kuten muinaikin aikoina. Tutkiessamme Pietari Wäänäsen toimia tarkemmin voimme sanoa, että ei häntä kuitenkaan syyttä ole kotiseudullaan pidetty arvossa ja nimitetty „maailman viisaaksi”. Tiettyä kaukonäköisyyttä osoittavat jo hänen ensimmäiset mainittavat puuhansa. Vuonna 1796 hän ryhtyi hankimaan rukoushuonetta ja hautausmaata kotitalonsa maalle, mistä hän lupasi tynnyrinalan tähän tarkoitukseen. Kirkon piirustukset hän saikin, mutta hänen rakennuspyyntönsä hylättiin. Tästä yrityksestä voidaan kuitenkin laskea alkaneeksi Muuruveden seurakunnan (joka perustettiin vasta 1907) historia.

Norrköpingin valtiopäiville valittiin Savosta Pietari Wäänäsen lisäksi talonpoikaissäädyn edustajina *Erik Korhonen* Rautalammilta, *Matti Pöllönen* Rantasalmelta ja *Adam Henrikinpoika Alopaeus* Kesälahdelta (Selenius: Kuopion kaupungin historia I). Varmaankin tekivät nämä miehet valtiopäivillä voitavansa, ei ainoastaan Savon, vaan koko Suomen talonpoikaissäädyn hyväksi. He saivat yhdessä muitten suomalaisten talonpoikaissäädustajien kanssa — joista erityisesti mainittakoon herastuomari *Petter Klockars* Uudestakaarlepyystä — aikaan m.m. päätöksen, että viimeksi käydyn sodan johdosta vahinkoja kärsineet talolliset vapautettaisiin 10

(Alkuperäinen
R. W. Ekmanin piirros

Kansallismuseon
kokoelmassa)

*Pietari Wäänänen, valtiopäivämies,
kansankirjailija, herastuomari.*

vuodeksi lisäveron maksamisesta. Pietari Wäänänen vaikutti talousvaliokunnan jäsenenä sellaisen päätöksen aikaansaamiseen, että Ruotsin valtakunnan pankin ja valtiovarain konttoriin valittaisiin siitä lähtien edustaja myös Suomesta, jolla valtakunnan osalla ei sellaista etua aikaisemmin ollut (Riksdags-Tidningar år 1800 i Norrköping). Selenius kertoo lisäksi Wäänäsen valittaneen yleistä köyhyyttä, koska peräkkäin oli ollut 3 katoavuotta. „Maamiehen tavaroista ei saatu hyviä hintoja. Lehmiä oli paljon myyty, ettei niitten voista ja talistakaan enää saatu merikaupungeissa rahaa. Suolat olivat erittäin kalliit.” Kotipuolensa asioita ajoi Pietari samoin sanoessaan, ettei Kuopioon rakennettaisi kivikirkkoa Vahtivuorelle, joka oli hänen mielestään sopimaton paikka sille. Maaherra *Anders Johan Ramsay* oli tämän hankkeen pannut alulle jo 1795, mutta kuningas

oli sen toteuttamisen lykännyt. Pietari piti parempana, ettei kallista kivi-kirkkoa rakennettaisi paikalle, josta „kokonainen hiekkaharju on poistettava”, vaan että „saataisiin panna vanha kirkko kuntoon tai rakentaa uusi, kookkaampi puusta” (B. Granit-Ilmoniemi: Kuopion kirkko). Kuninkas suostuikin lykkäämään rakentamisen muutamalla vuodella. 1803 asetettiin sitten kirkon rakennustoimikunta, johon Pietari Wäänänen tuli jäseneksi. Kirkko valmistui 1815. — Pietarin kerrotaan Norrköpingissä oloaikanaan kaupungin viereisessä virrassa näyttäneen kahden muun suomalaisen talonpojan kanssa kuningas Kustaa IV Adolfille, mitenkä Suomessa koskea lasketaan. Kuninkaan silloin Norrköpingissä tapahtuneen kruunauksen kunniaksi Pietari sepitti runon, joka ilmestyi painettuna samana vuonna (1800). Näitten ansioitten palkkioksi lienee kuningas antanut hänelle herastuomarin arvonimen.

Näyttää siltä, että Pietari Wäänänen kävi kuninkaan puheilla joissakin asioissa myöskin 1805. Sitä tukee maininta tri *O. Toppeliuksen* otteissa isänsä kirjeistä: „1805 eräässä kirjeessään Tukholmasta Gust’ille mainitsee Zachris Toppelius erään valtiopäivämies Wäänäsen. Samana vuonna toukokuun 28 p:nä että valtiopäivämies ei kuitenkaan matkustanut rannikon kautta, vaan eteläistä tietä.” (SKS:n arkisto.) — Maaherra *Wibeliuksen* kerrotaan Suomen sodan aikana oleskelleen Pietarin luona Murtolahdessa silloin kun venäläiset pitivät Kuopiota hallussaan — seikka, joka osaltaan kuvastaa niitä läheisiä ja luottamuksellisia suhteita, joita Pietarilla oli valtiovallan edustajiin.

Porvoon valtiopäivillä näemme Pietarin esiintyvän säätynsä luottamusmiehenä monissa tehtävissä: lähetystöissä ja valiokunnissa. Säädyn puhe-mieheksi tosin valittiin hänen Norrköpingin aikainen edustajatoverinsa e.m. Petter Klockars, mutta jos saamme uskoa asiantuntijoiden lausuntoja, on Pietarin kunniaksi mainittava hänen edustaneen säätyänsä ehkä etevimmällä tavalla, suorastaan loistolla. Tri *Viljo Hytönen* kertoo teoksessaan „Talonpoikaissäädyn historia” m.m. seuraavaa: „Pietari Wäänänen herätti monissa tilaisuuksissa älykkäisyydellään suurta huomiota. Säädyssä häntä alinomaa käytettiin monissa luottamustoimissa, ollen suomenkielisistä edusmiehistä siinä suhteessa ainoa alallaan. — Vanhan ja sitten myöhemminkin vallinneen tavan mukaan lähetettiin säädyn ensimmäisestä istunnosta tervehdyslähetystö muihin säätyihin; sen johtajana toimi Wäänänen. Myöskin muiden säätyjen tervehdyslähetystöt kävivät talonpoikaissäädyssä. Sen jälkeen oli sääty muiden säätyjen kanssa kunnia-tervehdyksellä keisarin luona tilapäisessä „linnassa”, joksi oli sisustettu kaksi vaatimatonta yksityisten omistamaa taloa; kaikki säätyjen jäsenet esiteltiin silloin hallitsijalle. — Valtiopäiväin työt olivat maamme vastaisuudelle aivan perustavaa laatua. Hallituksen esityksistä koski ensimmäi-

nen maan sotaväen perustamista, toinen kruununverojen kantamista, kolmas rahalaitosta ja neljäs maan uuden hallituksen järjestämistä. Kahden ensinmainitun käsittelyä varten säädyt asettivat n.s. siviili- ja talousvaliokunnan, johon talonpoikaissäätö valitsi Wäänäsen, Granrothin ja Kinttalan. — Vaikeimpia ja arkaluontoisimpia säädyjen käsiteltäväksi joutuneista asioista oli sotalaitoksen järjestäminen. — Hallituksen esityksestä antamassaan lausunnossa valiokunta suoruudellaan, joka ehdottomasti ansaitsee tunnustusta, ehdotti pyydettyä, ettei ruotujakoista armeijaa 50 vuoden kuluessa pantaisi kuntoon, sillä eihän maan nyt tarvinnut pelätä vihollisia, ja jos taas ruotsalaiset tekisivät hyökkäyksen, eivät suomalaiset entisten muistojensa vuoksi voisi ryhtyä heitä vastaan taistelemaan — tunnustus, mikä hämmästytti verrattomalla suoruudellaan, mutta on sitä enemmän kunnioitettava. Samalla ehdotti valiokunta sen maksun suuruuden, joka ruoduilta ja ratsutiloilta oli kannettava vakanssimaksujen nimisenä. Erikoisesti mainitaan, että valiokunnan ehdottamaa määrää tämän maksun suuruudesta ankarasti vastustivat sen talonpoikaissäätöön kuuluvat valiokunnan jäsenet Wäänänen ja Granroth, jotka yhdessä valiokunnan parin muun jäsenen kanssa liittivät sen mietintöön sitä tarkoittavan vastalauseenkin. Tätä kantaansa puolusti Wäänänen sittemmin hyvin sitkeästi säätynsä täysistunnossakin. Tulos olikin, että sääty puolusti melkoista pienempiä vakanssimaksuja kuin valiokunta. Lievennyksiä niihin toivottiin muissakin säädyissä. Mutta säädyjen päätöksessä ei kuitenkaan asetettu kiinteästi tälle kannalle. Se esitettiin siinä nimittäin ainoastaan vaihtoehtona valiokunnan esitykselle. Tulokseen tämä talonpoikaissäädyn ajama kanta ei vienyt. Kun julistuskirjalla elok. 1 p:ltä 1810 määrättiin vakanssimaksujen suuruus, sai silloin vahvistuksen valiokunnan ehdotus.” — Koska säädyjen virallinen kieli oli ruotsi, on luultavaa, että Pietari Wäänänen osasi sitä jonkin verran — eihän häntä muuten olisi voitu valita tervehdysten esittäjäksi talonpoikaissäädyn lähetystöön, joka nämä menot suoritti. Wäänäsen käsityskyvyn laatua kuvaa seuraava kertomus, jonka m.m. *Castren* esittää teoksessaan „Skildringar ur Finlands nyare historia”:

„Siksi päiväksi, jolloin valtiopäivät päättyivät, oli järjestetty tanssiaiset lukion saliin, ja niiden kahden päivän aikana, mitkä Aleksanteri oleskeli Porvoossa, kutsuttiin muutamia valtiopäivämiehiä keisarin pöytään. Eräs heistä kertoo, että sinä päivänä, jolloin hänet oli sinne kutsuttu, istui siellä myöskin Kuopion pitäjältä kotoisin oleva talonpoika nimeltä Wäänänen, jonka kanssa erästä keisarin seurueeseen kuuluvaa kenraalia huvitti keskustella. Kenraali teki ranskaksi kysymyksiä, jotka maaherra Ehrenstolpe käänsi talonpojalle suomeksi, minkä jälkeen hän käänsi tämän vastauksen kenraalille. Wäänänen oli, sanoo kertoja, erinomaisen viisas

Suomen jouduttua Venäjän valtaan Pietari Wäänänen sepitti runonsa „Aleksanteri I:sestä” v. 1819. Meillä ei ole syytä ihmetellä niitä suopeita sanoja, jotka hän siinä kohdistaa keisariin. Olihan hän itse kuullut ne sanat, joilla keisari koroitti Suomen kansakuntien joukkoon, ja olihan Aleksanterin henkilöllisyys tehnyt varmaan häneenkin, kuten kaikkiin, jotka keisarin näkivät, suurenmoisen vaikutuksen. Pietari laulaa hänestä:

Armon aukaisi ihanan,
Antoi rästit anteheksi,
Werot welkana olewat,
Jakoi jauhot waiwaisillen;
Käski kansasta valita
Jotka saattaisi sanoa
Tieon kansan tarpehista,
Joillen itse ilmoitteli
Porwohossa poikasillen,
Että kaikki kansa saapi
Uskollansa entisellä
Luojaallensa lauleskella
Warsin vanhalla tawalla.

Ruotsin vallan aika näyttää runoilijan silmistä nyt varsin huonolta, kuten havaitsemme seuraavasta:

Kuinkas luet kuinka paljon,
Aina maasta maksettiin
Uusia ulostekoja,
Joita niilläpä nimillä
Ulos otti Ruotsin kruunu,
Etten saattane sanoa.

Runoilija kehuu Aleksanteria käyttäen hänestä nimityksiä „kulta keisarimme” ja „wahwa wartia wäkevä” ja sanoo lopuksi:

Totta toiwotan minäkin
Isän ilmoisen tykönä
Kauwan tointa kantamahan,
Kauwas kartuta ikeä,
Ilman tauin tarttumatta,
Ilman waaratta wähintä.
Jonka päätän päätöksellä,
Aamenella olla annan.

Tämän runon arvellaan Wäänäsen kirjoittaneen erään Ramsayn (otaksuttavasti *K. A. Ramsayn*, joka oli myöhemmin maaherra ja senaattori) kehoituksesta. v. Beckerin muistiinpanoissa sanotaan näet, että se on „Runo, jonka herastuomari Petter Weänänen Kuopiossa on kirjoittanut (mainitun Ramsayn kehoituksesta ja jonka tämä on vienyt mukanaan St. Petersburgiin Paldanin ruotsiksi kääntämänä)”. Jos Wäänänen — kuten otaksutaan — on tiennyt Ramsayn vievän hänen runonsa keisarille nähtäväksi, on tämä tietoisuus tietenkin vaikuttanut hänen mielialaansa, kun hän on runonsa sepittänyt.

Wäänäsen runot juoksevat yleensä sujuvasti ja noudattavat hyvin runcmittaa. Kustavi Grotenfelt, joka on julkaissut mainitsemani kaksi viimeistä runoa teoksessaan „18 runoniekkaa”, sanoo niistä, että „jos ovat ilman suurempaa runollista innostusta, ovat ilman suurempia virheitäkin runcmitan puolesta, ja osoittavat siten, että runomahti Wäänäsen aikoina vielä oli hänen kotipaikoillansa säilynyt”. On edelleen syytä otaksua, että Pietari Wäänäsen runoilijatoiminta on antanut aihetta *Rühille ja Arvidssonille* kirjoittaa (teoksessaan: *Finland och Dess invånare*) seuraavaa: „Sisämaassa (ennen kaikkea Savossa ja Karjalassa) esiintyy vielä usein luonnonkirjailijoita, ja nimet Wäänänen ja Ryyränen m.m. ovat vielä korkeassa arvossa kansan keskuudessa”.

Pietari Wäänäsen poika Anders Johan, joka koulussa sai nimen Wenell, opiskeli Turun Yliopistossa papiksi. Hänen ollessaan Taipalsaarella kirkkoherrana Pietari muutti sinne vanhuuttaan viettämään. Hänen hautansa on Taipalsaaren hautausmaassa, ja sen päällä on risti, johon on merkitty hänen nimensä ja syntymä- ja kuolinaikansa. Anders Johan Wenell oli naimisissa *Kristiina Sofia Brofeldtin* (Juhani Ahon isoisän sisaren) kanssa, mutta avioliitto oli lapseton. Murtolahden nykyiset omistajat ovat Pietari Wäänäsen sedän jälkeläisiä.

Se, mitä edellä olen Pietari Wäänäsestä esittänyt, kelpaa mielestäni esikuvaksi nykyisille ja tuleville polville — sen vuoksi olen tahtonut tämän toiminnan miehen ansiopuolel tuoda julki pysyen historiallisesti luotettavien tosiseikkojen pohjalla. Uskon kaikkien savolaisten voivan olla yhtä mieltä siitä, että Pietari Wäänänen oli tosiaan kunnon mies, joka innolla toimi kansansa hyväksi.

HIVAR JORDAN VÄÄNÄNEN:

RUOTSINVALLAN AJOILTA SUOMESSA

Toimituksen käytettäväksi on asetettu suomeksi käännettynä otteita erään huomattavan pohjois-savolaisen talonpojan Ruotsin kuninkaalle Kustaa IV Adolffille (hallitsi 1792—1809) lähettämästä anomuskirjelmästä, jonka alkuperäistä ruotsinkielistä konseptia säilytetään Suomen valtion-arkistossa Savoa koskevien asiakirjojen joukossa. Koska asiakirja valaisee Suomen silloisia oloja ja kuvastaa Ruotsin hallituksen ja sen ruotsinkielisten virkamiesten piittaamattomuutta kansan tarpeista ja hädästä, julkaisemme seuraavassa mielihyvin laajan asiakirjan tärkeimmät kohdat.

„Savon asukkaat ovat kyllin itserakkaita uskoakseen, ettei ole toista kansaa, joka voittaisi heidät rakkaudessa kuninkaaseen ja isänmaahan. Kun he sanovat toivottavansa siunausta Teidän Kunink. Majesteettinne korkealle persoonalle, kun he selittävät tahtovansa hengellään ja omaisuudellaan puolustaa Teidän Kunink. Maj. ja isänmaan yhteistä hyvää, ei se ole tyhjää puhetta, vaan totuuden ja tunteen teeskentelemätöntä kieltä.

Ylpeinä näistä ajatuksista he täyttäisivät onnellisina velvollisuutensa, ellei heitä painaisi heidän välttämättömimpien ja vaatimattomimpien tarpeittensa puute. Seudulla, joka kylmän taivaan alla sijaiten on alttiina halleille ja missä maaperä yleensäkin on vähemmän hedelmällistä, eivät kadot pakostakaan ole harvinaisia. Mutta että ne kolmena vuonna peräkkäin ovat kohdanneet tätä seutua on harvinainen onnettomuus, jota sen kurjat asukkaat eivät ole jaksaneet kantaa. Kaiken kukkuraksi on tämä onnettomuus tapahtunut aikana, jolloin maan asukkaita rasittavat suurjaosta, tilojen lohkomisesta, asumusten uusimisesta ja kuntoon saattamisesta, maan raivaamisesta, uusien teiden ja julkisten rakennusten rakentamisesta aiheutuvat työt ja kustannukset, aikana, jolloin valtion tarpeita tyydyttääkseen yksityisen hyvinvoinnin täytyisi olla tasaisen; mutta kun maanviljelijä on, mitä ravintoon tulee, vaipunut eläimen tasolle, kun hän kurjaa elämää ylläpitääkseen on pakoitettu syömään olkia, pettua ja ruohoa, kun hänen nälkäiset lapsensa pakenevat maata, joka ei ravitse heitä eikä hänellä ole enää voimia sitä viljellä; kun virkamiesten ja sotalaitoksen saatavat mitataan ulos viimeistä ropoa myöten, mistä otettaisiin sitten vero kruunulle? Lisätty suostuntavero ja sen suorittaminen rahassa, omaisuusvero, tilaveron moninkertaistuttaminen aina kymmenkertaiseksi uuden

verojärjestelmän mukaan y.m. ovat kokonaan lopettaneet rahavarat läänissä, etenkin kun eivät (maatalous-) tavaroiden hinnat, jotka ovat aina olleet alemmat kuin muualla, seudulla, joka asemansa vuoksi on vailla menekkiä, ole ensinkään kohonneet. Toivottiin kuitenkin vähitellen voitettavan tämä suhde tulojen ja menojen välillä, mutta kun kadot jatkuivat, vaipui toivo ja maanviljelijäin tulevaisuus tuli entistäänkin synkemmäksi. Jo parempina aikoina olisivat yleiseksi ja tulevaksi hyödyksi suoritettut toimenpiteet olleet jo sangen tuntuja ja raskaita sekä aiheuttaneet varattomille maanomistajille verorästejä. Nyt kun sekä raha- että tavarapula ilmaantui samaan aikaan, tuli suurimmalle osalle köyhää rahvasta paljon vaikeammaksi maksaa niin hyvin entisiä rästejä kuin vuoden lisättyjä maksujakin. Epätoivossaan on talonpojan sentähden täytynyt turvautua ensin välttämättömään irtaimen omaisuuteensa, vetojuhtiinsa, karjaansa, vilja- ja rehuvarastoihinsa, joista toimitetuissa huutokaupoissa on ostajien puuttuessa maksettu tuskin kymmentä osaakaan niiden arvosta, jopa niinkin vähän, että löytyy esimerkkejä, jolloin lehmä on myyty 8 killingistä ja paraassa iässä oleva hevonen 18 killingistä, koska asetuksissa säädetään, että kruunun rästit on heti perittävät ulosmittauksella ja ulosmitattu omaisuus heti sen jälkeen huutokaupattava ja vaikka ainoastaan yksi ostaja saapuu tulee myynti kuitenkin toimittaa. Mutta kun tuhansittain elukoita ja irtaimistoa on tällä tavalla otettu rahvaalta ja rahapula samassa suhteessa lisääntynyt, ei useitten kuukausien keskeytymättömien huutokauppojen jälkeen ole niihin useissa paikoissa tullut yhtään ostajaa. Talonpojan kiinteä omaisuus, hänen isiensä hien ja vaivan hedelmä, on sittemmin usein joutunut ulosmittaukseen ja hän on vaimoineen ja lapsineen ollut pakotettu tarttumaan mieron sauvaan. Tilat on huutokaupattu läänin kansliassa 50—60 riikintaalerista, ja vaikkei ostajien varojen puutteessa yhtään huuttoa tapahtuisikaan, rappeutuvat tilat, kun niiden asukkailla ei ole enää sitä, mitä vaaditaan maan hoitoon. Että lisäksi sairaudet, kerjäämiset, petokset, väärennykset, rikokset ja varkaudet ovat päässeet valtaan ennenkuulumattomassa määrässä, on yhtä luonnollinen kuin turmiollinenkin seuraus yleisestä kurjuudesta.

Kalliin kirkon rakentaminen, joka on annettu Kuopion pitäjän tehtäväksi, on mitä erityisesti sen asukkaihin tulee, näiden asianhaaran vallitessa lisännyt heidän huoliaan. Niinpä on tämän kirkon perustus laskettava paikalle, josta ensin on kuljetettava pois kokonainen hiekkaharju ja johon on jo ilman huomattavaa tulosta käytetty 5000—6000 päivätyötä; tämän lisäksi on holvin muuraamiseen ja rappaukseen käytettävä kalkki tuotava Gotlannista ja kuljetettava maitse Pohjanmaalta yli 30 peninkulman matka. Samoin on rakennuskivetkin tuotava kaukaa rakennuspaikalta.

Sellainen on tilanne Savossa. Kuvaillessani sitä en ole peittänyt totuutta, vaan osoittanut vilpittömyyttä, joka kuuluu onnettomien kanssa-veljeni tulkkille, vilpittömyyttä, jota Teidän Kunink. Maj., minun isänmaani isänä ja suojelijana on oikeutettu minulta vaatimaan.

Vaikka tässä kuvauksessani olenkin uskollisesti seurannut totuutta, en kuitenkaan uskalla toivoa enkä alam. anoa mitään välitöntä toimenpidettä tämän johdosta. Päinvastoin toivon, että T. M. K. määräisi rehellisesti, taitavat ja puolueettomat miehet tutkimaan itse paikalla asian oikeata laitaa, ja samalla harkitsemaan missä määrin rahvas läänin tulevaa toimeentuloa silmälläpitäen voi kestää uusia maksuja, tahi kuinka suurelta osalta vanhat voidaan periä, eikö osa lääniä nyt rasittavista tie-, kirkko- ja talonrakennuskustannuksista tarpeettomampina voitaisi lykätä parempiin aikoihin; mitä käsityöhaaroja läänille sopivimpina rahatulojen hankkimiseksi pitäisi siellä perustaa, sallia ja edistää, sekä lopuksi, että paikkakunnan asukkaat tässä tutkimuksessa saisivat tilaisuuden esittää kaikki ne valitukset seudun virkamiehiä vastaan, joihin he katsovat itsellään aihetta olevan.”

Tällainen on kuva Riikin-Ruotsin virkamiesten toiminnasta Suomessa. Päättäköön jokainen itse oliko se Suomen suomalaisen väestön etuja silmälläpitävä.

Konsepti löydetty Ivar Jordan Wäänäsen asiapaperien joukosta 1904 Kuopion Haapalahdessa.

BETTY VÄÄNÄNEN:

VÄÄNÄSTEN SUKUJUHLAT

KUOPIOSSA 1945

Ihminen päättää, Jumala säätää, sanotaan. Niinpä Väänästen ensimmäisessä sukukokouksessa Kuopiossa kesällä 1939 oli päätetty, että seuraava sukukokous kolmen vuoden perästä pidettäisiin Helsingissä. Mutta tulivatkin suuret vainovuodet ja Väänäsetkin saivat muuta ajattelemista. Niin pian kuin sota loppui alkoi seuramme antaa kuitenkin elonmerkkejä itsestään järjestämällä Helsinkiin suuren kevätjuhlan. Siellä olleiden kuopiolaisten mukana saimme kehoituksen ryhtyä taas Kuopiossa, suvun jäsenten keskuspaikassa, uuden sukukokouksen järjestelypuuhiin. Koeteltiin kyllä hiukan esitellä esteitä, mutta joukossamme oli innokkaita Väänättäriä, jotka saivat suurimmatkin epäilijät innostumaan asiaan ja pian kokouskutsu sitten lähetettiin.

Ohjelman mukaan oli tulokorvikkeet järjestetty Osuusliikkeen ravintolassa klo 14. Jo hyvissä ajoin oli väkeä alkanut virrata erääseen ravintolan huoneista. Siellä istuivat suurimman taakan juhlan valmistuksissa kanta-neet: Maisteri Jorma Väänänen Helsingistä, apulaisinaan kuopiolaiset kam-reeri Eero Väänänen, rouvat Aune Pitkänen ja Edit Rissanen. Pullat tilai-suuten oli leivottu „pääemännän” Maija Väänäsen johdolla. Maksamalla 360 mk sai käteensä sinisen ohjelmalehtisen, johon kätevästi oli yläre-uunaan liitetty kuitti päivällisestä Väinölänniemen Hovissa ja alareunaan rautatielippu Pöljälle. Täsmälleen klo 14 päästiinkin sitten korvikekupin ääreen. Oli taas hauska tavata suvun jäseniä, joista ei moniakaan ollut nähnyt sitten edellisen sukukokouksen. Monet entisistä, etenkin kauem-pana asuvista, olivat jääneet saapumatta, mutta uusia tulokkaita oli sen sijaan useita. Ensimmäisenä päivänä oli ilmoittautuneita 137 osanottajaa. Klo 15 oli järjestetty käynti sankarihaudalla, jonne marssittiin in corpore. Etunenässä marssivat seuramme esimies Oskari Väänänen sekä Yrjö ja Jorma Väänänen kantaen kaunista punaisista dahliaoista sidottua seppe-lettä. Sen nauhoissa olivat Kalle Väänäsen runoilemat sanat: „Sankarivai-najat, jotka jo peittää multa, turhaa teille on kiitos ja kunnian kulta. Alt-tiutenne arvoiset ole emme — saakaa sankarit nöyryn siunauksemme”. Oli varmaan kokouksen juhlallisimpia hetkiä, kun Oskari Väänänen lausui muutamia valittuja sanoja ennen sepeleen laskua. Sen jälkeen laulettiin yhdessä „Jumala ompi linnamme”.

Klo 16 alkoi varsinainen sukukokous Väinölänniemen Hovissa perinteellisin menoin. Kokouksen avasi Oskari Väänänen toimien samalla puheenjohtajana. Puheessaan hän vetosi siihen lujaan yhteenkuuluvaisuuden tunteeseen, joka suvussamme vallitsee. Meillähän luetaan yleisesti vielä sukulaisiksi toisen ja kolmannen polven serkut, mikä on harvinaista useissa muissa suvuissa. Perheet ovat olleet lapsirikkaita, joten sukuun on tullut paljon jäseniä. Aika on nykyään raskas, mutta kun sukumme historia ulottuu yli 400 vuotta taaksepäin, saamme olla varmat siitä, että esi-isillämme on usein ollut yhtä vaikeita aikoja. Varmasti meidänkin sukupolvemme jaksaa voittaa ajan vaivat. Kokoontukaamme silloin tällöin tänne sukumme alkupaikoille, jossa meitä ympäröivät isiemme raivaamat pellot ja varakkaat talot.

Tämän jälkeen lääninrahastonhoitaja Janne Väänänen lausui vieraat tervetulleeksi paikallisten Väänästen puolesta. Seurasi sitten esimiehen runollisen kauniit muistosanat vainajista: lääket. lisensiaatti Kalle Eino Haarasta, päätoimittaja Eero Hiekkalasta, fil.maisteri Erkki Benjam Vahe-rista, lehtorin rouva Matilda Wenell'istä, isäntä Antti Ville Väänäsestä, majatalonhoitaja neiti Elli Väänäsestä, dir. cant. Jussi Heikki Väänäsestä, kansak. opettaja Kalle Väänäsestä, rak. mestari Paavo Väänäsestä, liike-apulainen neiti Saimi Johanna Väänäsestä sekä työmies Yrjö Aatami Väänäsestä, joiden nimet hän luki esittäen samalla lyhyen elämäkerran kustakin. Esityksen jälkeen kunnioitettiin heidän muistoaan hetken hiljaisuudella.

Ohjelmassa oli seuran sihteerin kertomus suvun vaiheista sitten viime sukukokouksen, jonka jälkeen seurasi johtokunnan ja seuran esimiesten vaali, jotka valittiin uudelleen. Seuran esimieheksi tuli siis yhä edelleen lehtori Oskari Väänänen ja varaesimieheksi fil. tri Veikko Väänänen ja rakennusmestari F. Hj. Väänänen, kaikki Helsingistä.

Seurasi vilkas keskustelu Sukupuun julkaisemisesta. Kaikki olivat yksimielisiä siitä, että Sukupuuta pitäisi koettaa yhä edelleen julkaista, sillä onhan sukumme ainoa Suomessa, jolla on oma äänenkannattaja. Tavasta, miten sitä saataisiin enemmän leviämään, esitettiin erilaisia ehdotuksia.

1) Päätettiin asettaa n.s. tukimiehiä seutukunnille, jossa on enin Väänäsiä ja heidän tehtävänään olisi lehden levittäminen.

2) Kaikille niille, joiden osoite tunnetaan lähetetään jonkunlainen esitelyvihkonen julkaisusta.

3) Kehoitetaan suvun jäseniä ottamaan omaan laskuunsa muutamia kappaleita julkaisuja ja myymään ne kotipuolessaan.

. Oli ehdotettu, että julkaisua lähetettäisiin postiennakkolähetyksenä,

mutta tästä ja muistakin seikoista keskustelua päätettiin jatkaa Lassilassa seuraavana päivänä.

Helsingiläisten taholta lausuttiin tämän jälkeen toivomus, että Kuopioon perustettaisiin jonkunlainen Väänästen kerho, jonka puoleen voitaisiin kääntyä hoidettaessa yhteisiä asioita. Kun ääniä ei kuulunut asian puolesta eikä vastaan, päätti hallitus sellaisen perustettavaksi ja määräsi siihen aluksi jäseniksi konemestari Lauri Väänäsen, lääninkirjanpitäjä Janne Väänäsen, johtajatar Irja Virtaniemen ja allekirjoittaneen. Kuopiolaisien puolesta ehdotettiin siihen vielä rouvat Edit Rissanen, Aune Pitkänen ja Maija Väänänen.

Aika olikin tässä kulunut niin pitkälle, että päivällisen ilmoitettiin olevan valmiina. Avattiin vain väliovet ja siirryttiin ruokasaliin jokaisen saadessa valita mieleisensä seuran. Pöydässä tapahtui hauska, yleinen esittely. Jokainen ilmoitti nimensä, ammattinsa, syntymäpaikkansa ja mihin sukuhaaraan kuuluu. Se oli hyvin mielenkiintoista kuultavaa. Suurin osa läsnäolevista oli pohjoissavolaisia, mutta oli joku Venäjälläkin syntynyt, puhumattakaan turkulaisista ja suursavolaisista. — Ruuat olivat pula-ajan ruokia, mutta korttita niistä kuitenkin selviydyttiin, vaikka taisi joukossa olla sellaistaikin, johon oikeastaan olisi kortit tarvittu.

Ilta päättyi iltajuhlaan samassa paikassa. Juhla alkoi kapellimestari Karpon johtaman orkesterin alkusoitolla. Lääninkirjanpitäjä J. Väänänen puhui sen jälkeen. Sukuseuran jäsen, neiti Thelma Rissanen lauloi sisarensa säestämänä, ja maisteri Jorma Väänänen esitteli uutta Sukupuuta. Sitä oli ollut muuten tilaisuus ostaa viereisessä huoneessa jo ennen juhlaa ja usealla se näkyi olevankin käsissään. Samalla oli ollut tilaisuus saada nähdä sukumme tutkimustuloksia huoneen seinällä olevasta taulukosta. Neiti Hilikka Rissanen soitti sen jälkeen Ukko Noan eri muodoissa, maisteri Kalle Väänänen lausui kirjoittamansa „Väänästen sukuvirren” herättäen suurta riemua kuulijoissa. Ilmestyi sitten uusi voima suvussamme, Eero Haara. Hänelle on annettu erikoinen kanssaihmissensä huvittamistaito. Ja monet olivat ne temput, joilla hän juhluvieraita ilahdutti. Kalle Väänänen kertoili myös verrattomalla taidolla Imppa Ryytäsen juttuja. Juhla loppui hyvään entiseen tapaan yleiseen tanssiin.

— — —
Seuraava 8 p. oli sitten omistettu retkeilylle Pöljän Lassilaan. Junan piti lähteä klo 11.20, mutta ajan tavan mukaan se oli tunnin myöhässä. Luulen, ettei kukaan kuitenkaan lähtenyt takaisin kaupungille. Kokousta pidettiin asemalaiturilla. Kukin etsi entisen parhaan ystävänsä tai sukulaisensa, niiden puutteessa voi tehdä tuttavuutta uusien sukulaistensa kanssa. Ja aika riensi kuin siivillä. Kun tunnin myöhästyneenä päästiin sitten lähtemään, huomattiin, että rautatiehallitus oli varannut meille kaksi

vaunua, toisen II luokan pehmeäpäällysteisen. 150 Väänäs-sukuista laskeutui sitten Pöljän pysäkille ja alkoi marssia rautatietä myöten Lassilaan. Päivä oli ihana, sellainen kuin mielikuvamme heinäkuun 5:stä on. Vedet välkkyivät, kukat tuoksuivat ja aurinko heloitti. Taloon saapuesamme jouduimme kulkemaan pitkän, kukkivan, sireenikujan kautta. Pihalle päästyämme otti talon emäntä Elsa Väänänen lapsineen meidät vastaan laulaen kalevalaisen tervehdyksen ja pitäen puheen. Kaunisrakenteinen, avara talonpoikaispiha, kauniit sanat ja säteilevä luonto yh-

Juhlijat Lassilan uimarannassa.

dessä tehosivat kaikkiin läsnäoleviin suuresti: moni pyyhki kyyneleen silmäkulmastaan. Täällä on ihanaa, sanoi moni toverilleen. Vanhan suomalaisen tavan mukaan juotiin sitten ulkosalla tulokorvikkeet. Emäntämme olivat jo edeltäkäsän saapuneet pitämään huolta ruumiimme tarpeista. Miehet lähtivät uimaan, naiset lepäilivät puitten varjossa.

Päiväksi oli varattu myös jonkun verran ohjelmaa. Niinpä lehtori Kalle Väänänen esitti talon historiikin omalla, innoittavalla tavallaan. Oli mielenkiintoista kuulla hänen puhuvan esi-isistään kuten Lassilan „kuhilas-päästä” taikka „vanhapoika Salomosta”, joka teki kauppaa aina ulkomailla asti. Samalla kun se oli Lassilan historiaa, oli se tavallaan koko

Pohjois-Savon asutushistoriaa ja ainakin usean läsnäolevan esi-isien historiaa. Siksi se niin mieliä lämmittikin.

Talon ehtoisa emäntä on vuosien kuluessa koonnut kotiseutumuseon koulunsa viereen. Suurin osa vieraista kävi katsomassa hänen mielenkiintoisia kokoelmiaan. Siellä havainnollisesti jokainen näki kuinka tuohi- ja pärekulttuureista on noustu sille talonpoikaissivistyksen asteelle, joka oli nähtävänä viereisessä Lassilassa.

Sillä välin Sukupuun toimikunta kokoontui vielä pohtimaan keinoja lehden levittämiseksi ja esitti sitten eiliselle jatkokoukselle, että asetettaisiin tukimiehiä mahdollisimman monelle seutukunnalle ja lähetettäi-

Sukajuhlien osanottajat Lassilan pihalla.

siin esittelyvihkosia kaikille tunnetuille Väänäsille. Samalla ilmoitettiin, että tukimiesten kehoituksesta sukumme jäsenille lähetetään sukujulkaisu postietuannilla.

Sillä välin oli emäntien toimesta ilmestynyt päivällinen pöydälle. Kortiton se oli tälläkin kertaa. Suvun jäsenten toimesta oli saatu voit, lihat, makkarat kokoon ja kun joukossa oli paljon kaupunkilaisiakin, joille tuollaiset ruuat ovat nykyään todellisia „pitoruokia”, arvaa, että pöydät tyhjenivät. Hyvin ruoka kuitenkin riitti — emäntien suureksi helpotukseksi. Paistiin päästyä puhui allekirjoittanut n.s. ulko-Väänäsille, joiden esi-isät ovat aikoinaan lähteneet maailmalle onneaan etsimään.

Päivällisten jälkeen oli vapaata ohjelmaa. Niinpä järjestettiin oma-laatuinen tietokilpailu eri sukuhaarojen kesken Eero Haaran toimiessa

tunnetulla taidollaan kysyjänä. Hän jatkoi ylioppilas Yrjö Rissasen avustamana eilisiä temppujaan, joille saivat nauraa sekä nuoret että vanhat. Jonkun ajan kuluttua siirrettiin penkit talon ikkunoiden alle ja siellä saimme kuulla talon emännän ja hänen sisarensa laulajatar Esteri Laitisen esittävän laulua. Tunnelmallinen hetki sekin! Tilaisuudessa oli arvottu emäntien leipoma koristekakku. Voittaja, majuri Yrjö Väänänen, lahjoitti sen nyt talon emännälle samalla kiittäen häntä siitä suuresta vaivasta, jonka käyntimme aiheutti. Vielä saimme kuulla Kalle Väänäsen „sanarrieskoo” kirjailijan itsensä lausumana. Tuollaisessa ympäristössä, syntymäpaikoillaan kuultuna, sen arvon ja kauneuden vasta oikein ymmärtää.

Päivä alkoikin jo laskea. Nuoriso hakeutui tanssimaan avaralle koi-vuin koristetulle navetan ylisille ja jälellä olivat vain loppupuheet. Väsymätön lehtori Kalle Väänänen piti päivien kauneimman puheensa. Hän kiitti sukukokouksen kuopiolaisia järjestäjiä ja erikoisesti Lassilan isäntäväkeä. Sen jälkeen hän puhui yleensä tällaisten sukukokousten merkityksestä. Ne lähentävät meitä toisiimme, kotiseutuumme ja samalla koko isänmaahamme. Juhla päättyi Maamme-lauluun ja jälellä oli vain matka takaisin Kuopioon, osan helsinkiläisiä jäädessä vielä taloon yöksi. Väänästen II sukujuhlat Kuopiossa olivat kunniakkaasti vietetyt.

EERO HAARA:

VÄLÄHDYKSIÄ SUKUJUHLILTA

I päivä.

Suvun kokoontuessa Kuopioon lauantaiaamuna oli touhua ja vilskettä. Tulokahviaisetkin "Osulassa" juotiin niin suurella kiireellä, että samaa vauhtia jatkettaessa aikataulukin jäi aluksi jälkeen. Asia korjattiin kuitenkin Sukukokouksen pitkittymisellä ja päivällisherkuksella Väinölänniemien Hovissa — Väänäsethän ovat tunnetusti kovaa väkeä haastelemaan ja syömään. Juhla niin ollen vähän myöhästyi, mutta loppui kuitenkin aikanaan.

*

"Hovissa" vietetyssä iltajuhlissa vallitsi oikea perhetunnelma ja kodikkuus. *Rissanen Thelman* liverrykset osoittivat Suvussa piilevän musikaalisia kykyjä, joskin koko Suvun esittämä yhteislaulu muistutti enemmän seka- kuin yksimielistä laulua. Ehkä ensi sukujuhlissa saavutetaan tällä alalla parempia tuloksia.

*

Kapellimestari *Niilo Karpon* johtama sukuorkesteri puolestaan piristi reippailla säveleillään mieliä ja sai nuorien, jopa pappojenkin ja mammojenkin polvet notkahtelemaan tanssin pyörteissä — sepä olikin oikein sukupolvien hyppelyä.

*

Väänästen oman kaupungin perustaminen esitettiin "*Rieska-Kallen*" laatimassa "Sukuvirressä", mutta olisi jo oikeastaan pitänyt ottaa suunniteltavaksi kokouksessa. Sillä kyllä Väänäsillä vähintään kaupunki olla pitäisi, koska se kerran kyettäisiin omin voimin pystyttämään ja asuttamaan. Muuten runo riemastutti kansaa siinä määrin, että monet saivat vatsanväänteitä, jotka vasta seuraavana päivänä paranivat Lassilan aterioista.

*

Hilkka Rissanen soitti pianolla "Ukko Noaa". Hän arveli kai siten voivansa parhaiten tehdä virtuoositeettinsa kaikkien ymmärrettäväksi. Ensi

kerralla kuulemme varmaankin jo vaikeatajuisempaa musiikkia. Ei silti, etteikö ”Ukko Noan” mutkikkaissa muunnelmissa olisi vaadittu useampaa kuin yhtä sormea.

*

Allekirjoittanut kuuluttajana oli aina silloin äänessä, kun muut olivat hiljaa, ja jutteli vieläpä itsekseenkin . . . koska aina haluaa puhua järkevälle ihmiselle ja kuunnella aina järkevää puhetta. Ja siihen on ainakin silloin tilaisuus, kun itse pääsee puhumaan! Siis: kuulemiin, kuulemiin — kuulemiin!

Kellon kylän Mariasta

Yksi on Maria mainittava
Kellon kempisä kyläjä
Joka on pitkänä pidetty
Mokompana morsiana

Olin kaunis kasvoiltani
Marjin siwä marrellani
Waan en kummonut katala
Miehitte iswehiä.
Marrit on maanneet Marian
Pojat hurjat polkeneet
Et on liiatfi lihonnut
Ylön paljon paifununna
Koska polosen pomesa
Lapsi hyppi lantehisa
Ette arwannen asian
Ette tiennen tarpeheni.
Minä mieletön o'inkin
Minä huono huijentelin
Koska tansseihin trawasin
Tuhla yönä juoksentelin
Hyppäisin hywällä mielin
Joka kampsin kantapäillä
Tuhdon pyhstönä pyhyä
Kufon lailla kufistella
Kanan kauniin tavalla
Kirkko tiellä kinkultelin
Kirkon pentisä peräti
Tstun huono huoletoinna
Tstuimen itte rafensin
Kowin laiton korfialle
Etä poikaiset poloiset

Nuoret miehet miesuiset
 Siellä silmäisit minua
 Ujan kaiten katelisit.
 Waikka pappi paljon kielti
 Komin haasti hartahasti
 Waan ei malttanut Maria
 Huora-paria huoletoinna
 Luopua luvattomista
 Lihan töistä törkivistä.
 Mulla on kiltawät tituset
 Hopiasta hohtamaiset
 Sillki tröijyt siivolliset
 Iso halkolet hamahet
 Tokit tyhrit peräti
 Lakit huiwit laadulliset
 Paljo muitaki paremmat
 Mahdan olla onnellinen
 Muilla on halvemmat hamahet
 Lakit huiwit huonommaiset.
 Nyt on pettänyt peteli
 Kulta latti langettanut.
 Toso polttanen poroksi
 Riukahalle kiiettänen.
 Mielen on wienceet minulta
 Lakit forjat lappaneet
 Entiset hywät elämät
 Häpiässi hämmentönnyt
 Toiwoni tuli tomuksi
 Ulos kulki kunniani
 Oli tuttuja tuhansin
 Ylöä paljon ystäviä
 Herrat heljaisit minua
 Talonpojat taluttelit.
 Empä yhden ystäwänä
 Enkä aljana ajellut
 Olin morsian monelle
 Piika Näyhän Pietarille.
 Ei ole enämpi minulla
 Ystämiestä yhtäkähän;
 Hywät hylkiwät minua
 Eikä huoli huonoikaan

Ei narrit naineet minua
 Eikä konnat forjanneet
 Waikka wattiini lihoopi
 Nawan paikka paisuneepi.
 Rummaasti meni lumoon
 Waate kerta kelmollinen
 Joka on tuotu Tukshulmista
 Ulkomaalta uiteltuna.
 Ollis paljota parempi
 Runnialla kulsekella
 Kulkia kupu tatilla
 Hamehella harmajalla
 Ruin olla kowin foria
 Monen miehen morsian.

Minä neuwon neithysiä
 Wahingoštani worotan
 Ettei piitoja pitäisi
 Tuolla lailla turmeltaman
 Jotka hirmuijet himonja
 Ropiošti noudattawat;
 Synnin palikka painawainen
 Oman tunnon turmeleepi.
 Koska kuoleman kujehet
 Nuolet aiwan onkarimmat
 Wiewät ruumiin rumaksi
 Ihon aiwan ilkiäksi
 Madot häjyt hämmentävät
 Toukat tolwonat purewat
 Ei ole kämm-ntä käsiä
 Eikä watti warpahisa
 Eipä silloin silkki waatet
 Paljo kapuna kahise
 Pian kaatuwa koreus
 Turhat kaikki kaunistutjet.

Teille Tytiäret typerät
 Piikat heikot hempiät
 Greetat Lenat lempiämmät
 Mariat Katrinot katasat
 Saarat Alaarat saattawaiset

Luijat Susannat suloiset
Beitat Unnat antavaiset
Elsat Sislat siivolliset
Walporit muutkin wakaiiset
Olsloon tämä opiksi
Kiireheltä kirjotettu
Kelloa kempisä kylässä
Kamarissa kaitasessa
Sodet iltana isona
Kahen tiiman tienohissa
Yhfinäns tytär typerä
Maria raukka Rantohäki.

MUUTAMIJA MUISTIKUVIJA VIÄNÄSTEV VIIMEKESÄSESTÄ SUURKATELMUKSESTA

Kyllä olj lämmintä! Tokko lienöön kuumempoo siellä palamupuihen siimeksessäkkää ku olj viime kesänä Pöljällä sinä heinäkuisena sunnuntaapäevänä, jollov Viänäsjte heimo kaekkija liikennekulttuurin suavutuksija — lukkuuottamata ehkä lentokonetta — hyväkseen käättäen suunnisti Pöljäl Lassilaa.

Hik tippu meijännii kahem matkamiehe otalta, kum myö ajjoo jyys-tettiin polokupyörällä muantietä pitki. Siinäpä nähtii sivumänövä post-juna, jonka viimesestä vaanusta vilikko useita tuttuja nuamoja.

Pöljäjärven vesj olj kaet ennestää aenae kolomkymmeasteista (Oes-koon ne salloo kuatanne siihev varija vettä — mää tiijä!) Mutta sel lämpö nous kyllä kiireenkaapalla vielä puoljkyymmentä pykälävälijä, kuv Viä-näsjtel lavvee sukukunta paeskaatu siihe uimaa — jäähyttelemmään niät mielestää.

Pajupehкот — vae lienöövät olleet leppäsemmosija — saevat tehdä pukukopiv virkoo.

Muutaman puskan takkoo kuulu iänj:

— „Minkäs Viänäsen tyttöjä sinn' outkaa?”

Toeselta puolev vastattii, että sej ja sev Viänäsen.

— „No joham minä arvasin. Sull'o ihan sisaresj iänj.” Ja niin tulj tuasj tuttuja kahesta tuntemattomasta sukulaesimmeisestä.

Ite Rieska-Kalle kertoelj tunnetulla taejollaa Lassilan sukuhaara historijoo. Talon kommee kukko ei ilimeisesti osanna ollenkaa antoo arvoo näelle tiijojjyville. Se ruoja vua sill'aekoo vaemonee ruaputtelj aetan kuppeella kukkivii ruusupehkoe juurija. Vällii aena kovalla iänellä kiekasjta hujjaatti oma' arvosa tunnossa.

Sotilas näköjään selevii kunnijalla kiperästä paekasta sivilissäkii.

Majurj Yrjö Viänänev voetti täätekuakun. Jopas löyty sille miehelle ystäviä! Varsinnii tyttölapsija. Asija'ommaene tek' sillo ovelan taktillisev veo ja lahjotti kuakun talo' emännälle.

Pöljän kotseotumuseotakii kateltii. Vaekkei siellä kyllä paljoo muuta pystynnä näkemään ku toestesa selekijä ja laepijota. Kaekki kun niät pyrkivät pakkaatummaa yht'aekoo sissää. Eivätpäs ies helsinkiläesetkää hoksanneet jonnooj järjestäytyvä!

Mutta aenae yks vanaha pärevakka siellä olj varmasti. Sillä kuulu kannetu yhtä eismännyttä Lassila isäntee piennä poekana laavantaena saanaa.

Tietokilipaelussa mitattii erj sukuhuaroen piäkopav vetävyyttä nuin niinku sisäpuolisesti. Ulukoopäem mitattii oekee millimeetterjkojjeilla siellä Lassilan navetan kuppeella koevui alla.

Räemäläestem piät tuntuvat olovam parraesta tarpeista tehtyjä. Lienötkö sitten vielä kooltaannii muita mittavampija, ei tullu otetuks seleville.

Voe sitä vilinätä Lassilam pihamualla syönt'aekaa! Kahelle pitkälle pöyvälle kantovat passarit ruokoo juoksujalakoo, mutta potatit ja herne-tuuvingit, paestit ja höystöt, raparperjliemet ja vehnäspalaset hupenivat ihan silimäнкuvvaemessa.

Mitteepäs sitä turhoo ruusoomaan nii sukulaesimmeisten keske!

Nuorj polovi unneotti kokonaa olemattoma' arvokkuutesa ja juoksentelj päevällä karttupiilosilla ympärj kartanoo.

Iltasella se purki elämä'illoosa pöllyyttämällä Lassilan navetavinnil lattijoo haetarinsöeton tahissa. Taespa siihe osiks yhtyvä vanahemppii väk'.

Tunnelma nous korkeelle — yksil lattijalaavattii pyrkivät poukkoelemmaa yläpystyy ja allekirjottanneen nyrjähtänyt varvas, jokkei vielä eillisenä päivänä sietännä aatostakkaa semmosista kengistä, joessa ruukataan kaapunkmaesemassa essiityvä, paranj sillä kertoo ihan terveeks'.

Hilipeetä mielj'alloo piisasj kaet vielä itekullae kotjmatkallekkii. Mikä sittem milläe pelillä lienöö ajjoo köryyttännä.

Tohtuorj Ilimarj Viänänen istu ommiin kiessiisä. Hevose harja vua yhen kerra heilaht ja pöly tupraht kärrimpyöristä Lassilan tuvannurkalla.

Suuri j joukkokunta vajelsj Pöljäm pysäkilie vahtoomaa yöpostjunnoo ilosesti laaelleen. Junassa sitte olj jokkaeselle välasemalle jäävälle vielä laaloo luikaatettu lähtijäesiks'.

Aena sitä jonnii uuvan nuama oppii joka kokkousessa tuntemaa, vaekka yks ja kaks päevee onnii ylettömäl lyhyt aeka kyssee ollen näennii suuresta laamasta, ku on tua Viänäshten sukukunta. Mutta kuhhan tästä aejat paranoo ja piästääm poes korttipeli ikkeestä, niim pietään tuasj uus ja oekeej jymykokkous vaekka itessään piäkaapunnissa. Nii että näke-miin nyt sittev vua — jos ei ennemmin nii' myöhemmin!

TUULIKKI ANTILA:

„PIÄLLYSMIESTEN” PAKEILLA

ELI

SUKUSEURAN JOHTOKUNTA ESITTÄYTYY

Meidän savolaisten keskuudessa on jo vanhastaan tunnettu huomattavaa kiinnostusta ns. „piällysmiesten” arvoa kohtaan. Jollei sille paikalle itse käydä istumaan, niin ainakin halutaan tietää, kummoinen tuo valittu „piällysmies” on — kuka, mikä ja mistä. Oivaltaen, että tällaista kaipuuta Väänäsissäkin on, on toimitus ryhtynyt ankariin ponnistuksiin tyydyttääkseen suvun jäsenten oikeutetun tiedonhalun sukuseuramme johtokuntaan nähden. Tämä on ollut ankara urakka, ensiksi siitä syystä, että johtokunnan jäsenet tuntuvat puhuvan mielellään kaikesta muusta vaan ei itsestään, ja toiseksi koska tutkimuksen edistyessä toimitus on havainnut heidän ansioluettelonsa niin pitkäksi, että niiden selostamiseksi olisi miltei tarvinnut julkaista oma erillinen „Sukupuu” numero. Kun ei tämä kuitenkaan tunnetuista syistä ole ollut mahdollista, on meidän täytynyt rajoitua hieman puutteellisempiin selontekoihin, mutta toivottavasti nekin jo tyydyttävästi vastaavat kysymyksiin: kuka, mikä ja mistä?

Lehtori Oskari Väänänen: Sukuseuran esimies:

Olen syntynyt v. 1890 Kuopiossa, kalakukkojen kaupungissa. Kävin 5 luokkaa Viipurin Klassillista lyseota, mutta tulin ylioppilaaksi Helsingin Normaalilyseosta v. 1910. Vuonna 1913 valmistuin voimistelunopettajaksi saaden sen jälkeen viran Viipurissa, jossa toimin 9 vuotta. Olikin oikein mukavaa työskennellä vanhassa koulukaupungissa. Toimittuani sen jälkeen Oulussa vuoden ja Savonlinnassa 6 vuotta siirryin Helsinkiin, joka nyt on ollut jo 18 vuotta kotikaupunkini. Paitsi voimistelun ja terveysopin lehtorina Suomalaisessa Lyseossa olen toiminut miekkailunopettajana Helsingin Yliopistossa. Miekkailu onkin ns. „kärpäsistäni” ensimmäinen, toinen on palloilu.

Tukholman olympialaisiin v. 1912 osallistuin voimistelujoukkueen jäsenenä. Budapestissa v. 1934 pidetyissä voimistelun maailmanmestaruuskilpailuissa toimin Suomen voimistelujoukkueen johtajana, samoin Berliinin olympialaisissa 1936. Näiden mainitsemiäni ns. ammattirientojen lisäksi harrastan joutoaikoinani, joita tuntuu olevan valitettavan vähän, kävelyä ja salapoliisiromaaneja — kyllähän tuon viimeainitunkin voi

tunnustaa, kun salapoliisiromaanien intohimoisimpien lukijoitten joukossa on sellaisetkin herrat kuin Franklin D. Roosevelt-vainaja ja Ruotsin kruununprinssi. Kesäisinä lomapäivinä tapaan koettaa onneani aina neljästä kahdeksaan tuntiin kalojen narraamisessa, aina vuoroin kutakin 70 uistimestani kokeillen.

Perhesuhteista kiinnostuneelle „Sukupuun” lukijalle voin vielä ilmoittaa, että puolisoni on musiikinopettaja *Sirkka Ollilainen*.

Fil.toht. Veikko Väänänen, Sukuseuran I varaesimies:

Olen syntynyt Mikkeliissä v. 1905. Tulin ylioppilaaksi Mikkelin lyseosta v. 1924, valmistuin filosofian kandidaatiksi 1930 ja lisensiaatiksi 1937. Filosofian tohtorin arvon sain v. 1940. Olen tehnyt useita opintomatkoja: Wieniin v. 1929, Ranskaan v. 1927 ja toisen kerran vv. 1931—32 sekä Italiaan vv. 34—35. Minut valittiin Helsingin Yliopiston saksan kielen pro excercitio-harjoitusten johtajaksi v. 1931, ja toimin tässä virassa vuoteen 1938, jolloin minut nimitettiin klassillisen filologian apulaiseksi. Roomalaisen kirjallisuuden v.t. professorina toimin vuosina 1943—44 ja roomalaisen filologian v.t. professorina vuodesta 1945 lähtien, jona toimin edelleenkin. Julkaisemistani teoksista mainittakoon väitöskirjani „Le latin vulgaire des inscriptions perénnes” vuodelta 1937. Lisäksi olen julkaissut oppikirjoja erillisiä julkaisuja sekä artikkeleita klassillisen ja roomalaisen kielitieteen alalta. Varsinaisiin ns. „siviiliharrastuksiin” ei minulta tunnu jäävän aikaa lainkaan, paitsi että kesäisin tapaan kalastella innokkaasti. Sensijaan ovat Uusfilologinen Yhdistys sekä Dante Alighieri-seura hyvin lähellä sydäntäni.

Puolisoni on vuodesta 1933 amerikkalaissyntyinen *Helen Mary Goldthwait*.

Rakennusmestari Frans Hj. Väänänen, Sukuseuran II varaesimies:

Synnyin Mikkelin kaupungissa v. 1881 Tuomaan päivänä. Suoritettuani Mikkelissä kansakoulun ja käsityöläiskoulun siirryin 16-vuotiaana Helsinkiin, jossa valmistuin rakennusmestariksi Helsingin Teollisuuskoulun huoneenrakennusosastolla. Asevelvollisuuteni suoritin Vanhassa Suomen Kaartissa. Olen elämäni aikana rakennellut useita kymmeniä rakennuksia, joista mainitsen vain Kallion kirkon ja Koiton talon. Valtion ja Suomen Rakennusmestariiliiton stipendiaattina olen tehnyt opintomatkoja miltei kaikkiin Euroopan maihin — kävisi kait helpommaksi luetella ne maat, joissa en ole käynyt. Vapaa-aikani olen pääasiassa omistanut raittiusharrastuksille sekä rakennusmestarien yhteisille riennoille, niinpä olen rakennusmestarien yhteistoimintaliiton varapuheenjohtaja ja hallituksen jäsen, Helsingin paikallisyhdistyksen hallituksen varajäsen sekä rakennusmestarien talon isännöitsijä. Toiminnastani tällä työsaralla olen saanut

Suomen Leijonan ritarikunnan ansioristin. Lisäksi olen innokas purjehtija ja olin aikoinani tässä ominaisuudessa perustamassa Suomalaista Pursiseuraa.

Vaimoni, *Helena Puukko*, on näin leikillisesti sanoen ollut minulla katsottuna jo 8-vuotiaasta lähtien. Olemme nimittäin lapsuudentovereita Mikkelistä.

Maisteri Jorma Väänänen, Sukuseuran sihteeri:

Olen syntynyt v. 1912 Helsingissä. Ylioppilaaksi valmistuin Viipurin Klassillisesta Lyseosta v. 1931. Olen harjoittanut musiikinopintoja sekä Viipurin Musiikkiopistossa että Helsingin Konservatoriossa, josta valmistuin laulunopettajaksi v. 1935. Vuonna 1939 suoritin Helsingin Yliopistossa filosofian kandidaatti-tutkinnon pääaineena musiikkitiede. Sotilas-kapellimestaritutkinnon suoritin vuonna 1942. Nykyisin toimin laulunopettajana Suomalaisessa Kaksoisyhteislyseossa sekä Munkkiniemen Yhteiskoulussa. Julkaisuni jakautuvat kahden pääharrastukseni: musiikkitieteen ja sukututkimuksen kesken. Näistä ansainnee maininnan lähinnä tutkielmani „Beobachtungen über Art und Verbreitung der finnischen Volkswalzermelodien”. Väitöskirjan laatimista varten sain viime vuonna Suomalaisen Tiedeakatemian stipendin. Vv. 1934—39 harrastin innokkaasti kansansävelmien keräämistä, ja kertyihän niitä yli 600 kpl. Opintomatkoja olen tehnyt Saksaan 1937 ja Viroon 1938. Muita harrastuksia minulla tuskin onkaan noiden mainitsemieni kahden pääharrastuksen lisäksi, mutta voisinhan sanoa, että pelaisin mielelläni shakkia ja verkkopalloa, jos olisi aikaa ja tilaisuutta.

Puoliso v:sta 1939 osastosiht. *Helvi Haapio*.

Prokuristi Klaus B. Väänänen, Sukuseuran taloudenhoitaja:

Olen syntynyt v. 1895 Kehvon Autiorannalla. Lapsuuskuvailut sivuutan kokonaan, koska lukija saa niihin tutustua „Sukupuuissa” julkaistujen lapsuusmuistelmieni pohjalla. Kävin koulua niinkuin monet muutkin vekarat ja opiskelin sen päätyttyä Tukholmassa, Turussa, Helsingissä ja Pietarissa tekniikkaa ja huoneenrakennusta. Kyllästyneenä alituisen rahapulaan päätin oppia taloudellisuutta ja liike-elämän hienouksia ja ryhdyin opiskelemaan Kauppakorkeakoulussa, josta valmistuin 1923. Sen jälkeen olen toiminut eri firmoissa ja yrityksissä osakkaana ja johtajana vuoteen 1941 saakka, jolloin huomasin tehneeni rahallista työtä toisten hyväksi 240.000 tuntia ja lukeneeni erilaista tietoutta yli 1.300.000 sivua ja näinollen katsoin itseni kypsäksi rohjetakseni yrittää omissa nimissänikin kansainvälisen kaupan alalla tuonti- ja vientiagentuuriliikkeenä.

Harrastuksistani mainitsen erikoisesti Suomenkielisen ammattikirjalli-

suuden edistämisyhdistyksen. Suomenkielisen ammattikirjallisuuden aikaansaaminen on ja tulee olemaan aina pääpyrkimyksiäni.

Rouva Siiri Hannikainen, o.s. Väänänen:

Olen syntynyt v. 1889 Aunuksessa. Tulin ylioppilaaksi Kuopion Suomalaisesta lyseosta v. 1909, jonka jälkeen opiskelin Helsingin yliopistossa kieliä. Senjälkeen toimin eri viroissa m.m. yhteiskoulun opettajana, kunnes v. 1914 solmin avioliiton fil.maist. *Lauri Hannikaisen* kanssa. Hän kuoli v. 1921. Nykyisin toimin aktuaarina ulkoasiainministeriössä. Riennoistani mainittakoon erikoisesti Meripelastusseuran Naiskerho. Lempiharrastuksiani ovat käsityöt, musiikki, kirjallisuus.

Oikeussihteeri Yrjö Einari Suviluoto (ent. Söderholm):

Olen syntynyt 1885 Liperissä. Olen Väänäsiä äitini kautta, joka oli o.s. Hanna Aleksandra Venell. Ylioppilaaksi pääsin v. 1903, suoritin oikeus-tutkinnon 1910. Varatuomarin arvon sain v. 1913. Senjälkeen toimin m.m. nimismiehenä Nurmeksessa, Viipurin hovioikeuden virkamiehenä 1917—20, Viipurin Rahatoimikamarin sihteerinä v. 1923—30. Viipurin Raastuvanoikeuden oikeusneuvosmiehenä vv. 1929—40. Korkeimman oikeuden oikeussihteerinä olen ollut vuodesta 1940. Harrastan etupäässä ammattiin liittyviä asioita, muuhun tuskin aikaa jääkään.

Puolisoni on vuodesta 1914 *Alina Kärkelä*.

Teknikko Aatami Väänänen:

Olen syntynyt 1874 Kuopion pitäjässä Kasurilan kylässä. Kävin Kuopion Teollisuuskoulun, josta pääsin 1898. Vuodesta 1900 alkaen olen toiminut Helsingissä vesi- ja lämpöjohtotalalla teknikkona ja toimin edelleen. Erikoisharrastuksenani on ollut raittiusasia. Olen ollut m.m. Raittiusyhdistys Koiton jäsenenä monta kymmentä vuotta. Sitäpaitsi kun imemistaito hävisi minulta jo hyvin pienenä, olen ollut ikäni tupakkalakossa.

Puolisoni: *Hilja Viikari*.

KLAUS B. VÄÄNÄNEN:

KALLEN ÄITI

LAPSUUSMUISTELMA

III

Kallen äiti oli pikkuvarakkaan talon tytär. Hän oli myöskin jo hamasta lapsuudesta alkaen palanut halusta päästä opintielle, mutta hänen vanhempansa eivät pitäneet naisten korkeaoppineisuutta minään välttämättömyytensä. He katsoivat sekä maalle ja maan taloudelle että varsinkin heidän omalle talolleen tärkeämmäksi sen, että tyttäret oppivat tekemään mahdollisimman monipuolisia kotitaloustehtäviä, kuin että heidät pilattaisiin liian suurella kirjaviisaudella. Opittuaan kotonaan moninaisiin taloustehtäviin ja suoritettuaan kansakoulukurssin oli Kallen äiti käynyt Helsingissä 2-vuotisen kotitalouskoulun sekä sen lisäksi kutojan, ompelijan ja korukäsityökurssit. Näitä opintoja varten hän oli toiminut Helsingissä lähes 6 vuotta, joten hänellä oli edellytyksiä menestyä pikkutalon emäntänä. Kun hän itse ei ollut päässyt vanhemman siskonsa ja veljensä kanssa varsinaiselle opintielle, niin sisarukset yhdessä kouluttivat puoleksi salaa ja varkein nuorimman siskonsa kansakoulunopettajattareksi. Näin ollen, kun Kallen äiti sai omia vekaroita, oli selvää, ettei näiltä opintomahdollisuuksia suljettu. Jo lapsuudestaan tottuneena tarmokkaaseen työtahtiin säilytti hän sen aina koko elämänsä ajan. Joka ikinen aamu hän oli kello 3 ylhäällä taloustoimissaan, olipa hän sitten talvella kaupungissa tai kesällä maalla. Joka päivä hänelle riitti tehtäviä kello 22:een saakka illalla. Paitsi normaalisia taloustehtäviä 14 hengen taloudessa lukuisine lehmi-neen, lampaineen, kanoineen, porsaineen ehti emäntä kahden palvelijatta-ren avustamana kutoa kaikki talossa tarvittavat kankaat, ommella ja neu-loa kaikki pukimet, sukat, käsineet, alus- ja liinavaatteet. Minkäänlaisia vaatetusesineitä ei ostettu valmiina eikä edes kankaina, vaan naisväki teki ne kotona. Pellavat kasvatettiin pelloilla, valmistettiin, kehrättiin ja ku-dottiin kotona. Villat saatiin omista lampaista. Kaupoista ostettiin ainoas-taan napit ja osa neulomalankaa, tarpeellinen määrä sokeria ja suolaa, kaikki muut elintarvikkeet saatiin maatilan tuotteista.

Lasten pukujen ja pukeutumisen suhteen oli hän hyväksynyt täydel-

leen miehensä periaatteet. Hän valmisti kylläkin jokaista poikaa varten myös juhlapuvun. Sama puku piti kelvata sekä omille että ottopojille. Kun vanhimman pojan puku tuli pieneksi, annettiin se lähinnä nuoremmalle. Niinpä esimerkiksi Kallen juhlapuku oli sitä ennen ollut 9:n vanhemman pojan käytettävänä. Juhlapukuja ei käytetty kotona juuri ollenkaan, vaan etupäässä kirkossa, häissä ja hautajaisissa tai muissa suurissa juhlatilaisuuksissa, joten sama puku säilyi siistinä yli 10 vuotta. Kullakin pojalla oli oma käytännöllinen työpukunsa, jota käytettiin myös surmuntaisin ja muinakin juhlapäivinä kotioloissa. Jokainen poika sai itse parsia sukkansa ja käsiineensä sekä neuloa uudelleen irtautuneet napit, vieläpä usein tehä pienemmät paikkauksetkin. Talossa seurattiin äärimmäistä säästäväisyyttä niin pukuihin nähden kuin myöskin muissa suhteissa, niinpä erilaisia kotikutoisia kankaita, mattoja, huiveja, liinavaatteita ja käsitöitä valmistui aina yli talon tarpeen muillekin myytäviksi ja aina ne olivat ennakolta tilatut, joten emännän säästötili pankissa oli useimmiten suurempi kuin isännän ja välistä sattui niinkin, että isäntä joutui lainaamaan emännältä, jotka lainat olivat suurimmalla täsmällisyydellä takaisin maksettavat.

Kallen äiti oli harras kristitty ja vaati aina tottelevaisuutta kaikilta kasvateiltaan. Jokaisen aterian alussa ja lopussa oli luettava määrätty rukous, ja hiirenhiljaisuuden täytyi vallita aterian aikana. Jokainen pienikin rikos rangaistiin heti ja tepsivästi. Kahteen päivään ei tottelemattomalle annettu muuta ravintoa kuin vettä ja 100 gr. kovaa, vanhentunutta leipää, mutta täysi työurakka vaadittiin vesileipäläiseltäkin koko laajuudessaan. Tämä rangaistus oli täysin riittävä. Työt suoritettiin aina ripeästi, rukoukset luettiin nöyrästi ja kiltisti eikä rangaistusta tarvinnut monastikaan käyttää. Tämä tapa vaikutti nuorukaisiin kehittävästi. He oppivat kunnioittamaan järjestystä, vanhempiaan, kanssaihmissiään ja ennen kaikkea systemaattista työtä. Samalla suhtautumistaito ja huomaavaisuus toisia henkilöitä kohtaan kasvoi ja tasaantui. Kiitollisuus kaikista saaduista palveluksista muodostui hiljalleen kauniiksi tottumukseksi ja hyväksi tavaksi ja liika ajatteluenergia tasoittui sovinnollisiin ja tarkemmin harkittuihin muotoihin.

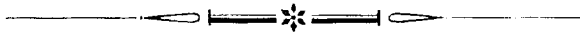
Kallen äidin oli tapana sanoa, että kukaan ei rikastu suurilla tuloilla, vaan pienillä menoilla, ja menot hän osasi todella asettaa pieniksi. Kuvaavaa hänen säästämistaidolleen oli, että niin kauan kuin talossa ei ollut omaa matkustajalaivaa, emäntä teki poikineen kaikki kaupunkimatkansa soutuveneellä. Vene lastattiin täyteen talon tuotteita, matkalle lähdettiin aamulla kello 2 ja 20 km:n päässä oleva kaupunki saavutettiin kello 7. Tavarat saapuivat torille ensimmäisinä, tulivat nopeasti myydyiksi ja paluumatkalle päästiin jo kello 12, joten illalla kello 17 oltiin taas kotona.

Useasti sattui vielä sittenkin, kun oma laiva kävi joka päivä talon laiturissa, että emäntä poikineen souti veneellä suurimmat tavarakuormansa kaupunkiin. Hän yksinkertaisesti ei malttanut istua tuntikausia tyhjätoimitajana laivassa. Soutuveneessä ollessaan hän kertoi tuntevansa aina aivan kuin hän olisi lähempänä Jumalaa ja ikäänkuin saavansa omalla työllään osoittaa kiitollisuutta Jumalalle matkan varrella näkemästään ja nauttimastaan luonnonkauneudesta ja luomakunnan ihmeellisyyksistä.

Wäänästen sukupuu

N:o 4

JOULUNA

TOIMITUSKUNTA

OSKARI VÄÄNÄNEN
(vastaava)

TUULIKKI ANTILA
(toimitussihteeri)

SIIRI HANNIKAINEN	ILKKA VÄÄNÄNEN
LASSI HIEKKALA	ILMARI VÄÄNÄNEN
YRJÖ SUVILUOTO	JORMA VÄÄNÄNEN
KAARLO TERÄSVUORI	KALLE VÄÄNÄNEN
AATAMI VÄÄNÄNEN	KLAUS B. VÄÄNÄNEN
BETTY VÄÄNÄNEN	TERTTU VÄÄNÄNEN
FRANS HJ. VÄÄNÄNEN	VEIKKO VÄÄNÄNEN
YRJÖ VÄÄNÄNEN	

SISÄLLYS:

<i>Oskari Väänänen</i> : SANKARIEN MUISTO	156
<i>Kalle Väänänen</i> : SANKAREILLE	158
<i>Jorma Väänänen</i> : SUKUMME SANKARIVAINAJAT	160
<i>Oiva P. Väänänen</i> : RINTAMAELEMÄÄ	175
<i>Iivari Väänänen</i> : MUISTELMA TUKHOLMAN OLYMPIALAISISTA	180
<i>Kaarina Visakanto</i> : "NORJALAINEN COCKTAIL" ELI PIENTÄ PAKINAA VUORTEN JA VETTEN MAASTA	182
<i>Klaus B. Väänänen</i> : RANTALAN KESÄVIERAAT. LAPSUUS- MUISTELMA	185
VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN R. Y. SÄÄNNÖT	189
TOIMISTON TIEDOITUKSIA	194
VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN JÄSENLUETTELO (jatkoa)	195
OIKAISUJA	196
VALOKUVAT: Seppeleen lasku Kuopion sankarihaudalle	163
Erkki Benjam Vaheri	163
Eino Aarmas Väänänen	163
Aatu Väänänen	165
Antti Väänänen	165
Eelis Edvard Väänänen	165
Eemil Väänänen	165
Einar Väänänen	165
Eino Henrik Väänänen	165
Erkki Nikolai Väänänen	165
Ilmari Väänänen	165
Jorma Väinö Väänänen	165
Jouko Uolevi Väänänen	167
Juho Armas Väänänen	167
Kauko Henrik Väänänen	167

Lauri Väänänen	167
Lauri Antti Väänänen	167
Onni Johannes Väänänen	167
Onni Juho Väänänen	167
Otto Oskari Väänänen	167
Paavo Väänänen	167
Reino Vilho Väänänen	169
Tauno Väänänen	169
Teemu Johannes Väänänen	169
Theodor Valdemar Väänänen	169
Valo Ilmari Väänänen	169
Veikko Lauri Väänänen	169
Vilho Erik Väänänen	169
Viljo Feliks Väänänen	169
Väinö Veikko Väänänen	169

OSKARI VÄÄNÄNEN:

SANKARIEN MUISTO

Kaksi sotaa, jotka maamme viimeksi kuluneina vuosina on joutunut kestämaan, ovat vaatineet kansaltamme raskaita uhreja. Enemmän kuin satatuhatta nuorta miestä on nukkunut kunnian kentille. He ovat antaneet korkeimman uhrin mitä ihminen koskaan voi antaa, antaneet henkensä toisten puolesta.

Näiden uhrinantajien kunniakkaaseen joukkoon liittyy meidänkin suvustamme toista sataa miestä, jotka ovat joko kaatuneet taistelukentillä tai menehtyneet haavoihinsa sotasairaaloissa.

Sota on nyt päättynyt. Olemme siirtyneet muodollisesti rauhanaikaiseen elämään, mutta sodan seuraukset painavat yhä maata ja kansaa raskaina. Isänmaamme on supistunut entistään pienemmäksi. Elämisen mahdollisuutemme ovat kiristymistään kiristyneet. Elämme monin verroin ankeampaa aikaa kuin ennen sotia. Olemme kaikki yhteisen raskaan taakan kantajia.

Tällöin on aivan luonnollista, että mieleen nousee epäily. Oliko kaikki ponnistelumme hyödytöntä? Menivätkö uhrit hukkaan? Kaatuivatko nuorukaisemme turhaan? Surevan mielen syvyyksistä kohoavat tällaiset kysymykset esiin. Niiden, jotka joutuivat antamaan jonkun rakkaimmistaan, on vaikea välttää tällaisia kysymyksiä. Yksityisen ihmisen on yleensä vaikea mukautua tarkastelemaan asioita laajemmasta perspektiivistä. Hän jää helposti tuijottamaan vain omaa menetystään. Mutta historiasta, joka on meidän paras opettajamme ja neuvonantajamme, löydämme näihin kysymyksiin selvät ja pätevät vastaukset.

Taisteluamme ajatellen tulevat etsimättä mieleemme ristiretket. Muistamme kuinka ristiretkeläiset kohottivat lippunsa, jossa olivat nuo rohkeat sanat: „In hoc signo vinces!” Tuo tunnus, „tämän lipun alla voit”, on koonnut aikoinaan tuhansia, kymmeniä tuhansia intomielisiä ihmisiä ympärilleen. Ihmisiä, jotka heittivät arkiset askareensa, vyöttivät kuppeensa ja lähtivät toteuttamaan suurta aatetta, vaikeaa ja uhreja kysyvää tehtävää, vapauttamaan pyhää hautaa. Tehtävä näytti ylivoimaiselta. Tuhannet retkeläisistä menehtyivät jo matkan rasituksiin ja vaaroihin. Useammat tuhannet tuhottiin loputtomissa taisteluissa, ja vain harvat saavuttivat päämäärän.

Oliko ainoastaan niiden kohdalla, jotka pyhälle haudalle pääsivät,

toteutunut lipun lupaus, „tämän lipun alla voitat”? Hekö vain olivat voittajia? Olivatko ne, jotka matkalla nääntyivät, taisteluissa tuhoutuivat, olivatko ne lipun lupauksessa pettyneet? Ei, niin ei ollut! Hekin, kaatuneetkin, olivat voittajia. Heillekin oli lipun lupaus täyttynyt, vaikka he eivät päässeet käsin kosketeltavaan, silmin nähtävään päämäärään. He olivat kuitenkin saavuttaneet sisäisen päämäärän. He olivat koko sydämelään antautuneet suuren aatteen toteuttamiseen ja pysyneet sille uskollisina loppuun saakka. Tuo sisäinen aatteelle antautuminen, se juuri antaa voiman uhrautua aatteelle kokonaan. Ulkonainen, näkyvä päämäärä on luonnollisesti hyvä olemassa, mutta jos vain ne, jotka todella pääsevät päämäärän näkemään, jos vain ne aatteita ajaisivat, olisivat useimmat jalot aatteet jääneet toteuttajiaan vaille.

Ulkonainen päämäärä saattaa usein olla niin kaukainen, että sen etäisyys katkaiseisi ihmisten uskolta siivet, jos he vain sen saavuttamista tavoittaisivat. Sisäinen päämäärä on paljoo tärkeämpi. Sisäinen päämäärä antaa meille toivoa aatteen toteutumisesta, se antaa meille uskoa aatteen voittoon, se antaa meille voimaa aatteen eteenpäin viemiseen.

Samoin kuin ristiretkeläiset, lähtivät meidänkin nuorukaisemme taisteluun pyhän asian puolesta. Hekin olisivat voineet kirjoittaa lippuunsa nuo ylväät sanat, tämän lipun alla voitat. Ristiretkeläiset tahtoivat vapauttaa uskon symbolin, pyhän haudan. Me tahdoimme taistellen puolustaa vapautta, uskontoa ja kotejamme. Siksi oli meidänkin taistelumme pyhää taistelua, sillä ei ole ihmisellä sen korkeampia arvoja puolustettavana kuin koti, uskonto ja vapaus.

Näiden korkeiden päämäärien saavuttamiseksi vaaditaan suuria uhreja. Näiden tunnusten innoittamina ovat sukumme miehet antaneet kalliit uhrinsa. He ovat, kuten lukemattomat pyhän haudan soturit, kaatuneet ennen näkyväistä päämäärää. Ovatko he kaatuneet turhaan? Eivät ole. Pysyen uskollisina päämäärälleen loppuun saakka ovat he osoittaneet meille tien. Kuolemallaan ovat he jättäneet meille perinnön, „ole uskollinen kuolemaan saakka”.

Tämä perintö velvoittaa meitä taistelemaan niin rauhan kuin sodankin aikana pelkäämättä, väsymättä, lakkaamatta niiden aatteiden puolesta, jotka katsomme korkeiksi. Vaihdelkoot aikakausien virtaukset miten tahansa, aina kuitenkin on olemassa pysyviä arvoja, joita mikään mahti ei voi muuttaa ja niiden puolesta on kaunista ja kunniakasta elää sekä kuolla.

KALLE VÄÄNÄNEN:

SANKAREILLE

*Nyt sinä, Herra, suo minun rauhaan päästä,
kun ovat silmäni nähneet kaiken tään,
nähneet, taisteluhengestä miehekkäästä
kuinka on kasvanut voittoon ylpeimpään
sankarihahmojen sankaritekojen luku.
Suureksi, kauniiksi saanut on Suomi suku.*

*Suurta ja kaunista tehdä on sankarin teko,
suurta ja kaunista käydä on taistelemaan
kyselemättä, helpolle, vaikealleko
tielle on käytävä, käskyä kuunnella vaan,
käskyä sisäisen äänen, tuntosan oman,
tahtoa totella tuomarin lahjomattoman.*

*Suurta ja kaunista taiston on kalpaa käyttää.
Kaikkensa antaa vielä on kauniimpaa,
kaikkensa antaen tuntosan tahtoa täyttää
kuoloon saakka, kun kutsuvi synnyinmaa,
kaatuessansa elämän kauneutta kiittäin,
kuolemallansa kunnian lehviä niittäin.*

*Sankarit nuoret, vuossadat ennen meitä
maassamme tässä taatot on kamppailleet,
rauhan töissä tai kulkien taistojen teitä
verta ja hikeä vuoroon vuodattaneet.
Menneissä polvissa siellä on syntynne teidän,
sankarimielenne: mieltä ja henkeä heidän.*

Sankarit nuoret, heimonne, sukunne suuret,
maaemon multa on verenne kostuttamaa.
Hurmetta teidän on juoneet kukkien juuret,
kukkien, joita nyt kumpunne kasvattaa
Kukkia noita kun vaalivi Suomen kansa,
kalleintansa se vaalivi: vapauttansa.

Sankarivainaat, jotka jo peittää multa,
joittenka taistelun kentältä katkesi tie,
turhaa teille on kiitos ja kunnian kulta,
tuntonne tuomio palkkanne parhain lie.
Alttiutenne arvoiset ole emme.
Saakaa, sankarit, nöyrin siunauksemme.

JORMA VÄÄNÄNEN:

SUKUMME SANKARIVAINAJAT

Väänästen Sukupuun joulunumero on tahdottu omistaa suvun sankarivainajien muistolle. Sen vuoksi on hankittu tietoja kaikista sekä talvisodassa että viime sodassa kaatuneista Väänäs-nimisistä henkilöistä. Lyhyet maininnat henkilöllisyydestä saatiin Sotatapaturma-arkistolta Helsingissä. Niitä täydennettiin sikäli, kuin suvun jäsenet lähettivät käytettäväksemme selostuksia kaatuneista omaisistaan. Asiaa koskeva kysely lähetettiin Sukuseuran toimistosta kaikkiaan 100:lle henkilölle, joista 35 siihen vastasi, useimmat lähettämällä myös vainajaa esittävän valokuvan. Näihin mainittuihin lähteisiin perustuu niin ollen allaoleva luettelo suvun sankarivainajista.

Lienee paikallaan poimia siitä muutamia yleishuomioita. Veromme on ollut raskas: 106 miestä on uhrannut henkensä käydyissä sodissa. Harvaa sukua Suomessa lienee sodan armoton jumala siinä määrin kouraissut. Kaatuneista on 9 upseeria (1 esiupseeri), 17 aliupseeria ja 80 michistöön kuuluvaa. Kun heistä on kolmattakymmentä sellaisia, joiden henkilötiedot ovat aivan niukat, voidaan vain noin 80:stä määritellä, mihin sukuhaaraan he kuuluvat. Näyttää siltä, että näistä lähes puolet kuuluu Pohjois-Savon, neljännes Pohjois-Karjalan ja loput puoleksi Suur-Savon ja Pohjanmaan päähaaroihin. Siviiliammatti on ilmoitettu 70 henkilöstä. Nämä jakautuvat seuraaviin ryhmiin:¹⁾

maanviljelijöitä	26
työläisiä	26
virkamiehiä (ja heihin verrattavia)	12
vapaitten ammattien harjoittajia	6

Ylivoimainen enemmistö on maanviljelijöitä ja työmiehiä, yhteensä 3/4 koko määrästä, loput 1/4 virkamiehiä ja vapaitten ammattien harjoittajia. Se onkin luonnollista, kun ottaa huomioon, että sukumme enemmistö edelleenkin elää maaseudulla saaden maanviljelyksestä elatuksensa

¹⁾ Maanviljelijöihin on luettu isännät, talolliset ja pienviljelijät, työläisiin myös harjoittelijat ja asentajat, virkamiehiin aktiiviupseerit, korkeakoulututkinnon suorittaneet, ylioppilaat, koulun lukioluokkien oppilaat, rautatieläiset ja kanslistit, vapaiden ammattien harjoittajiin tehtaanoitajat, liikemiehet, autonkuljettajat, leipurit ja näyttelijät.

sekä että toisaalta teollisuus on houkutellut maalta liikaväestön palvelukseensa.

Kun oheinen luettelo toivoaksemme joutuu myös niiden sukulaisten silmiin, jotka eivät syystä tai toisesta ole lähettäneet elämäkertatietoja kaatuneesta omaisestaan sukuarkistoon, olisi toivottava, että he sen kuitenkin vielä tekisivät, jotta arkistomme saisi mahdollisimman täydelliset tiedot talletettavakseen. Myöhemmille tutkimuksille on niistä varmaan, samoin kuin näistäkkin puutteellisista julkaistuista tiedoista oleva hyötyä.

TEEMME KUNNIAA SUKUMME SANKAREILLE!

TALVISODAN VAINAJAT

VAHERI (ent. WENELL), ERKKI BENJAM. Syntyi Jyväskylässä 13. 2. 1907. Vanh.: Jyväskylän Tyttökoulun historian, maantiedon ja suomenkielen kolleega *Klaus Benjamin Wenell* (s. 10. 1. 1855, k. 20. 1. 1911) ja *Matilda Jalkanen* (s. 23. 6. 1871, k. 15. 2. 1943). Tultuaan ylioppilaaksi Jyväskylän Lyseosta 1926 ryhtyi opiskelemaan Helsingin Yliopistossa. Muutti nimensä syksyllä 1926 Vaheri'ksi. Suoritti filosofian kandidaattitutkinnon matemaattis-luonnontieteellisessä Osastossa 1931. Toimi luonnonhistorian opettajana Helsingin Maanviljelyslyseossa 1932—34, Lapinpuiston Yhteislyseossa 1934 ja Helsingin Yhteiskoulussa ja Realilukiossa 1932 alkaen. Julkaisi tutkielman „Jyväsjärven kasvillisuus” Vanamo-seuran *Annales*-sarjassa. Helsingin Yliopiston Ylioppilaskunnan edustajiston jäsen 1932—33 ja hallituksen jäsen 1933—34. Keski-suomalaisen Osakunnan ensimmäinen kuraattori 1934—37. Sai Keski-suomalaisen Osakunnan ansiomerkin ja pienoislipun 1937 kotiseutututkimus- ja museoharrastuksistaan. Väänästen Sukuseuran ensimmäinen sihteeri 1937—39. Osallistui talvisotaan reserviluutnanttina. Kaatui Taipaleenjoella 1. 3. 1940 ja haudattiin Jyväskylän sankarihautaan 24. 3. 1940. Naimaton. Erikoisharrastus: verkkopalloilu.

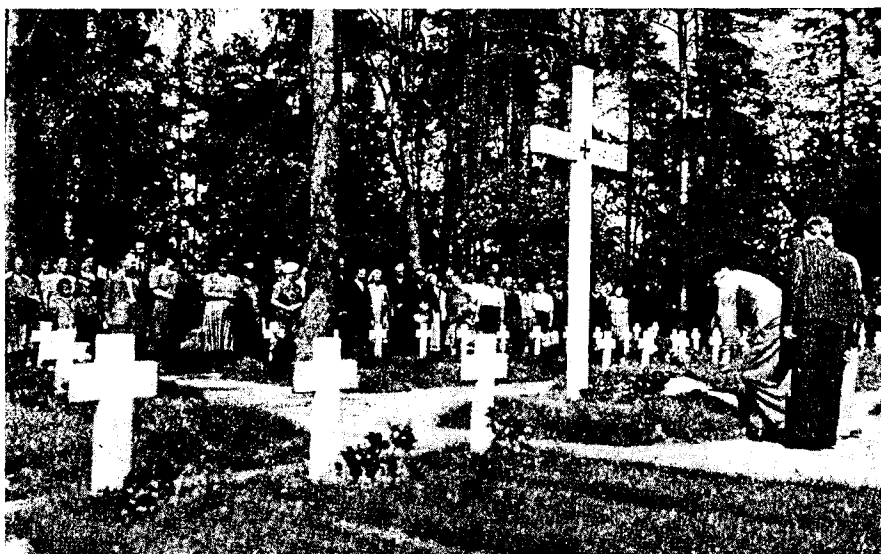
VÄÄNÄNEN, AARI, stm. S. 4. 5. 05, kotip. Siilinjärvi, maanviljelijä, läh. os. isä Aaro, os. *Siilinjärvi*, Pajukoski. Kadonnut 7. 12. 39 Uomaassa.

VÄÄNÄNEN, ANTTI ARMAS, stm. S. 23. 1. 13, kotip. Varpaisjärvi, työmies, läh. om. veli Väinö, os. *Laukaa*, Valkama. Kaatui 19. 2. 40.

VÄÄNÄNEN, ARTTURI JOHANNES, res. matr. S. 23. 4. 14, kotip. Turku, tehtaanhoitaja, läh. om. vaimo Aino, os. *Turku*, Läntinenkatu 20. Kaatui 3. 3. 40 Tuppurassa.

VÄÄNÄNEN, ARVO KALERVO, res. sotamies. Syntyi 16. 11. 1911 Tampereella. Ammatiltaan maatyömies. Katosi 18. 2. 1940 Taipaleessa ja julistettiin kuolleeksi 8. 2. 1941.

- VÄÄNÄNEN, ARVO PELLERVO, stm. S. 5. 7. 12, läh. om. vaimo *Saimi*, os. *Helsinki*, Helsingink. 7 A 14. Kadonnut 8. 3. 40 Suonionsaarella.
- VÄÄNÄNEN, AUGUST, res. sotamies. Syntyi Rantasalmen pitäjän Tuusmäen kylässä 13. 8. 1896. Vanh.: isäntä *Kalle Juhana Väänänen* (s. 28. 12. 1842, k. 22. 3. 1910) ja *Maria Vintus* (s. 31. 3. 1853, k. 6. 6. 1931). Oli ammatiltaan maanviljelijä. Naimaton. Osallistui talvisotaan Karjalan Kannaksella. Kaatui Vuoksenrannassa 10. 3. 1940. VR 4 ja MM.
- VÄÄNÄNEN, EERO (ERIK AARONP.), stm. S. 12. 1. 01, kotip. Kuopion maas., työmies, läh. om. rva *Anna Ristikangas*, os. *Kuopion maas.* Kuoli 27. 12. 39 Sotassa (junassa).
- VÄÄNÄNEN, EINO, alik. S. 3. 1. 11, kotip. Tohmajärvi, työmies, läh. om. isä *Erik*. Kuollut 12. 12. 39, haudattu 7. 1. 40 Tohmajärven sankarihautaan.
- VÄÄNÄNEN, EINO ARMAS, res. kersantti. Syntyi Maaningalla 26. 2. 1916. Vanh.: isäntä *Taavetti Väänänen* (s. 2. 12. 1888) ja *Anna Maria Ryyänänen*. Teki työtä kotitalossaan. Naimaton. Osallistui sotaan Laatokan koillispuolella. Haavoituttuaan 11. 3. 1940 kuoli 13. 3. 1940 kentäsairaalassa Joensuussa.
- VÄÄNÄNEN, EINO ARVI, stm. S. 7. 8. 13, kotip. Ristiina, maanviljelijä, läh. om. isä *Antti*, os. *Ristiina*. Kaatui 1. 1. 40 Juttuselässä.
- VÄÄNÄNEN, EINO ILMARI, stm. S. 5. 11. 11. Rautavaaralla. Vanh.: sekatyömies *Kasper Väänänen* (s. 3. 4. 1880) ja *Anna Loviisa Korhonen* s. 1. 11. 1880). Metsätyömies. Naimaton. Kaatui 3. 3. 40 Kollaanjoella.
- VÄÄNÄNEN, HEIKKI, pion. S. 20. 6. 12, kotip. Utajärvi, läh. om. isä *Iikka*, os. *Ahmas pys.*, Naaman kylä. Kaatui 20. 2. 40.
- VÄÄNÄNEN, JOHANNES, stm. S. 18. 5. 99, kotip. Iisalmi, läh. om. vaimo *Anna*, os. *Iisalmi*, Peltosalmi. Kuollut 23. 2. 40 19. KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, MARTTI, stm. S. —, kotip. Ylikiiminki, läh. om. isä *Juho*, os. *Ylikiiminki*, Juopunki. Kuoli 19. 3. 40 9. KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, LAURI, korpr. S. 10. 8. 11, kotip. Elimäki, läh. om. isä *Heikki*, os. *Nilsä*, Reittiö, Lähdenaho. Kuollut haav. 29. 3. 40 III SS 19.
- VÄÄNÄNEN, MARTTI, res. stm. S. 13. 11. 06, kotip. Kuopion mlk., työmies, läh. om. isä *Otto*. — Kaatui 5. 3. 40 Tammissuolla.
- VÄÄNÄNEN, MARTTI, res. korpr. S. 14. 12. 05, kotip. Siilinjärvi, maanviljelijä, läh. om. isä *Tchvc*, os. *Siilinjärvi*, Lehtoniemi. Kadonnut 10. 3. 40 Tammissuolla.

*Väänästen sukuseuran esimies Oskari Väänänen laskee seppeleen Kuopion Sankarihaudalle
Valok. V. Toivanen Oy.*

Erkki Benjam Vaheri

*Eino Armas
Väänänen
synt. 26. 2. 1916*

VÄÄNÄNEN. LAURI, stm. S. 8. 3. 16, kotip. Kuusijärvi, läh. om. vaimo
Katri, os. Muurola, Kansak. Kuollut?

VÄÄNÄNEN, MATTI (MARTTI), res. stm. S. 18. 6. 03, kotip. Nilsä,
maanviljelijä, läh. om. isä Pekka, os. Nilsä, Sänkimäki. Kadonnut 6.
3. 40 Petäjäsaarella, jul. kuolleeksi 13. 6. 41.

VÄÄNÄNEN, MATTI, alik. S. 6. 8. 16, kotip. Siilinjärvi, läh. om. Varma
V., os. Siilinjärvi, Kolmisoppi. Kaatui 23. 12. 39 Ruokojärvellä.

- VÄÄNÄNEN, NIILO, res. luutnantti. Syntyi 11. 8. 1900 Kuopiossa. Vanhemmat: työmies *Viktor Väänänen* ja *Maria Rönkä*. Ylioppilaaksi tultuaan 1919 opiskeli Teknillisessä Korkeakoulussa, jossa suoritti insinööritutkinnon 1923. Toimi Kemijärven Yhteiskoulussa opettajana 1927 alkaen. Kaatui vartiopaikalleen 15. 12. 1939. Puoliso: *Adele Väänänen*.
- VÄÄNÄNEN, PERTTI URPO ANTERO, alik. S. 16. 10. 14, kotip. Siilinjärvi, maanviljelijä, läh. om. isä *Erik*, os. *Siilinjärvi*, Kasurila. Kaatui 4. 2. 40 Pitkärannassa.
- VÄÄNÄNEN, TAUNO VILJAM, res. alik. S. 31. 7. 16, kotip. Juva, maanviljelijä, läh. om. vaimo *Irja*, os. *Juva*, Kaislajärvi. Kaatui 3. 3. 40 Tammissuolla.
- VÄÄNÄNEN, TEUVO ALARIK, stm. S. 24. 5. 13, kotip. Maaninka, sekatyömies, läh. om. isä *August*, os. *Maaninka*, Käärmelahti. Kaatui 10. 3. 40 Pitkärannassa.
- VÄÄNÄNEN, UNTO TAUNO OLAVI (V.O.), stm. vap. eht. S. 31. 5. 22, kotip. Joensuu, läh. om. isä *Tauno*, os. *Joensuu*. Kuoli 6. 3. 40 Kuhmossa SS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, URHO ARMAS, kers. S. 29. 3. 10, kotip. Kotka, rautatieläinen, läh. om. vaimo *Kirsti*, os. *Kotka*, Saunak. 4. Kaatui 26. 2. 40 Terenttilässä.
- VÄÄNÄNEN, URHO JOHANNES, ylimatr. S. 20. 10. 17, kotip. Sortavalan msrk., maanviljelijä, läh. om. isä *Ville*, os. *Sortavala*, Möntsälä. Kaatui 4. 12. 39. Haudattiin 9. 12. 39 Sortavalaan.
- VÄÄNÄNEN, UUNO, res. korpr. S. 10. 7. 16, kotip. Tuupovaara, taloll. poika, läh. om. äiti *Anna*, os. *Karttula*, Syvänniemi. Kuollut 9. 2. 40 23. SS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, VEIKKO ARMAS, stm. S. 9. 3. 18, kotip. Puumala, laivamies, läh. om. *N. Väänänen*, os. *Puumala*. Kaatui 1. 1. 40 S:salmi.
- VÄÄNÄNEN, VÄINÖ EEVERT, res. stm. S. —, kotip. Ruokolahti, läh. om. vaimo *Vieno*, os. *Tainionkoski*, Karhumäki. Kaatui 20. 2. 40.

Aatu Väänänen

Antti Väänänen

*Eelis Edvard
Väänänen*

Eemil Väänänen

Einar Väänänen

*Eino Henrik
Väänänen*

*Erkki Nikolai
Väänänen*

Ilmari Väänänen

*Jorma Väinö
Väänänen*

VIIME SODAN VAINAJAT

- VÄÄNÄNEN, AARNE FREDRIK, stm. S. 20. 9. 07, kotip. Maaninka, läh. om. *Kalle V.*, os. *Käärmelahti*. Kaatui 19. 7. 41 Harlussa.
- VÄÄNÄNEN, AARNE ILMARI, stm. S. 31. 10. 07, kotip. Helsinki, varastomies, läh. om. *vaimo Maria*, os. *H:ki*, Ouluntie 8 A 1. Kaatui 20. 9. 41 Valkeasaarella.
- VÄÄNÄNEN, AARO, stm. S. 15. 4. 22, kotip. Kuopio, läh. om. *isä Aaro*, cs. *Kuopio*, Hiitolanlahti. Kaatui 23. 6. 44 Karjalan kylässä.
- VÄÄNÄNEN, AATU, stm. S. 17. 8. 07 Sodankylässä. Vanhemmat: tilall. *Juho V.* (s. 7. 1. 1870 Lapinlahdella) ja *Kreetta Elviira Luusuo* (s. 17. 8. 1871). Siviliammatiltaan työmies. Osallistui sotaan Itä-Karjalassa sekä Kannaksella kadoten 28. 6. 1944. VM 2.
- VÄÄNÄNEN, ALBIN, stm. S. —, kotip. Anttola, maatyömies, läh. om. *vaimo Ester*, os. *Anttola*, Ruokola. Kaatui 5. 8. 41 Tuulosjärvi.
- VÄÄNÄNEN, ALPO ANTERO, stm. S. 5. 3. 23, kotip. Kotka, läh. om. *holhooja Paula V.*, os. *Kotka*, Rantat. 11. Kuollut haav. 22. 8. 43 Mäkrätjärvellä.
- VÄÄNÄNEN, ANTTI, sotamies. Syntyi Pyhäselän pitäjän Mulon kylässä 23. 8. 1921. Vanh.: isäntä *Juho Väänänen* (s. 29. 7. 1876, k. 26. 12. 1932) ja *Ida Mielonen* (s. 30. 6. 1879). Teki työtä kotitalossaan. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa haavoittuen 26. 7. 1943. Kuoli 28. KS:ssa 27. 7. 1943. Erikoisharrastus: hiihto. Kilpailuista useita kymmeniä palkintoja kotiseudulla. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, ARMAS, stm. S. 23. 5. 22, kotip. Eno, läh. om. *äiti Anna*, os. *Kaltimo*, Nalikka, Lappeenranta. Kaatui 20. 4. 42 Syvärin Voimalaitoksella.
- VÄÄNÄNEN, ARTTUR FREDRIK, stm. S. 13. 4. 21, kotip. Varpaisjärvi, läh. om. *isä Adolf*, os. *Varpaisjärvi*, Sutela. Kaatui 23. 7. 41 Repolan Omelian kaakk.puol.
- VÄÄNÄNEN, AUGUST, työvelv. S. 13. 3. 86, kotip. Kuopio, läh. om. *äiti Karoliina*, cs. *Pällikäs*, Tervola, kuoli 21. 7. 42 Alakurtissa.
- VÄÄNÄNEN, EDVIN ILMARI, tkm. S. 21. 1. 11, kotip. Haukipudas, sekatyömies, läh. om. *vaimo Jenni*, os. *Kello*. Kaatui 29. 4. 42 Lohilahdessa, Pinkosalmentien suunn.
- VÄÄNÄNEN, EELIS, stm. S. 21. 5. 18, kotip. Rautalampi, läh. om. *äiti Lydia*, cs. *Rautalampi*, Oikari. Kaatui 10. 9. 41 Porajärvellä.

*Jouko Uolevi
Väänänen*

*Juho Armas
Väänänen*

*Kauko Henrik
Väänänen*

*Lauri Väänänen
synt. 21. 9. 19*

*Lauri Antti
Väänänen*

*Onni Johannes
Väänänen*

Onni Juho Väänänen

*Otto Oskari
Väänänen*

*Paavo Väänänen
synt. 27. 7. 18*

- VÄÄNÄNEN, EELIS EDVARD, stm. S. 11. 10. 23 Tuusniemellä. Vanh.: maanvilj. *Kalle Edvard Väänänen* (s. 16. 4. 1882) ja *Helena Kettunen* (s. 31. 7. 1884). Maanviljelijä. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa. Kuoli tautiin 18. 8. 44 20. SotaS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, EEMIL, stm. S. 5. 1. 06, kotip. Eno, työmies, läh. om. isä *Heikki*, os. *Eno*, Palovaara. Kaatui 15. 8. 41 Mustakalliolla.
- VÄÄNÄNEN, EINAR, stm. S. 14. 1. 97 Anttolassa. Vanh.: työmies *Kalle Väänänen* (†) ja *Olga Väänänen*. Työmies. Kaatui 15. 7. 41 Nuijamaalla.
- VÄÄNÄNEN, EINO ARMAS, stm. S. 3. 6. 16, kotip. Eno, läh. om. äiti *Tiina*, os. *Kaltimo*, Kuusijärvi, kaatui 19. 4. 42 Levinassa Ostan suunnalla.
- VÄÄNÄNEN, EINO EEMELI, rak. S. 27. 2. 23, kotip. Oulu, läh. om. isä *Juho*, os. *Oulu*, Paakkisenkangas. Kaatui 4. 7. 44 Tervajoella.
- VÄÄNÄNEN, EINO HENRIK, stm. S. 1. 1. 11 Tyrnävällä. Vanh.: isäntä *Iikka Väänänen* (†) ja *Anna Virkkunen*. Maanviljelijä. Kaatui 14. 10. 44 Rovaniemi, Taipale.
- VÄÄNÄNEN, EINO ILMARI, stm. S. 14. 5. 14, kotip. Kiuruvesi, läh. om. isä *Juho*, os. *Kiuruvesi*, Tihilä, Huttula. Kuollut haav. 30. 8. 41 20. KS. B-os.
- VÄÄNÄNEN, ELIA NESTORI, vänr. Syntyi 20. 5. 1920 Sauvossa. Vanhemmat: pastori *Nestori Väänänen* ja *Martta Johanna Auterinen*. Tultuaan ylioppilaaksi kirjoittautui Turun Yliopistoon 1937 Humanistiseen Tiedekuntaan, jossa suoritti pro gradu kirjoitusnäytteen filosofianssa. Osallistui talvisotaan vapaaehtoisena ja suoritti sen jälkeen asevelvollisuuden, korotettiin reservivänrikiksi 1941. Toimi joukkueen johtajana ja myöhemmin kk. komppanian päällikkönä viime sodassa kaatuen taistelussa 4. 7. 1941. Haudattiin väliaikaisesti Saaren hautausmaahan, josta siirrettiin sukhautaan Rymättylään joulukuussa 1941. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, ERKKI NIKOLAI, majuri. Syntyi Mikkeliissä 18. 12. 1897. Vanh.: asioitsija *Aleksander Väänänen* ja *Johanna Pöllänen*. Ylioppilas Mikkelin Lyseosta 1917. Kirjoittautui saman vuoden syksyllä Helsingin Yliopiston Maatalous-metsätieteelliseen Tiedekuntaan. Otti osaa vapaussodassa Helsingin valloitukseen. Osallistui tykistön aliupseeri- ja upseerikursseihin. Palveli KTR 2:ssa, sitten KTR 3:ssa. Ylennettiin majuriksi 1940. Talvisodassa osallistui Kollaan taisteluihin. Kaatui Soanlahdessa 13. 7. 1941 ollessaan tulenjohtopaikkoja tiedustelemassa. Puoliso: *Hanna Kianstén*.
- VÄÄNÄNEN, FERDINAND, kers. S. 27. 10. 13, kotip. Mikkeli, läh. om. *Laina*, os. *Mikkeli*, Tuppurala. Kaatui 23. 6. 44 Tuuloksenjoella.

*Reino Vilho
Väänänen*

*Tauno Väänänen
synt. 15. 1. 15*

*Teemu Johannes
Väänänen*

*Theodor Valdemar
Väänänen*

*Valo Ilmari
Väänänen*

*Veikko Lauri
Väänänen*

*Vilho Erik
Väänänen*

*Vilho Felix
Väänänen*

*Väinö Veikko
Väänänen*

- VÄÄNÄNEN, HEIKKI ANTINP. (AUGUSTINP.), alik. S. 16. 7. 02, kotip. Ylikiiminki, läh. om. vaimo *Helmi*, os. Ylikiiminki, Jokela. Kaatui 15. 8. 41 n. 34 km. Kiestingistä itään.
- VÄÄNÄNEN, ILMARI, sotamies. Syntyi Enossa 26. 8. 1906. Toimi maanviljelijänä Paukkajassa. Osallistui Ruskealan valtauksen, jossa sai keuhkorepeämän. Kotiutettiin ja kuoli 14. 5. 1942. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, ILPO, vänr. S. 19. 11. 17, kotip. Turku, kanslisti, läh. om. isä *Yrjö*, os. Turku, Braahenk. 10 G 12. Kaatui 17. 9. 42 Onttolassa.
- VÄÄNÄNEN, JAAKKO, stm. S. 1. 1. 16, kotip. Utajärvi, läh. om. isä *Jaakko*, os. Utajärvi. Kaatui 19. 8. 41 Säämäjärven Yläjoella.
- VÄÄNÄNEN, JORMA VÄINÖ, luutnantti. Syntyi 23. 8. 1920 Kuopiossa. Vanhemmat: konemestari *Aaro Väänänen* (s. 1. 9. 1889) ja *Märtha Cecilia Hällström* (s. 21. 1. 1894). Käytyään Kuopion lyseota oli harjoittelijana Konepajalla. Suoritti asevelvollisuutensa ilmavoimissa kohoten luutnantiksi. Lensi viimeisen lentonsa 18. 8. 1943 ja haudattiin Kuopion sankarihautaan. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, JOUKO UOLEVI, sotamies. Syntyi 3. 7. 1922 Helsingissä. Vanhemmat: maalari *Petter Eenok Väänänen* ja *Anna Maria Tarvonen*. Suoritti Ammattienedistämislaitoksen sähköasentajakurssin ja toimi nuorempana „neon asentajana”. Harrasti pikku pojasta asti lausuntaa ja näyttelystä ja antautui lopulta vakinaisesti näytteliäksi. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa haavoittuen 16. 11. 1941. Kuoli 17. 11. 1941. VM 2.
- VÄÄNÄNEN, JUHO, stm. S. 4. 7. 05, kotip. Pielavesi, läh. om. äiti *Iida*, os. Pielavesi, Papinmäki, kuoli haav. 14. 7. 44 matkalla LK:n.
- VÄÄNÄNEN, JUHO ARMAS, alikersantti. Syntyi Enossa 8. 9. 1912. Käytyään 1930—31 Ilomantsin Maamieskoulun toimi kotonaan Paukkajassa maanviljelijänä. 1938 ryhtyi harjoittamaan ammatikseen autoilua ostamallaan henkilöautolla. Talvisotaan osallistui Laatokan koillispuolella. Viime sodassa oli Itä-Karjalan taisteluissa. Sai partiomatkalla kuumeen, johon kuoli Äänislinnassa Kenttäsairaалassa 16. 2. 1942.
- VÄÄNÄNEN, KALLE, alik. S. 30. 7. 20, kotip. Ylikiiminki, läh. om. isä *Matti*, cs. ? Kuoll. haav. 26. 6. 44 24. KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, KAUKO, stm. S. 15. 3. 15, kotip. Lapinlahti, läh. om. vaimo *Aili*, cs. *Lapinlahti*, Jynkänniemi. Kadonnut 2. 8. 44 Ontrosenvaarasaa.
- VÄÄNÄNEN, KAUKO HENRIK, alikersantti. Syntyi Vahvialan pitäjän Hounialan kylässä 8. 12. 1921. Vanh.: isäntä *Aleksander Väänänen* (s. 31. 1. 1886) ja *Johanna Töyrylä* (s. 2. 6. 1888). Toimi maanmittaushar-

joittelijana ratatyömailla. Osallistui vapaaehtoisena talvisotaan Viipurin taisteluihin. Viime sodassa taisteli Itä-Karjalassa ja kaatui vastaiskua suorittaessaan Syvärillä 9. 1. 1942. Hänet haudattiin Lappeenrannan sankarihautaan 15. 2. 1942. Naimaton. Mm. 39/40.

VÄÄNÄNEN, KAUKO JOHANNES, stm. S. 31. 5. 21, kotip. Lapinlahti, läh. om. isä Aatu, os. Lapinlahti kk. Kuoll. haav. 25. 2. 44 16. KS:ssa.

VÄÄNÄNEN, LAURI, stm. S. 20. 8. 05, kotip. Kajaani, läh. om. äiti Maija-Liisa Turunen, os. Väänänen, os. Kemi, Peurasaari. Kaatui 7. 1. 42 Krivin maastossa.

VÄÄNÄNEN, LAURI, alikersantti. Syntyi Varpaisjärvellä 21. 9. 1919. Vanh.: isäntä Lassi Väänänen ja Loviisa Väänänen. Toimi kotitalossaan maatoissa. Lähti vapaaehtoisesti Itä-Karjalaan kesällä 1942 toimien komppanian päällikön taistelulähetinä Rukajärven suunnalla. Kaatui Ontajoella 21. 11. 1943 ja haudattiin Varpaisjärven sankarihautaan 19. 12. 1943. Naimaton.

VÄÄNÄNEN, LAURI ANTTI, alikersantti. Syntyi Värtsilässä 7. 4. 1921. Vanh.: talollinen Juho Väänänen (s. 24. 8. 1873, k. 16. 10. 1939) ja Helena Hämäläinen (s. 30. 8. 1886). Käytyään Värtsilän keskikoulun aloitti VI luokan Joensuussa, mutta lähti vapaaehtoisesti välirauhan aikana suorittamaan asepalvelustaan. Haavoittui Rukajärven suunnalla 9. 10. 1941 ja kuoli Kontiolahden Sotasairaalassa 12. 10. 1941. Haudattiin lokakuussa 1941 Värtsilän sankarihautaan. Naimaton.

VÄÄNÄNEN, LEO, stm. S. ?, kotip. Nuijamaa, läh. om. ? Kaatui 22. 8. 41 Kuparsaaressa.

VÄÄNÄNEN, OLAVI, korpr. S. 2. 10. 25, kotip. Juankoski, koululainen, läh. om. isä Juho, os. Juankoski, Akonpelto. Kuollut 28. 4. 45 2. KS:ssa.

VÄÄNÄNEN, OLLI ERKKI, jääk. S. 4. 11. 26, kotip. Vahviala, läh. om. äiti Katri, os. Kucpio, Väinölänkatu 5. Kaatui 28. 6. 44 Portinhoikka.

VÄÄNÄNEN, ONNI JOHANNES, sotamies. Syntyi 6. 3. 1923 Enossa. Vanhemmat: isäntä Heikki Väänänen sekä Elsa Varis. Teki työtä kotitalossaan. Osallistui sotaan Itä-Karjalassa ja Syvärillä kaatuen 16. 5. 1944. Naimaton.

VÄÄNÄNEN, ONNI JUHO, sotamies. Syntyi 12. 4. 1914 Tohmajärvellä. Vanhemmat: tilallinen Oskari Väänänen ja Kaisa Kuronen. Siviiliammatiltaan työmiehes. Osallistui talvisotaan ansiokkaasti. Kuoli kotonaan 12. 4. 1945. VM 2, VR 4. Naimaton.

VÄÄNÄNEN, OTTO EINAR, alik. S. 29. 1. 12, kotip. Kuopio, läh. om. vaimo Ester, os. Kuopio, Ajurink. 6. Kuollut haav. 8. 11. 42 Sallan saks. KS:ssa.

- VÄÄNÄNEN, OTTO OSKARI, ylikersantti. Syntyi 31. 5. 1910 Tohmajärvellä. Vanhemmat: tilallinen *Oskari Väänänen* ja *Kaisa Kuronen*. Siviilimatti maanviljelijä. Osallistui sotaan Itä-Karjalassa ja Kannaksella. Haavoittui 22. 6. 1944 ja kuoli 15. 7. 1944. VM 2, VM 1 ja VR 4. Puoliso: *Hilve Sylvia Nylander*.
- VÄÄNÄNEN, PAAVO, stm. S. 25. 3. 13, kotip. Sipoo, maatyömies, läh. om. kasvattisisar *Ella Eklund*, os. *Nikkilä*, Bronby. Kuollut haav. 25. 1. 43 A/29. KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, PAAVO, tykkimies. Syntyi 27. 7. 1918 Iisalmella. Vanhemmat: pienviljelijä *Juho Fredrik Väänänen* (s. 10. 4. 1883) ja *Anna Liisa Härmä* (s. 5. 3. 1886). Siviilimatti kirvesmies. Kuoli haavoihinsa kenttäsairaalassa 1. 4. 1942. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, PAAVO KUSTAA, korpr. S. 25. 6. 19, kotip. Muhos, maanviljelijä, läh. om. äiti *Liisa*, os. *Rova*. Kaatui 5. 5. 42 Jelettijärven suunn.
- VÄÄNÄNEN, PAULI EENOKKI, stm. S. 13. 9. 20, kotip. Ylikiiminki, maanviljelijä, läh. om. isä *Juho*, os. *Ylikiiminki*. Kaatui 11. 7. 41 Sallan Kieristelmävaarassa.
- VÄÄNÄNEN, REINO VEIKKO, vänr. S. 31. 5. 04, kotip. Hyvinkää, liike-mies, läh. om. sisko *Toini Niementaus*, os. *Hyvinkää*. Kaatui 24. 8. 41 Heinjoella, Kämärä.
- VÄÄNÄNEN, REINO VILHO, sotamies. Syntyi Kuopiossa 24. 8. 1920. Vanhemmat: työmies *Johan Fredrik Väänänen* (s. 24. 3. 1862, k. 15. 9. 1935) ja *Ida Kustaava Ritvanen* (s. 21. 2. 1878). Toimi Kuopiossa leipurina. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa. Kuoli kenttäsairaalassa 28. 6. 1944. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, TAAVETTI, stm. S. 28. 10. 07, kotip. Maaninka, läh. om. isä *Jooseppi*, os. *Maaninka*. Kuollut haav. 17. 12. 41 VI/A/54. SotaS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, TAUNO, sotamies. S. 15. 1. 1915 Tuupovaarassa. Vanhemmat: isäntä *Mikko Väänänen* (s. 1. 1. 1888) ja *Maria Taraskainen* (s. 16. 1. 1892). Teki työtä kotitalossaan. Osallistui sotaan Itä-Karjalassa ja kuoli haavoihinsa kenttäsairaalassa 12. 11. 1941. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, TAUNO, rajajääk. S. 24. 4. 07, kotip. Pielisjärvi, autonkuljettaja, läh. om. vaimo *Helmi*, os. *Lieksa*, Talouskauppa. Kuoli tautiin 12. 1. 42 IV/32. SotaS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, TEEMU JOHANNES, sotamies. S. 17. 6. 1920 Maaningalla. Vanhemmat: isäntä *Taavetti Väänänen* (s. 2. 12. 1888) ja *Anna Maria Ryyänen*. Teki työtä kotitalossaan. Talvisodassa oli työkomppapiassa. Osallistui viime sotaan Itä-Karjalan rintamalla kaatuen ilmapommituksessa 27. 6. 1944. Puoliso: *Aino Lemmetty*.

- VÄÄNÄNEN, THEODOR WALDEMAR, luutnantti. S. 23. 10. 1916 Kuopiossa. Vanhemmat työnjohtaja *Theodor Väänänen* (s. 27. 8. 1889) ja *Maija Pitkänen* (s. 31. 1. 1888). Tultuaan ylioppilaaksi 1938 ryhtyi seuraavana vuonna opiskelemaan Helsingin Yliopistossa, mutta jouduttuaan sotapalvelukseen suoritti kadettikurssin yleten luutnantiksi Osallistui viime sotaan Itä-Karjalassa ja kuoli haavoihinsa sotasairaalassa 20. 9. 1942. Haudattiin Kuopion sankarihautaan lokakuussa 1942. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, TOIMI, vänr. S. 4. 4. 14, kotip. Varpaisjärvi, läh. om. rva *Väänänen*, cs. *Varpaisjärvi*, Rasinmäki. Kaatui 21. 7. 41 Lieksanjärven itäpuolella.
- VÄÄNÄNEN, TOIVO, stm. S. 8. 3. 09, kotip. Tervo, läh. om. isä *Heikki*, cs. *Tervo*, Hautamäki. Kaatui 8. 8. 41 Riitavuori, Sortavalan msk.
- VÄÄNÄNEN, UUNO, jääk. S. 9. 4. 21, kotip. Nilsinä, läh. om. äiti *Anna*, os. *Nilsinä*. Kaatui 23. 6. 44 Talissa.
- VÄÄNÄNEN, UUNO JOHANNES, alik. S. 3. 4. 19, kotip. Kotka, läh. om. isä *Johannes*, os. *Kotka*, Satamak. 9. Kuoli haav. 28. 8. 41 KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, UUNO VALDEMAR, alik. S. 13. 3. 11, kotip. Kymi, läh. om. vaimo *Maria*, os. *Tavastila*. Kaatui 3. 1. 42 Maaselässä.
- VÄÄNÄNEN, VALO ILMARI, sotamies. S. 3. 1. 1918 Ristiinassa. Vanhemmat: työmies *Juho Väänänen* (s. 29. 8. 1885) ja *Selma Taivalantti*. Siviliammatiltaan työmies. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa kaatuen 16. 6. 1943. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, VEIKKO, stm. S. 15. 10. 19, kotip. Maaninka, läh. om. isä *Kalle*, os. *Siilinjärvi*, Koivusaari. Kaatui 11. 4. 42 Vadrusjärvellä.
- VÄÄNÄNEN, VEIKKO LAURI, jääkäri. S. 29. 7. 1924 Kauhajoella. Vanhemmat: vaatturi *Lauri Petteri Väänänen* (s. 4. 4. 1882 Nilsissä, k. 17. 8. 1944 Kauhajoella) ja *Iina Havunen* (s. 8. 10. 1885). Oli Varkaudessa Ahlströmin tehtaalla harjoittelijana, kunnes joutui asevelvollisuuttaan suorittamaan. Haavoittui kahdesti Kannaksella. Kaatui Lapissa 2. 11. 1944. Naimaton. VM 2.
- VÄÄNÄNEN, VEIKKO VILHO, korpr. S. ?, kotip. Mikkeli, läh. om. äiti *Olga*, os. *Mikkeli*, Loihio, Vuorlahti. Kaatui 31. 10. 41 Suunajoella.
- VÄÄNÄNEN, VIENO JOHANNES, stm. S. 11. 8. 17, kotip. Tyrnävä (muuttanut Kempeleeseen 14. 2. 40), työmies, läh. om. isä *Juho*, os. *Tyrnävä*. Kaatui 29. 7. 41 Tetrivaaran maastossa.
- VÄÄNÄNEN, VILHO, stm. S. 16. 8. 09, kotip. Perniö, läh. om. vaimo *Sylvi*, os. *Perniö* as. Kaatui 4. 9. 41 Hirvijärvellä.

- VÄÄNÄNEN, VILHO, stm. S. 30. 10. 23, kotip. Ylikiiminki, läh. om. isä Arviiti, os. Ylikiiminki, Vepsa. Kaatui 14. 7. 44 Heinjoen pohj.puolella.
- VÄÄNÄNEN, VILHO ARVO, stm. S. 28. 7. 19, kotip. Tuupovaara, läh. om. isä Tahvo, os. Tuupovaara, Kovero. Kaatui 26. 7. (6.) 44 Juustilassa.
- VÄÄNÄNEN, VILHO ERIK, tykkimies. S. 19. 3. 1921 Enossa. Vanhemmat: isäntä *Otto Erik Väänänen* (s. 4. 4. 1892) ja *Aino Lyydia Strandén* (s. 31. 1. 1895). Siviliammatiltaan maanviljelijä. Osallistui taisteluihin Itä-Karjalassa. Kuoli 11. 11. 1941 sotasairaalassa. Naimaton. Harrasti urheilua.
- VÄÄNÄNEN, VILJO, stm. S. 24. 10. 19, kotip. Eno, läh. om. äiti Sanna, os. Eno, Ukkola. Kaatui 13. 6. 44 Vammeljoella.
- VÄÄNÄNEN, VILJO, stm. S. 16. 1. 21, kotip. Kontiolahti, läh. om. äiti Anna, os. Joensuu, Mutalahti. Kaatui 17. 7. 41 Ruskealan-Kontio-Leppälähdellä.
- VÄÄNÄNEN, VILJO ERKKI, stm. S. 20. 12. 21, kotip. Tohmajärvi, läh. om. isä Antti, os. Kaurila, Tervunvaara. Kuoli haav. 16. 7. 44 28. KS:ssa.
- VÄÄNÄNEN, VILJO FELIKS, oppilas. S. 23. 9. 1922 Maaningalla. Vanhemmat: isäntä *Taavetti Väänänen* (s. 2. 12. 1888) ja *Anna Maria Ryyänen*. Työskenteli kotitalossaan. Suoritettuaan asevelvollisuutensa joutui Itä-Karjalan rintamalle, missä kaatui 13. 4. 1942. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, VÄINÖ VEIKKO, sotamies. S. 8. 7. 1924 Vahvialassa. Vanhemmat: isäntä *Aleksander Väänänen* (s. 31. 1. 1886) ja *Johanna Töyrylä* (s. 2. 6. 1888). Toimi aluksi maatoissa kotitalossaan, mutta suoritti välirauhan aikana sairaanhoitajakurssin toimien samalla harjoittelijana Seinäjoen mielisairaalassa. Kuoli sotasairaalassa 22. 5. 1943 ja haudattiin 30. 5. 1943 Vahvialan sankarihautaan. Naimaton.
- VÄÄNÄNEN, YRJÖ, pion. stm. S. 23. 4. 00, kotip. Kajaani msrk., läh. om. vaimo Aino, os. Murtomäki as., Juhola. Kaatui 3. 8. 41 Ontrosenvaarassa.

OIVA E. VÄÄNÄNEN:

RINTAMAEELÄMÄÄ

On kuutamoinen aamuyö. Pakkanen paukkuu ampumahaudan vahvistuksissa ja puut seisovat kuin valkopartaiset vanhukset suojaten varjoiltaan vartiomiestä. Hän seisoo pesäkkeessään tähyillen viholliseen päin. Muutaman metrin päässä on parivartion toinen mies, joka kyyköttää paikallaan yhtä tyynenä kuin toverinsakin. Yön rauha lepää rintamalinjan yllä. Ainoastaan muutamat laukaukset tai lyhyet konetuliaseiden sarjat rikkovat hiljaisuuden. Yö on niin valoisa, ettei tarvitse käyttää edes valoammuksia, jotka pimeinä aikoina antavat rintamalinjalle eloa, jopa romanttista hohtoakin. Vartiomiehen liittolaisena on pakkaslumi, joka narinallaan paljastaa pienenkin liikkeen vihollisen puolelta.

Vartiomies tuntee olonsa rauhalliseksi. Vuosia kestänyt sota on tehnyt rintamalla olon jokapäiväiseksi elämäksi, josta poikkeuksen tekee vain lomalla käynti. Hän muistelee talvisotaa, jossa hän jo ehti olla mukana nuorena varusmiehenä. Hän taisteli silloin Laatokan koillispuolella, jossa sotaa käytiin samalla sekä ylivoimaista vihollista että luontoa vastaan. Hän muistaa monet ankarat taistelut, joissa tappioiden harventama joukkue löi takaisin vihollisen uupumattomat rynnistyksen. Mikä olikaan se taika, joka silloin antoi miehille tuollaisia yliluonnollisia voimia? Silloin oli sota toista kuin nyt. Silloin taisteltiin melkein tyhjin käsin ylivoimaa vastaan ainoana liittolaisena suuri yksimielisyys. Ja kuitenkin meidän oli taivuttava pakkorauhaan puhumattakaan niistä raskaista uhreista, jotka kansamme joutui kantamaan sodan alttarille.

Mutta uhrinsa on vaatinut tämänkin sota. Vartiomiehen kasvot synkenivät, kun hän muistaa rakkaan veljensä kaatumisen kaukana Syvärin saloilla. Ja niin on käynyt jo monelle Suomen miehelle eri puolilla pitkää rintamalinjaa. Ja niin tulee käymään vielä siihen saakka, kunnes rauha rajoillamme on saavutettu. Rintamamies kyllä käsittää, että sota vaatii omansa. Hän tuntee, että sodassa kaatuminen on suurelta osaltaan aivan kuin kohtalon, sattuman varaista. Rintamalla puhutaankin yleisesti „huonosta tuurista, kun sattuu”. Mutta vanhemmat, varsinkaan äiti, eivät voi suhtautua tapahtumaan tuolla tavoin. Heille omaisen menetyks aiheuttaa katkeraa surua, toiveiden pettymistä ja suorastaan elämän onnen lopullista menetystä.

Räjähtävien luotien rätinä ja valojuovien suihke palauttaa vartiomie-

hen todellisuuteen. Hän muistaa vartiopaikkansa vaarallisen aseman aivan vihollisen eteen työnnetyn tukikohdan edessä. Vastapäiseltä korkealta kukkulalta on vihollinen hallinnut tukikohtaamme saaden aikaan usein toistuvia tappioita riveissämme. Yksinpä huoltotiekin on ollut sen murhaavan tulen alaisena. Lukuisat ovat lisäksi olleet ne partioretket, jotka vastustaja on tehnyt juuri tällä kohden milloin tuhoamisen, milloin vanginsieppaus- tai muussa tarkoituksessa. Kaikki tämä on aiheuttanut sen, että tukikohdan on aina oltava erikoisessa hälytysvalmiudessa. Varsinkin vartiomiesten on toimissaan oltava huolellisia ja tarkkoja. Mutta eipä pysty vihollinen enää tulittamaan pesäkkeistään, jotka viime viikolla tuhottiin. Ei ole enää toimimassa kukkulan takarinnekonekivääri ilkeine tulisuihkuineen. Pois on pelistä kukkalabunkkerikin, jonka piiskatykki alituisesti häiritsi tukikohdan rauhaa. Tuhottuja ovat myös sen vahvat korsut kukkulan kanjonissa.

Elävänä on vielä mielessä viime viikon partioretki, joka kukkulalle tehtiin. Siihen otti osaa parisenkymmentä upseeria, aliupseeria ja miestä, jotka kaikki olivat vapaaehtoisia. Ilmoittautuneita oli enemmänkin, mutta porukkaan ei voitu tehtävän takia ottaa liian monta. Yksityiskohtaisesti sitä valmisteltiin, mutta täydellisesti se onnistuikin. Silloinkin oli tällainen kuulakka yö. Vartiomies muistaa ne pitkät minuutit, jotka partio sai odottaa ennen liikkeellelähtöä. Monta kertaa aikaisemmin oli hän hyökkäysvaiheen aikana kokenut samat tuskalliset hetket ennen hyökkäyksen liikkeellelähtöä, mutta silloin siihen oli jollain tavalla tottunut, se oli melkein jokapäiväistä. Rauhallisen sodankäyntivaiheen aikana tämä oli taas uutta. Vaikeinta sodassa lieneekin hyökkäykseen lähtö. Odottaessaan lähtömerkkiä mies käy nopeasti läpi koko elämänsä, muistelee kaikkea sitä rakasta, joka on siellä kaukana kotona ja aivan kuin unessa elää uudelleen elämänsä tärkeimmät tapahtumat. Ja tämän jälkeen kaikki tuntuu tyhjältä, epätarkoituksenmukaiselta. Hän kysyy itseltään, mikä on elämän tarkoitus ja päämäärä. Senkö takia hän on lapsuutensa ihanat päivät viettänyt, elämäntehtävänsä valinnut ja tulevaisuutensa suunnitellut, että hänet raa'asti tapetaan tuolla teräsmyrskyssä? Pienen pieni matallikappale voi lopettaa hänestä elämän. Saattaapa hänen ruumiinsakin jäädä virumaan kentälle korppien ja haaskalintujen ruoaksi. — Mutta apea mieli häviää niin pian kuin toiminta alkaa. Hän piristyy nähdessään, kuinka oma tykistö pehmittää ja tuhoaa noita asemia, jotka ovat tavoitteena. Hän kerää voimansa ja tuntee, että tehtävä onkin helppo. Hän ponnahtaa ylös, tuntee luotien suihkeen, lämpenee, innostuu ja on täynnä tarmoa sekä taisteluhalua. Hän huomaa vihollisen pesäkkeet, mistä tuli on ankarin ja suuntaa sinne oman tulensa. Harkitusti, maastoa hyväksien käyttäen hän etenee päämäärää kohti, tekee rynnäkön hurjassa in-

nossa ja työskentelee taisteluhaudassa kuin vihastunut peto, kunnes tavoite on saavutettu.

Partionjohtaja on asettanut miehensä harvaan parijonoon, joka notkeasti liikkuen etenee kanjonia pitkin kukkulan taakse. Oma tykistö ampuu samanaikaisesti harhauttamisammuntaa vaientaen siten äänen, joka syntyy miesten liikkuesssa. Kaiken varalta saappaiden ylle on vedetty sukat, jotta liikkuminen olisi mahdollisimman äänetöntä. Vitivalkoiset lumipuvut kätkevät jonon lumiseen ympäristöön. Miehet etenevät nopeasti poimutellen kukkulan takarinteelle ja asettuvat harvaan ketjuun suojaamaan pioneereja, jotka poistavat miinat. Samalla johtaja antaa oikealla olevalle ryhmälle tehtäväksi vaientaa vihollisen vartiomiehen, joka kyyköttää pesäkkeessään aivan ryhmän nokan edessä. Johtaja syöksyy keskimmäisen ryhmänsä kanssa ensiksi taisteluhautaan toisten hoidellessa sillä aikaa sivustoja. Vihollinen avaa kiivaan tulen, mutta ryhmä pääsee tappioitta lähimpään hautaan. Ryhmä jakautuu kahtia, kukin mies tietää tehtävänsä. Raivokkaasti syöksyen edetään pesäkkeeltä pesäkkeelle, vastarintaan ryhtyneet vihollismiehet tuhotaan, mistä ei heti päästä läpi, tuhotaan kasapanoksilla. Vielä on käytävä kiivas taistelu kukkulan länsirinteellä, jonne unenhorroksissaan ja puolipukeissaan oleva vihollinen on keräytynyt. Taistelusta tulee lyhyt ja armoton. Kun vihollisryhmä ei antaudu, vaikka siihen suodaan tilaisuus, työnnetään se yhtä ahtaammalle taisteluhaudan nurkkaukseen ja tuhotaan konepistoolin ja käsikranaatein. Karkuun yrittäneet rippeet joutuvat ristituleen ja löytävät kohtalonsa.

Taistelu on ollut lyhyt, mutta kiivas. Vielä on suoritettava tehtävän toinen puoli, pesäkkeiden ja korsujen tuhoaminen, joka tapahtuu mukana kuljetetuilla kasapanoksilla. Löytyneet asiapaperit ja kartat kootaan ja otetaan mukaan. Johtaja tarkastaa partionsa ja huomaa, että vain yksi upseeri ja yksi mies ovat lievästi haavoittuneet, mutta pystyvät kuitenkin seuraamaan omin voimineen mukana. Paluutiekse valitaan suojainen kiertotie kanjonin reunaa pitkin, sillä tiedetään, että suurin reitti on pian oleva vihollisen ankaran tykistötulen alaisena. Valopistoolilla annetaan sovittu merkki ja niin lähdetään paluumatkalle. Oma tykistö suojaa paluuta pitämällä vihollisen pesäkkeitä matalana. Samaa tehtävää yhtyvät omat konekiväärinkin ja suorasuuntaustykkit. Partio saapuu onnellisesti takaisin.

Vihollinenkin havahtuu ryhtyen kiivaasti ampumaan tykistöllään sekä kukkulaa että omia asemiamme kukkulan vastapäätä. Luullen kukkulaa meikkäläisten miehittämäksi se suorittaa sinne perusteellisen tykistövalmistelun ja valtaa sen äänekkäästi „uraata” huutaen, konetuliaseilla ampuen ja käsikranaatteja heittäen. Meidän puolellamme tuo kaikki saa-

vutti suurta riemua ja vihollista autettiin lähettämällä joukkoon kraanaatteja ja luoteja, jotka arveluttavasti harvensivat hyökkääjän rivejä. Meidän puolellamme oltiin tyytyväisiä saavutettuun tulokseen ja luultavasti myös vastakkaisella puolella, sillä olihan menetetty tukikohta jälleen joutunut aikaisemmalle omistajalleen.

Jännitys on lauennut. Tehtävä on suoritettu ja, mikä tärkeitä, ilman mainittavia tappioita. Ihmeellinen on se tunne, mitä mies tuntee voitokkaan taistelun päätyttyä. Pitkäaikaisesta rasituksesta, sielullisesta ja ruumiillisesta jännityksestä vapautuneena tunnetaan rinnoissa yhteistä riemua, joka pukeutuu lujaksi kädenpuristukseksi ja hilpeäksi keskusteluksi tapahtumasta. Retken yksityiskohtia kerrotaan tovereille ja saatua saalista kootaan yhteen.

Joukkueen „himotappeli” lisää kokoelmiinsa nyt saamansa kokardit.

TK-mieskin saapuu parahiksi paikalle valokuvauskoneineen ja mikrofoneineen. Retki kerrotaan nauhalle ja terveisiä lähetetään kotiin. Sanakarit kutsutaan kanttiininiin, jossa juodaan „voittokahvit” komentajien ja päälliköiden seurassa. Siellä jaetaan kunniamerkit ja suoritetaan muut palkitsemiset. Ja seuraavana päivänä kuulee Suomen kansa radiosta tilan-
netiedoituksen, jossa kerrotaan rohkeasta partio-
retkestämme vihollisen vahvasti varustamaan tukikohtaan.

Takaa kuuluu askeleita. Sieltä saapuu tukikohdan päällikkö tarkastukselle. Hän on kuullut vihollisen tavallista kiivaampaa tulta ja lähtenyt ottamaan tilanteesta selvää. Saatuaan vartiomiesten lyhyet tiedot siitä, mitä erikoista tämä on havainnut, hän kertoo muiden vartiopaikkojen tähytystshavainnot, kehoittaa vartiomiestä tarkkaamaan erikoisesti kukkulan varjonpuoleista reunaa ja jatkaa matkaansa seuraavaan vartiopaikkaan. Hän ei nuku lainkaan öisin, vaan tekee sen milloin töiltään joutuu, päivisin. Hänen asemansa ei ole kadehdittava, sillä hänellä on vastuullaan joukkueen miehet, heidän hyvinvointinsa ja ennenkaikkea tukikohdan puolustaminen. Hän tuntuu ottavan tehtävänsä tunnollisesti.

Hetken kuluttua saapuukin uusi vartiomies paikalle ja vapauttaa entisen nauttimaan korsussa muutaman tunnin levon. Näin jatkuu vartiointi päivästä päivään, kunnes reservissä ollut yksikkö vaihtaa edessä olevan taakse lepoon. Siellä levätään kunnollisesti, käydään saunassa, paikataan ja parsitaan rikkonaiset varusteet, puhdistetaan ja kunnostetaan aseet, täydennetään patruunat ja ammukset sekä varustetaan uusia puolustusasemia. Reservissä olessa suoritetaan myös koulutusta, sillä sotataittoa on kehitettävä sitä mukaa kuin sodan kokemukset siihen antavat aihetta. Lepoaikana harrastetaan joukoissa myös liikuntakasvatusta. Virkistyksestä huolehtivat kanttiinit ja sotilaskodit, rintamateatterit ja elokuvat. Lomillekin päästetään silloin miehiä enemmän kuin etulinjavaiheesta.

Korsu, tuo maan sisään rakennettu, hirsillä, maalla ja kivillä vuorattu kämppä, on rintamamiehen asuntona. Sinne hän vie tavaransa ja siellä hän viettää suurimman osan ajastaan. Sinne hän astuu pienestä, matalasta ovesta sisälle palatessaan vartiosta. Se on hänen toinen kotinsa. Kotoiselta tuntuu myös se tuoksu, joka tulvahtaa vastaan hänen astuessaan sisään. Miehet nukkuvat lavereilla. Toiset pelaavat korttia. Joku keittää pakilla korviketta ja toinen paistaa läskiä kaminan päällä. Mutta yön hiljaisuudessa, jolloin vain „Kipinä-Mikko” on hereillä, saa mies siellä oman rauhansa. Silloin hän lukee uudelleen kirjeensä ja maistaa pake-tistaan kotoista leipää. Kaikki tämä palauttaa hänen mieleensä kodin, rakkaat omaiset siellä ja odottavan morsiamen. Sinne rakkaittensa luo hän siirtyy, näkee heidän ikävänsä, tuntee heidän kutsunsa, ja kuulee heidän äänensä. Yhä uudelleen hän lukee heidän kirjeensä, yhä uudelleen hän laskee päivän, jolloin seuraava vuoroloma alkaa. Ja näin hän tekee joka ilta, joka vartiovuoron jälkeen, kunnes korsun raukaiseva lämpö hänet uuvuttaa uneen. Mutta unessakin hän on usein rakkaittensa parissa.

HIVARI VÄÄNÄNEN:

MUISTELMA TUKHOLMAN OLYMPIALAISISTA

Keväällä 1912 sain tuomari Landénilta kutsun tulla Helsinkiin haulikkokarsintakilpailuun olympialaisia varten. Seurasinkin kutsua kesken kiireintä kaurankylvöaikaa. Mainitussa karsinnassa tulin sitten toiselle sijalle, muistaakseni helsinkiläiset Huber tai Fazer muutamaa sattumaa paremmin ensimmäiselle. Hirviammuntaan määrättiin minut ilman karsintaa, sillä olin siihen aikaan kärkimiehiä usemmissa ampumalajeissa. Se asia oli siis selvä: jouduin edustamaan Suomea Tukholman olympialaisissa kisoissa haulikko- ja hirvikilpailuissa.

Mutta vaikeuden vuori oli edessä, sillä aika oli silloin niin ahdasta, ettei suomalainen mies, sitä vähemmän tarkka-ampuja saanut omistaa manttelikuulakivääriä, jossa on kauas lentävä lyhyt piikkikuula. Lyijykuulakiväärillä, jollainen oli meidän luvallinen aseemme, ei taas kannattanut yrittääkään onnellisempien maiden edustajien omistaessa tarkkakäyntiset manttelikuulakiväärit. Ystäväni tuomari, sittemmin maaherra Rosenqvist, koetti kaikkensa saadakseen minulle manttelikuulakiväärin, mutta onnistumatta, sillä ne olivat kadonneet nykyistä sanontaa käyttäen „tiskin alle”. Viime hetkessä kuitenkin huomasimme eräässä tukholmalaisessa romukaupassa „vähän käytetyn ruotsalaisen sotilaskiväärin”, jonka ostin. Läksin heti radalle sitä kokeilemaan ja saavutin sellaisen tuloksen, jota ei oltu koko sillä hirviradalla ennen saavutettu. Ampumistani seuraavien joukossa oli selkäni takana m.m. itävaltalaisia upseereita vuoroaan odottamassa ja nähdessään loistavan saavutukseni sain heidän jakamattoman ihastuksensa ja ihmettelynsä oikeaan osuneista „kympeistäni”.

Mutta kilpailujen järjestäjämää ei katsellut „sattumiani” suopein silmin ja kateuden kyyn myrkky vaikutti kohtalokkaasti koko Suomen ampujain edustukseen. Tunsin olevani loistokunnossa ja hyvin toivein odottelin varsinaista kamppailupäivää.

— Oma sukuni suuri, ajatelkaa mitä sitten tapahtui. Kun aikaisemmin oli radalla päivittäin myytävänä piikkipäisiä manttelikuulia, siis oikeita hirvipanoksia, joilla oikein tähdättynä hirven sydämeen olisi varma kymppi ollut tiedossa ja rakkaalle Suomelle olisi tuotu ensi paikinto hirvessä, niin kilpailupäiväksi katosivat mainitut kuulat tyystin radalta.

Saatavissa oli ainoastaan tylppäpäisiä raskaita kuulia, joilla ei minkäänlainen mestari hyvää tulosta voinut saavuttaa, kun niillä ampuessa piti tähdätä puoli metriä eteenpäin „tyhjän päälle”. Tuomari Rosenqvist koetti suostutella ruotsalaisia ampujia myymään omista panoksistaan minulle, mutta he eivät millään ehdolla siihen taipuneet. Mutta vastuksista huolimattakin joukkueammunnassa, jossa neljä miestä edusti Suomea hirvikilpailussa, saimme III palkinnon, amerikkalaisten saadessa muutamia pisteitä enemmän päästen II palkinnolle ja ruotsalaiset tietysti I palkinnolle. Meidän miehistämme Toivonen oli varannut saadessaan manttelikuulia ja pääsi mieskohtaisessa kilpailussa II palkinnolle.

Sitten muutamien päivien jälkeen tuli haulikkokilpailun lopullinen harjoitus ja karsinta. Huomasin silloin, että kahden varamieheni helsinkiläisten ampujien teki kovasti mieli päästä mukaan joukkuekilpailuun, siksi hienotunteisuudesta heitä kohtaan en ollenkaan ottanut osaa loppukarsintaan (josta tuomari Landén oli minulle kovasti vihainen) vaan säästin voimia mieskohtaista ratkaisua varten, sillä tiesin varmuuteni nopeassa ampumisessa, ja sen näkivät harjoituksissa toisetkin, että kun kiekko tuli näkyviin meni se aina vaivatta poroksi. — Mutta kilpailumaan kieltä taitamattomana ja muutamien muiden tekijöiden vaikutuksesta sain väärän tiedon kilpailuhetken alkamisesta. Kun haulikkokilpailun piti alkaa määrätyn päivän aamuna, niin hyvissä ajoin sinne saapuessani sainkin ihmeekseni kuulla, että kilpailu on alettu jo edellisenä iltana. Vaikka kilpailut oli siis aloitettu ennen määrääaikaa, mistä minulle ei oltu ilmoitettu, ja vaikka ystäväni tuomari Rosenqvist teki taas parhaansa saadakseen minulle ajan voimainmittelyyn niin sitä ei minulle myönnetty.

— Näin monien kommellusten jälkeen en varmaankaan turhaan tuntenut syvää katkeruutta, ja sukupuumme eri haaroissa ilmenevä kiivas mielenlaatu pulpahti esille niin voittamattomana, että pakkasin matkalaukkuni ja läksin omaan koti-Suomeen, jossa tullaan toimeen „oikeiden immeisten kielellä”. Harrastukseni tähän jaloön taitoa ja hermoja kysyvään urheilulajiin ei kuitenkaan loppunut, vaan vielä vuosia myöhemmin saavutin viisi Suomen mestaruutta.

— Edelläkerrotuista olympialaisista jäi myös lähtemättömästi mieleeni hymyilevän „Hanneksemme” (Hannes Kolehmainen) ensimmäiset loistosaavutukset oman urheilunsa alalla, josta me kisoissa mukanaolleet sydämmellisesti riemuitsimme, sillä Hanneksen jalkojen ketterää tahtia ei pysynyt itä eikä länsi häiritsemään.

KAARINA VISAKANTO:

„NORJALAINEN COCKTAIL”

ELI

PIENTÄ PAKINAA VUORTEN JA VETTEN MAASTA

Jylhät tunturit lumipeitteisine huippuineen, mahtavat vuoristopurot, vehmaat laaksot, auringossa kimaltelevat vuonot, iloiset kalastajakylät, lumiset metsät, Nord Kapin juhannusyön aurinko, syksyisten tuntureiden väriloisto, myrskyävä meri — siinä cocktail, jonka sisäilyttää itseensä yksi ainoa sana — Norja. Tuo luonnonkauneuden yllirunsaus, joka panee ihmisen pakostakin kysymään itseltään, kuinka on mahdollista, että yhteen ainoaan maahan mahtuu kaikki tämä moninainen kauneus, tekee tavallisesta maallikostakin taiteilijan, vaikkei hän kykenisikään maailmankuulujen värien ja siveltimen käyttäjien tavoin kiinnittämään kankaalle näkemäänsä. On kuin liikkuisi äärettömän suuressa taulugalleriassa, jossa joka askeleella on pakko pysähtyä ihailemaan uutta maalauksen tavoin eteen avautuvaa maisemaa.

Ei ole ihme, että tämä kaunis maa on kasvattanut myöskin kauniin ja sopusuhtaisen kansan, joka on niin kiinteästi ja läheisesti kasvanut kiinni luontoon, että se on ikäänkuin olennainen osa siitä. Eikä tätä ihmisen ja luonnon läheisyyttä ja keskinäistä yhteisymmärrystä tavata ainoastaan pohjoisten maakuntien tai pienten kylien asukkaissa, jotka olosuhteitten pakosta joutuvat alituisen kosketukseen luonnon ja sen voimien kanssa, vaan saman havainnon voi tehdä kaikkialla, niin maaseudulla kuin kaupungeissa, aina pääkaupunkia, Osloa, myöten.

Tuossa maailmankuulun urheilukeskuksen Holmenkollenin juurella elävässä, osittain todellisen suurkaupungin tyyliin rakennetussa pääkaupungissa ei huomaa ollenkaan sellaista epämiellyttävän jäykkää kaavoihin kangistunutta pikkutärkeyttä, joka on usein ominaista pienille suurkaupungeille, vaan siinä on jotakin todellisen suurkaupungin huolettomuudesta ja suurpiirteisyydestä, johon on viehättävällä tavalla yhtynyt ihmisen luonnonläheisyys ja luonnonrakkaus. Oslolainen ei voi kuvitellaakaan sunnuntaita ilman ulkoilua ja retkeilyä, mikäli sää sen vain suinkin sallii. Talvella suksilla, muulloin jalan tai pyörällä. Ja silloin on jo todella ruma ilma, kun oslolainen luopuu tästä ainoasta todellisesta sunnuntaihuvistaan, eikä häntä siitä muu estäkään kuin vesisade. Pieni pyry ja pakkaneen eivät haittaa mitään. Ja parituntinen jonottaminen kauniina sunnuntaiamuna Holmenkollbenenin, esikaupunki- ja vuoristoradan asemilla tapahtuu ilman minkäänlaisia kärsimättömyyden osoituksia, vaikka

oslolainen muuten pitää jonottamisesta aivan yhtä vähän kuin kuka muu tahansa. Mutta hän ymmärtää, ettei sen monituhätpäisen joukon kuljetus, joka aamuvarhaisesta pyrkii ulos kaupungista, käy sentään ihan käden käänteessä.

On ilo nähdä norjalaista nuorisoa suksilla. Siinä ei ole tyttölastenkaan pää paperista, kun he huimaavassa vauhdissa syöksyvät salaman-nopein slalom-kääntein vuoren rinnettä alas. Sanotaan, että suomalainen oppii hiihtämään samaan aikaan kuin kävelemäänkin, mutta norjalaisesta voi sanoa, että hän on „syntynyt suksat jalassa”.

Tämä urheilun ja ulkoilun henki on painanut leimansa myös norjalaisten, erikoisesti norjattarien pukeutumiseen, ja sen kautta kaupunkien katukuvaan. Siinä suhteessa Oslon pääkatu, Karl Johan, Oslon suosituin kävelypaikka, joka on aina niin täynnä jalankulkijoita, että on vaikea päästä sivuuttamaan kanssaihmissään ilman yhteentörmäyksiä, tarjonnee ehkä parhaan mannekiininäytöksen. Norjatar käyttää mielellään urheiluasua muulloinkin kuin urheillessaan, eikä tuo urheilupuku olekaan mikään „utstillningsvare”, näytetavara, jonkinlainen herrastelupuku, jota näytellään vain Karl Johanilla, vaan todella tarkoitustaan vastaava vaatekappale. Talvella hiihtopuku, jota iloiset kirjokudonnaiset kintaat, päähine ja villapaita piristävät. Tuollainen iloisen kirjava villapaita tai pienellä pallotupsulla varustettu kirkkaanpunainen villamyssy ei ole harvinaisen näky urheiluasuisen miehenkään yllä eikä näytä millään tavoin saattavan hänen miehistä arvoaan kyseenalaiseksi. Syksyllä ja keväällä käyttää nuori norjatar mielellään herraintyylistä pukua pitkin housuineen tai myöskin jostakin yksivärisestä kankaasta valmistettuja, meikäläisiä „kolppihousuja” muistuttavaa asua kumisaappaineen, joka ainakin suomalaisen silmissä on naisen yllä kaikkea muuta kuin esteettinen ja joka suomalaisen tyylitajun mukaan, huolimatta koreasta punaisesta, sinisestä tai vihreästä väristään, paremmin sopisi mottimetsään tai syksyiselle perunapellolle kuin kaupungin kadulle. Ja kesällä, olkoon sitten auringonpaiste tai pilvinen sää, on hänellä yllään kirkasväriäinen, tavallisimmin punainen pitkälahkeinen housupuku, joka on eräänlainen sekoitus ranta- ja suojustukua.

En voi sanoa, onko tällä norjalaisella pukeutumistyyllillä sielullista yhteyttä kansan urheiluhengen kanssa, vai onko se ainostaan sota- ja pulajan luoma välttämättömyydestä tehty hyve. Kaunista se ei aina ole; mene ja tiedä lieneekö aina kaikkein käytännöllisintäkään, mutta muoti on muoti, ja sillä hyvä. Meillä naisilla on suuri taipumus alistua muodin oikuihin ilman erikoisia vastalauseita. Ja Eevan tyttäret näkyvät kaikkialla olevan samanlaisia: he antavat anteeksi minkä muun arvostelun tahansa itsestään, mutta että he olisivat epämuodinmukaisia, sitä eivät koskaan.

Jos sota ja pula-aika ovat yhdessä luoneet muotia ja vaikuttaneet uusien ideoiden ja uuden tyylin syntymiseen, niin vielä enemmän on niiden vaikutus havaittavissa ruoka- ja elintarviketilanteessa. Aina vain fiskeä — fiskeä — fiskeä! Meren viljaa! Tuota siunattua kalaa, joka on pelastanut Norjan elintarvikehuollon ja vapauttanut norjalaisen perheenemännän monista turhista ruokavaliohuolista. Kaikki meren eläjät, alkaen 50 tonnin painoisista valaista ja päätyen aina sormen mittaisiin äyriäisiin ja pieniin simpukoihin, kelpaavat ja niitä käytetään ravinnoksi. Kun menet ravintolaan syömään, on ruokalistassa fiskepudding, fiskekaker, fiskepølser, fiskefilet, kokt fisk, stekt fisk, kold fisk, röket fisk — kalavanukasta, kalapullia, kalamakkaraa, joka muuten on erittäin hyvää ja aivan tavallisen lihasta valmistetun makkaran näköistä, kalakyljystä, keitettyä kalaa, paistettua kalaa, kylmää kalaa, savustettua kalaa, puhumattakaan yksityisistä nimeltä mainituista kaloista, jotka ovat toinen toistaan kummallisempia petoja.

Paitsi ruoan jatkona tai oikeammin itse tärkeimpänä aineksena ruoan valmistuksessa pelastavat kala ja siitä saadut tuotteet norjalaiset monista puutteista. Kun aamulla peseydyt, tuoksuu pyyheliinasi kalalle, kun illalla paneudut nukkumaan, lehahtaa vuodevaatteista nenääsi kalan haju — saippuan valmistamiseen käytetään näet kalan rasvaa. Valaasta saadaan rasvoja ja öljyjä, joita käytetään margriinin, ihorasvojen, kenkävoiteiden ym. valmistamiseen, lihasäilykkeitä, luujauhoa j.n.e. Kukapa noita kaikkia ammattisalaisuuksia ja niiden ihmeellisiä aikaansaannoksia tietääkään. Ja monet pienet nahkaiset käyttöesineet, kuten käsineet, käsilaukut, vyöt, rahakukkarot, joskus kengätkin ovat kalannahkaa, joka kuulemma on aivan erikoisen kestävä. Mutta niissäkin on ja pysyy tuo ikuinen kalan haju, parkitsemisesta ja muista valmistusprosesseista huolimatta.

Kalan hajua on kaikkialla. Melkeinpä tekisi mieli sanoa sitä Norjan „kansallihjauksi”. Vieras havaitsee sen heti, mutta tottuu siihen vähitellen, joskaan ei koskaan aivan täydellisesti, sillä tuon tuostakin tuntee sen taas nenässään aivan uutena aistimuksena. Sitä on kaikkialla, rannikko-seuduilla tietysti voimakkaampana kuin sisämaassa, ja Osllossa huomaa sen aina muulloin paitsi keväällä, jolloin syreenien tuoksu tulvii yli kaupungin ja syrjäyttää pariaksi viikoksi kaiken kalan hajun.

Keväällä on koko Oslo yhtä ainoata kukkatarhaa. Jokainen nurmiläikkä työntää esiin tulppaneja, hyasintteja, crocuksia, kieloja, orvokkeja ja muita kevään ensimmäisiä kukkaisairueita. Ja jokainen puu ja pensas, semmoinenkin, jonka ei olisi koskaan osannut kuvitellakaan kantavan kukkia, näyttää haluavan omalta osaltaan ilahduttaa ihmisiä ja antaa lupauksen uudesta kesästä ja uudesta sadosta.

KLAUS B. VÄÄNÄNEN:

RANTALAN KESÄVIERAAT

LAPSUUSMUISTELMA

IV

Valkeni vihdoin sitten kesäkuun 2 päivä. Kallelta eivät sinä päivänä sujuneet isän määräämät tehtävät, sillä Ainon odotus oli Kallen pienessä sielussa ylivoimaisesti hallitsevana. Kalle katseli ja korjaili kaiholla Ainolle tuliaisiksi valmistamiaan kaarnaveneitä katseen siirtyessä tuon tuostakin Kala-salmelle päin. Syöminenkin oli aivan sivuasiana. Kello 17 tienoilla Kaino tuli tuoden mukanaan kymmenen henkeä aivan uusia ja tuntemattomia, mutta erittäin ystävällisiä kesävieraita. Ainoa ei heidän joukossaan ollut, mutta sensijaan Kerttu ja Yrjö. Samanikäisistä sisarusista Kalle vanhasta tottumuksesta vaistosi pahaa ja katseli pelonsekaisella sydämellä vakavasilmäisiä, sulavaliikkeisiä ja siististi puettuja uusia tuttaviaan. Kertun äidin ymmärtävästi suhtautuva tervehdys ja erittäinkin samalla Kallen käteen pistämä karamellipussi poisti pian arkuuden, ja nopeasti oli Kalle kuuden muun poikatoverinsa kanssa auttamassa tavaroiden siirtämisessä asuinhuoneustoihin. Kertun ja Yrjön vakavat ja rauhallisen ystävälliset katseet olivat pian herättäneet Kallen luottamuksen ja vielä samana iltana katseltiin yhdessä talon lähiympäristö, nimikkolampaat ja -possut. Mutta varsinkin koirat, Virkku ja Musti, kiintyivät heti uusiin, odottamattomiin vieraisiinsa.

Kertun isä, opettaja Aatela, oli komea ja ryhdikäs mies sirosti leikattuine täyspartoineen ja suurine, tummine, tasaantunutta ja uhrivalmista taistelutahtoa uhkuvine sielukkaine silmineen. Kertun äiti taas aistikkaasti puettuine joustava- ja siroliikkeisine sekä harvinaisen kauniine sulavamuotoisine vartaloineen ja suurine sydämellisyyttä ja uhrautuvaisuutta loistavine silmineen muodosti oivan ystävällisyyden ja sielunjalouden symbolin. Molemmat olivat alle kolmekymmentävuotiaita eli siis nuoruutensa parhaissa voimissa. Toiset kesävieraat, rouva Haneus molempine suloisine, juuri opettajauralle valmistuneine kaksikymmenvuotiaine tyttärineen, olivat suomalaisuuden tiellä tunnetusti kunnostautunutta kulttuurisukua ja nuoruudentarmoa uhkuvat opettajattaret Haltelat olivat jo ehtineet tulla koulukaupunkipiireissä tunnetuiksi innokkaina kansankasvatukseen koko sydämellään antautuneina rovastintyttärinä. Nämä

kolme opettajaperhettä muodostivat todella oivallisen ja toisiaan erinomaisesti täydentävän kulttuuripiirin, jonka jokainen isä olisi mielellään valinnut vesojensa nuoruusajan elähdyttäväksi henkiseksi ympäristöksi.

Heikki laski aivan oikein, että tällaisen edustavan ja juuri elämänsä parhaissa voimissa olevan kansansivistämisen ja henkisen kasvattamisen elämäntyökyseen valinneen seurapiirin täytyi ehdottomasti aiheuttaa hänen vesojensa sieluissa kateuden jumalattaren tehokkaita ja tepsiviä toimenpiteitä kestäväen ja toimintaa lisäävän kulttuurihalun nostamiseksi ja kasvattamiseksi, varsinkin kun hän tämän lisäksi järjesti poikiensa päiväohjelman mahdollisimman työntäyteiseksi, mutta samalla vaihtelevaksi. Näin elämän vastakohdat ja olosuhteiden eroavaisuudet tulivat selvemmiksi ja nuorten sieluihin paremmin ja syvemmin painuviksi.

Talon sekä omien että ottopoikien kuin myös koko muun väen oli noustava ylös täsmälleen klo 4 aamuisin, järjestettävä aamutehtävät, hevosten ja lehmien hakemisineen sellaisella nopeudella, että aamumaito ja muut talon tuotteet joutuivat klo 6 laivaan. Sen jälkeen jakautui väki tarkoin määrättyihin tehtäviinsä kukin voimiensa ja vointinsa mukaisesti. Aamiais- ja päivällistaukoa oli kumpaakin puolitoista tuntia, jonka jokainen sai käyttää vapaasti joko pikku-unen ottamiseen, uintiin, urheiluun, lukemiseen, seurusteluun tai mihin halusi. Työt lopetettiin tavallisesti klo 18, mutta useimmiten olivat urheilu, leikit ja kalastusmatkat edessä, joten yölepoon päästiin tuskin koskaan ennen klo 22. Pojilla oli vuoronsa mukaan tilaisuus olla apumiehinä molemmissa laivoissa, joten toiminta tuli perin monipuoliseksi ja samalla sekä henkisesti että ruumillisesti kichittäväksi ja viihtyisäksi.

Jo tämä ensimmäinen ilta uusien kesävieraiden parissa teki Kallen sieluun lähtemättömän vaikutuksen. Kalle nukkui seuraavan yön suloisesti ja ikäänkuin hyvien, uusien enkelien suojaamana laitareessään tallin vintillä. Seuraavan aamuruokatunnin aikana ilmestyi Kalle kaarnaveneineen opettaja Aatelan kuistikolle näyttämään Kertulle ja Yrjölle valmis-teitaan. Mutta Kallen pettymys oli suuri, kun Kerttu ei niihin ollenkaan ihastunut, katseli vain veneitä hetkisen ja poistui sisähuoneisiin. Yrjö sensijaan vertaili niitä toisiinsa ja pian lähdettiin koettelemaan niiden kulkukykyä läheisen savihaudan pinnalla. Päivätehtävissään Kalle mietti ja mietti syytä tapahtumaan. Nämä kaarnaveneet oli tehty suuremmalla huolella ja sirommiksi kuin edellisen kesän veneet, joista Aino oli aina iloisena ja tyytyväisenä kiittänyt. Miksi ne nyt eivät kelvanneetkaan Kertulle, oli Kallelle käsittämätöntä. Noin viikon ajan mietittyään asiaa vahvistui Kallen sielussa käsitys, että kaarnaveneet olivat liian pieniä ja että Kerttu halusi saada suuremman laivan. Asiasta ei Kalle hiiskunut kenellekään mitään, vaan uhrasi kaiken vapaa-aikansa suuremman laivan

valmistamiseen, johon työhön pian Yrjökin innolla yhtyi. Kunnollista laivaa ei siitä syntynyt, ennenkuin opettaja Aatela huomasi poikien puuhat ja valmisti näille lähes metrin pituisen, kahdella kansihytillä ja savupiipulla varustetun erittäin hienon laivan. Molemmat pojat menivät tyytyväisinä ja jonkun verran sisäistä voitonriemua tuntien näyttämään sitä Kertulle, mutta ei sekään erikoisemmin kiinnostanut Kerttua. Tämä oli Kallesta enemmän kuin kummallista. Kesän mittaan Kalle kokeili monia muitakin menettelytapoja Kertun suosion voittamiseksi, mutta ei hän saavuttanut niillä toivomiansa tuloksia. Kerttu suhtautui Kalleen aivan samoin kohteliaan huomaavaisesti, kuten kaikkiin muihinkin kylän lapsiin. Koskaan Kerttu ei tirskenut kenellekään, vaan päinvastoin hänen suuriin, tummiin, miellyttävän hyväntahtoisin silmiinsä ilmaantui aina vaikuttavan paheksunnan ilme, jos jotakin ivattiin tai pilkattiin. Leikeissä, uinnissa, soutu- ja onkimatkoilla hän oli aina innolla mukana ja näytti hillittyä iloa, jos hän sai enemmän kaloja kuin muut tai jos hän voitti jonkun kilpailun, mutta missään muodossa ei hän koskaan siitä kerskunut tai ylpeillyt. Aina harkitun avuliaana ja toisten avuliaisuuden kohteliaasti torjuen Kerttu saavutti pian kaikkien kyläläisten jakamattoman suosion ja hänen olemuksensa muuttui pian symbolisoimaan poikien mielikuvituksessa Rantalan ruusua, jossa ei ollut yhtään piikkiä. Kertun puolueeton, kaikkien miellyttämiseen suuntautuva henki valtasi pian talon lapsukaiset ja Kallenkin erikoissuosiota tavoittelevat pyrkimykset sulautuivat nopeasti uuden, miellyttävän moninaisuuden maininkeihin.

Kullekin kesävieras-perheelle oli talon puolesta muokattu valmiiksi oma vihannes- ja kukkatarhamaansa ja jo seuraavana päivänä olivat kaikki kesävieraat täydessä työssä vihannesten, marjojen ja kukkien istuttamisessa, ja parin viikon kuluessa oli talon piha- ja lähinurmikot haravoidut ja lakaistut siisteiksi, lähimetsistä oli risut kerätty pois jne. Talon taustalle ja ympärille ilmestyivät leikkimökit, kiikkulaudat, verkkokeinut, istuinpenkit, krokettipelit, ilmakivääriradat, hiekkahaudat, hyppytelineet ja palloiluvälineet. Juhannukseen mennessä oli koko talo muuttunut miellyttävyyden keitaaksi, johon naapurienkin nuoriso sunnuntaisin koontui ottamaan osaa moninaiisiin kesäleikkeihin ja urheilukilpailuihin.

Opettaja Aatela oli miehekkyyden, tarmokkuuden ja nuorekkuuden perikuva. Hänen rehti, välitön ja ymmärtäväinen suhtautumisensa niin hyvin kesävierastovereihinsa kuin myös talon sekä nuorempaan että vanhempaan väkeen, työläisiin ja paikkakuntalaisiin pysyi myöhemminkin aina kauniina ja esikuvallisena kyläläisten mielissä. Kahdessa viikossa rakensi hän parin palkatun kirvesmiehen avustuksella kaikille kolmelle perheelle tarvittavan huvilakaluston. Pöytien, sänkyjen, kaappien ja hyllyjen jalat ja kehykset valmistettiin opettajan taiteilijasilmällä valitse-

mista tukevista ja siromuotoisista oksista ja luonnonkäyristä, muihin tarkoituksiin soveltumattomista puunrungoista, pöytälaudat, hyllyjen ja kaappien seinät höylätyistä laudoista ja ne peitettiin kauneilla ja siro-kuvioisilla tapeteilla tai vahakankailla. Kaappien ja hyllyjen oviiksi ja verhoiksi neuloi naisväki helposti vaihdettavat ja helposti käsiteltävät oviverhot. Muutamissa päivissä talo oli muuttunut sekä sisältä että ulkoa erittäin kodikkaaksi, mukavaksi, viihtyisäksi ja miellyttävän asialliseksi, jonka jokaisesta yksityiskohdasta säkenöi säästäväisyys, tarkoituksenmukaisuus ja ennen kaikkea taloudellisuus.

Tällainen odottamaton tarmokas toiminta ei luonnollisesti jäänyt huomaamatta pieniltä poikaviikareiltakaan. Talon sekä omat että ottopojat kiirehtivät vointinsa mukaan saamaan mahdollisimman pian valmiiksi isännän heille määräämät päiväurakat voidakseen auttaa opettajaa hänen sirostamis- ja kunnostamistehtävissään. Minkäänlaista kiirettä tai erikoista hoppua ei työssä kukaan huomannut, mutta tehtävät valmistuivat johdonmukaisesti ja huolellisesti aivan kuin itsestään ja jokainen tekijä tunsu aivan kuin vakaumuksenaan, että jokainen opettajan valitsema malli tai työtapa oli ehdottomasti paras, nopein ja tuloksellisin. Silloin tällöin tulivat Kalle ja Yrjö sekä toisetkin pojat esittelemään opettajalle, että näin ja näin saataisiin siitä ja siitä kaikkein paras. Opettaja katseli poikia suurilla, vakavanystävällisillä silmillään ja selitti pojille: „Parasta, saatikka sitten kaikkein parasta, ei ole eikä voi olla olemassakaan. Ihmissieluun on Jumala kylläkin luonut pyrkimyksen luoda ja tehdä kaikkein parasta, mutta jos kaikkein paras tehtäisiin tänään kaikkialla, niin kehitys pysähtyisi aivan kokonaan, sillä sitä ei voitaisi enää huomenna parantaa. Siis mokareeni, tehkää aina parhaanne niin hyvin tänään kuin huomennakin, silloin luotte aina uutta ja parempaa, niin ja ehkä joskus jonkun silmissä sen kaikkein parhaankin joksikin aikaa.”

VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN r.y.

SÄÄNNÖT.

1 §.

Nimi ja kotipaikka.

Yhdistyksen nimi on »Väänästen Sukuseura r.y.» ja sen kotipaikka on Helsingin kaupunki.

2 §.

Tarkoitus.

Väänästen Sukuseuran tarkoituksena on:

1) ylläpitää yhteyttä Väänäsen suvun eri sukuhaarojen välillä ottaen huomioon sekä mies- että naispuoliset jäsenet ja heidän aviopuolisonsa sekä naispuolisten jäsenten jälkeläiset I:ssä polvessa ja johtokunnan tekemän ehdotuksen ja Sukuseuran kokouksen tekemän päätöksen mukaan myöhemmissäkin polvissa,

2) tutustuttaa suvun jäseniä toisiinsa,

3) hankkia, järjestää ja tuleville polville tallettaa tietoja, kirjallisia kuvauksia ja valokuvia ja muuta kuva-aineistoa suvun ja sen jäsenten vaiheista, laatia sukutauluja, välittää sukua koskevaa aineistoa suvun jäsenille ja johtokunnan suostumuksella muillekin, mahdollisuuksiensa mukaan koota ja tallettaa sukumuistoesineitä,

4) panna toimeen sukkokouksia, -juhlia ja retkeilyjä,

5) täten lujittaa sukkuhengen ja sukkukunnan tuntoa suvun jäsenissä tueksi heidän elämäntaloilleen,

6) jos varat sallivat, auttaa seuran jäsenen omatoimisia harrastuksia henkisen tai taloudellisen toimintapohjan lujittamiseksi,

7) taloudellisesti tukea ahdingossa olevien jäsenten toimeentuloa.

3 §.

Jäsenet.

Seuran jäseniksi pääsevät § 2:n kohta 1:ssä määritellyt Väänäs-nimiset henkilöt jälkeläisineen.

Jäseneksi haluavan on jätettävä kirjallinen pyyntö, jossa on selvitettävä, millä tavalla hakija on suvun jäsen. Anomuksen ratkaisee seuran johtokunta. Hyväksyttyminen tulee voimaan sitten, kun ensimmäinen maksuvelvollisuus on täytetty. Jäsenyys lakkaa kuoleman, eron tai erottamisen kautta. Eron saa pyytämällä sitä kirjallisesti johtokunnalta. Jäsen voidaan erottaa seurasta, jos hän on huomattavalla tavalla loukannut seuran kunniaa tai siihen muutoin on tärkeä syy olemassa. Erottamisesta päättää johtokunta, kuitenkin niin, että erotetulla on oikeus hakea kirjallisesti muutosta päätökseen seuran lähimmässä vuosikokouksessa, joka tässä tapauksessa asian lopullisesti ratkaisee. Jäsen, joka ei suorita jäsenmaksuaan määrävuotena, menettää äänioikeutensa seuraavaksi kalenterivuodeksi; ellei hän silloinkaan täytä tätä velvollisuuttaan, katsotaan hänen eronneen seurasta.

Jäsenet ovat kanta-, vakinaisia ja vuosijäseniä, joiden jäsenmaksujen suuruuden määrää seuran vuosikokous.

Jäsenen tehtävänä on kirjallisesti ilmoittaa seuran arkistoon kaikista perheessään tapahtuneista muutoksista, koskivatpa ne syntymää, avioliittoa tai kuolemaa, mahdollisuuksien mukaan varustettuina virallisilla todistuksilla.

4 §.

Erityisesti ansioituneita seuran jäseniä voi sukkokokous johtokunnan ja vuosikokouksen yhteisestä ehdotuksesta valita seuran kunniajäseniksi.

Kokoukset.*Vuosikokous.*

Seuran vuosikokous pidetään kerran vuodessa huhti—kesäk. Sen ajan ja paikan määrää seuran johtokunta, joka julkaisee kokouskutsun ainakin 2:ssa pääkaupungin sanomalehdessä vähintään 2 viikkoa ennen kokousta. Muut seuran kokoukset sukkokokousta lukuunottamatta kutsutaan koolle samalla tavalla. Seuran voi kutsua koolle myös johtokunta, jos 20 äänioikeutettua jäsentä sitä kirjallisesti vaatii ilmoittaen samalla tarkoituksen.

Vuosikokouksen avaa seuran esimies ja käsitellään siinä seuraavat asiat:

- 1) valitaan kokouksen puheenjohtaja ja sihteeri,
- 2) valitaan kokouksessa läsnäolevista 2 jäsentä tarkastamaan kokouksen pöytäkirjaa,
- 3) esitellään johtokunnan vuosikertomus edelliseltä kalenterivuodelta sekä seuran tilit samalta ajalta ja tilintarkastajien lausunto,
- 4) päätetään tilinpäätöksen vahvistamisesta ja vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle ja taloudenhoitajalle,
- 5) päätetään jäsenmaksujen ja muiden maksujen suuruudesta,
- 6) määrätään johtokunnan jäsenten palkkiot,
- 7) täytetään johtokunnan jäsenten seuraavan vuoden alussa avoimiksi tulevat paikat,
- 8) valitaan 2 tilintarkastajaa ja 2 varatilintarkastajaa kuluvan kalenterivuoden tilijä tarkastamaan,
- 9) esitetään muut johtokunnan ja jäsenten tekemät ehdotukset.

Vuosikokouksen käsiteltäviksi tarkoitetut jäsenten ehdotukset on jätettävä seuran esimiehelle viimeistään viikkoa ennen kokousta. Näihin liittäkoon johtokunta lausuntonsa.

Seuran kaikissa kokouksissa on kullakin 18 vuotta täyttäneellä jäsenmaksunsa suorittaneella jäsenellä 1 ääni. Poissaoleva saakoon valtakirjalla siirtää äänioikeutensa läsnäolevalle äänioikeutetulle. Älköön kukaan äänestääkö useammalla kuin 2:lla valtakirjalla. Äänten mennessä tasan ratkaisee esimiehen ääni, paitsi vaaleissa arpa.

Sukukokous.

Seura kutsuu suvun jäsenet touko—elok. pidettävään sukukokoukseen joka 3:s vuosi tai johtokunnan harkinnan mukaan useamminkin. Sukukokouksen ajan ja paikan määrää seuran johtokunta, joka julkaisee sukukokouskutsun ainakin 3:ssa pääkaupungin sanomalehdessä ja johtokunnan harkinnan mukaan joissakin maaseutulehdissä vähintään 1 kk. ennen sukukokousta sekä sukukokousta edeltävällä viikolla ja lähettää sen vähintään 1 kk. ennen sukukokousta niille seuran jäsenille, joiden osoite tunnetaan seuran toimistossa.

Sukukokouksessa pitää avauspuheen seuran esimies, joka myös toimii sukukokouksen puheenjohtajana. Hänen ollessaan estettynä suorittaa hänen tehtävänsä jompikumpi varaesimies tai joku muu sukukokouksen valitsema seuran jäsen.

Sukukokouksessa käsitellään seuraavat asiat:

- 1) esitetään kokouspaikkakunnan jäsenten puolesta tervehdys,
- 2) lausutaan muist sanat edellisen sukukokouksen jälkeen kuolleista suvun jäsenistä,
- 3) valitaan kokouksen sihteeri, muiden sukujuhlallisuuksien selostaja ja koko sukupäivien leikilliset pakinakirjurit,
- 4) valitaan sukukokouksen läsnäolijoista 2 jäsentä tarkastamaan sukukokouksen pöytäkirja sekä tarpeellinen määrä jäseniä lukemaan ja kirjallisesti ilmoittamaan mielipiteensä seuraavassa sukuseuran kokouksessa siitä, vastaavatko juhlaselostus ja pakinat juhlapäivien todellista kulkua,
- 5) esitellään johtokunnan kuvaus tärkeimmistä tapauksista suvun piirissä seuraavaan sukukokoukseen saakka,
- 7) käsitellään vuosikokouksen mahdollisesti tekemät ehdotukset.

8) päätetään johtokunnan esityksestä niistä perusteista, joiden mukaan seuran jäsenille mahdollisuuksien mukaan myönnetään stipendejä ja suvun jäsenille avustuksia,

9) päätetään johtokunnan muut ehdotukset ja seuran jäsenten määräaikana tekemät ehdotukset,

10) esitetään seuran vastaista toimintaa koskevia evästyksiä seuran johtokunnalle,

11) esitetään seuran sukkokokouksen aikaa ja paikkaa koskevat evästyksct,

12) esitetään sukkokokouksen päättäjäissanat.

Sukukokouksen käsiteltäviksi tarkoitctut ehdotukset on jätettävä seuran esimiehelle viimeistään 2 viikkoa ennen kokousta. Näihin liittäköön johtokunta oman lausuntonsa.

7 §.

Hallinto.

Seuran hallituksena toimii ja sen omaisuutta ja asioita hoitaa johtokunta, johon kuuluvat sukkokokouksen valitsemina esimies, I varaesimies, II varaesimies sekä vuosikokouksen valitsemina 3 varsinaista ja 2 varajäsentä. Ensi kerralla valitsivat seuran perustajat koko johtokunnan sekä määräsivät jäsenmaksujen ja muiden maksujen suuruuden. Vuosikokouksen valitsemista jäsenistä erosi ensi kerralla 1 varsinainen ja 1 varajäsen arvan mukaan. Jäsenet eroavat vuoron mukaan. Erovuoraiset voidaan valita uudelleen.

8 §.

Yhdistyksen nimen kirjoittaminen.

Seuran nimen kirjoittaa seuran esimies tai I tai II varaesimies, 1 näistä yhdessä sihteerin tai taloudenhoitajan kanssa.

9 §.

Johtokunta.

Johtokunta valitsee keskuudestaan

1) taloudenhoitajan ja

2) joko keskuudestaan tai ulkopuolelta sihteerin, toimiston ja arkistonhoitajan ja muut tarpeelliset toimihenkilöt sekä

3) myöntää heille eron toimistaan.

4) Johtokunta määrää toimihenkilöiden palkat tai palkkiot.

Johtokunta panee toimeen sukkokokouksen ja vuosikokouksen päätökset, myöntää hyväksymäänsä vakuutta vastaan lainoja seuran varoista seuran jäsenille tai, ellei näitä ole hakijoina, heidän jälkeläisilleen, mikäli toinen vanhemmista on tai on ollut kuolemaansa asti seuran jäsenenä, tai ellei näitäkään ole hakijoina, muille suvun jäsenille, määrää niistä maksettavan koron ja huolehtii seuran rahavarojen ja muun omaisuuden hoidosta ja käytöstä, antaa näiden sääntöjen puitteissa seuran jäsenille stipendejä ja suvun jäsenille avustuksia, kutsuu sukkokoukset, vuosikokoukset ja muut kokoukset sekä valmistaa niiden ohjelman.

10 §.

Esimies.

Seuran esimies tai hänen ollessaan estettynä, jompikumpi varaesimies, kutsuu johtokunnan koolle, johtaa puhetta sen kokouksissa sekä jättää taloudenhoitajan laatiman tilinpäätöksen seuran ja sen johtokunnan kokousten pöytäkirjojen kera seuran tilintarkastajille viimeistään helmik. 15 p:nä. Johtokunta on päätösvaltainen, kun esimiehen tai jommankumman varaesimiehen lisäksi on läsnä 3 muuta johtokunnan jäsentä. Varajäsenet kutsutaan aina kokouksiin. Äänten mennessä tasan ratkaisee puheenjohtajan mielipide.

11 §.

Virkailijat ja toimihenkilöt.

Sihteeri.

Sihteeri esittää asiat johtokunnan kokouksissa, kirjoittaa pöytäkirjat, joiden tarkastajiksi valitaan 2 läsnäollutta johtokuntaan kuuluvaa henkilöä, ja hoitaa johtokunnan määräämät tehtävät.

12 §.

Taloudenhoitaja.

Taloudenhoitaja hoitaa seuran rahavaroja, vastaanottaa toimiston ja arkistonhoitajan kokoamat jäsenmaksut, vastaanottaa myös muut tulot ja suorittaa johtokunnan päätösten mukaan menot sekä laatii ja jättää tilinpäätöksen kalenterivuositain johtokunnan esimiehelle tai jommallekummalle varaesimiehelle viimeistään helmik. 15 p:nä.

13 §.

Toimiston ja arkistonhoitaja.

Toimiston ja arkistonhoitaja vastaanottaa seuran jäsenten ilmoitukset heidän perheessään tapahtuneista muutoksista, järjestää ne ja tallettaa ne sekä pitää niiden avulla ja muutoin sukukronikkaa, johon merkitsee kaikki sukua koskevat, tietoonsa tulleet mainitsemisen arvoiset tapahtumat, pitää jäsenluetteloa sekä hoitaa kirjeenvaihdon ja muut toimistolle ja arkistolle sopivat tehtävät.

14 §.

Tilintarkastajat.

Tilintarkastajien tulee jättää lausuntonsa johtokunnalle viimeistään maalisk. 5 p:nä ja tulee tämän sisältää perusteltu esitys tilinpäätöksestä ja vastuuvapauden myöntämisestä johtokunnalle ja taloudenhoitajalle.

15 §.

Yhdistyksen omaisuus.

Seura on oikeutettu vastaanottamaan lahjoituksia ja testamentteja sekä omistamaan tarkoitustensa toteuttamiseksi kiinteistöjä ja irtaimistoja. Nämä hoidetaan ja käytetään lahjoittajien tai testamentintekijäin määräysten mukaan tai, ellei sellaista ole, johtokunnan päättämällä tavalla.

Seuralla on hallussaan erikoinen rahasto, jota hoitaa johtokunta.

Seuran omaisuuden kartuttamiseksi toivotaan jokaisen jäsenen iloisten perhetapausten sattuessa omassa perheessään, erittäinkin syntymisen, vihkimisen, suoritettujen tutkimusten, toimensaannin, ylennysten, hengenvaarasta pelastumisen jne. johdosta tekevän seuralle tapahtuman merkitystä tai taloudellista asemaa vastaavaan lahjoituksen ja muutenkin muistavan seuraan lahjoituksillaan ja testamentteillaan.

Mitään seuralle luovutettuja maksuja ja varoja ei luovuteta takaisin.

Seuran asioista vastaa vain seuran omaisuus.

Seuran varoja käytetään alkuajoina ensi sijassa suvun eri sukuhaarojen yhteyden tutkimiseen, sukuselvitysten ja suvun muun historian kustantamiseen, sukukokousten toimeenpanoon sekä seuran asiain kaikinpuoliseen hoitoon eikä näihin tarkoituksiin oteta velkaa. Ainakin $\frac{1}{3}$ sukurahaston minimimäärästä on aina pidettävä talletettuna vakavaraiseen suomalaiseen pankkiin.

16 §.

Sääntöjen muutokset ja toiminnan lakkauttaminen.

Päätös näiden sääntöjen muuttamisesta tai seuran toiminnan lakkauttamisesta ja jäännösomaisuuden käyttämisestä on tehtävä, ollakseen pätevä, vuosikokouksessa ja aikaisintaan 2 kk. sen jälkeen pidettävässä sukokokouksessa ja vaaditaan kummasakin kokouksessa päätöksen syntymistä varten:

- 1) että ehdotus on kokouskutsussa selvästi mainittu,
- 2) että kokouksessa on saapuvilla tai edustettuna ainakin 60 % seuran äänioikeutetuista jäsenistä ja
- 3) että ainakin 3/4 kokouksessa saapuvilla olevista tai edustetuista seuran äänioikeutetuista jäsenistä kannattaa tehtyä ehdotusta.

17 §.

Jos seura lakkautetaan, käytetään sen omaisuus ensin seuran asiain selvittämiseen, minkä jälkeen jäännös luovutetaan seuran tarkoituksia vastaavalla tavalla käytettäväksi noudattaen edellisessä §:ssä mainittujen määräysten mukaan tehtyjä päätöksiä, kuitenkin niin, että seuran arkistoa ei saa jättää yksityisen henkilön haltuun, vaan se on luovutettava Suomen Valtion Arkistolle.

18 §.

Kaikessa muussa noudatetaan, mitä voimassaoleva laki yhdistyksistä säättää.

Helsingissä marraskuun 14 päivänä 1937.

TOIMISTON TIEDOITUKSIA

Toimistonhoitaja ja seuran sihteeri ilmoittaa olevansa virkavapaa vuoden 1946 aikana. Toimiston osoite pysyy kuitenkin samana, kuin viimeksi on ilmoitettu, nim. Helsinki, Ratakatu 21 B 2 (puh. 66 287). Sitä hoitaa toistaiseksi maisteri *Kaarina Visakanto*.

Toimistoon on syytä lähettää jatkuvasti kirjoituksia, valokuvia ym. sopivaa sukuhistoriallista aineistoa. Toisaalla tässä julkaisussa on jo ilmoitettu kilpailusta, joka on julistettu Suvun oman merkin laatimista varten. Kehoitetaan kaikkia suvun piirissä olevia taiteilijoita ja asianharrastajia laatimaan ehdotuksia esitetyllä pohjalla ja lähettämään ne Sukuseuran toimistoon ennen joulukuun 1 päivää 1946. Tarkoituksenamme on saada oma merkki jokaisen Väänäsen rintaan seuraavaan Sukukokoukseen, joka on alustavasti suunniteltu pidettäväksi kesällä 1947, jolloin sukuseura tulee 10-vuotiaaksi.

Väänästen Sukupuun I vuosikerta on nyt saatavissa myös sidottuna kirjana 250 mk:n hinnasta. Jokaisen Suvun jäsenen on syytä hankkia se itselleen sekä levittää sitä asianharrastajien keskuuteen. On nimittäin huomattava: VÄÄNÄSTEN SUKU ON AINOA SUOMALAINEN SUKU, JOLLA ON OMA JULKAISU kaikkien sekä sukututkimuksen että Suvun keskeisten harrastusten piiriin liittyvien kysymysten käsittelemistä varten.

Lopuksi seuran sihteeri painostaa vielä sitä, että kun Sukuseuran säännöt ovat nyt kaikkien helposti luettavissa, on niihin syytä tarkoin tutustua. Lisäksi toivotaan, että Seuraa muistettaisiin lahjoituksilla ja kaikenlaisella taloudellisella tuella, jotta sen toimintaa voitaisiin pitää yllä ja jotta varsinkin tätä SUKUPUUTAMME voitaisiin jatkuvasti toimittaa. Sukukokouksen tekemän päätöksen mukaan julkaisu tulee vuodesta 1946 alkaen toistaiseksi ilmestymään yhdistettyinä kaksoisnumeroina juhanuksena ja jouluna.

VÄÄNÄSTEN SUKUSEURAN JÄSENLUETTELO

(JATKOA)

Vuosi jäseniä:

Väänänen, Aatu	isäntä	Pöljä
----------------	--------	-------

Kantajäseniä:

Karpo, Fanny	rouva	Kuopio
Väänänen, Aarne J.	johtaja	Rautalampi
Väänänen, Albin	maanvilj.	Säviä
Väänänen, August	teurastaja	Varpaisjärvi
Väänänen, Eero Veikko	sihteeri	Helsinki
Väänänen, Erkki	maanvilj.	Niittylahti
Väänänen, Esko	opiskelija	Kuopio
Väänänen, Jaakko	maanvilj.	Varpaisjärvi
Väänänen, Lauri	konemestari	Kuopio
Väänänen, Lempi	rouva	Kuopio
Väänänen, Martti	teknikko	Karhula
Väänänen, Minerva	Kuopio	rouva

Vakinaisia jäseniä:

Halonen, Aira	lääket. kand.	Kuopio
Halonen, Hanna	rouva	Kuopio
Halonen, Riitta	kem. ylioppilas	Kuopio
Halonen, Viljo	lääket. kand.	Kuopio
Karhunen, Aino	rouva	Kuopio
Moilanen, Hanna	rouva	Kajaani
Niskanen, Niilo	isäntä	Alapitkä
Pellinen, Maija	rouva	Suonenjoki
Puomilahti, Aino	rouva	Kuopio
Vainio, Annikki	rouva	Kuopio
Väisänen, Riikka	emäntä	Käärmelahti
Väänänen, Aaro	maanvilj.	Lapinlahti
Väänänen, Albin	maanvilj.	Mikkeli
Väänänen, Elina	neiti	Kemi
Väänänen, Hannes	herra	Kuopio
Väänänen, Heikki	herra	Kemi
Väänänen, Heikki	kasööri	Kemi
Väänänen, Heikki	maanvilj.	Tohmajärvi
Väänänen, Heikki	maanvilj.	Kaltimo
Väänänen, Heikki	maanvilj.	Tervo
Väänänen, Helmi	rouva	Pansio
Väänänen, Hilve	emäntä	Tohmajärvi
Väänänen, Janne	konduktööri	Kemi
Väänänen, Johannes	kamreeri	Kuopio
Väänänen, Juho	tilallinen	Sodankylä
Väänänen, Kalle	maanvilj.	Siilinjärvi
Väänänen, Laina	neiti	Kuopio
Väänänen, Maila	neiti	Kuopio
Väänänen, Martti	maanvilj.	Alapitkä
Väänänen, Sirkka-Liisa	neiti	Kuopio
Väänänen, Suoma	neiti	Naarvanlahti
Väänänen, Taavetti	maanvilj.	Tervaslahti
Väänänen, Taimi	neiti	Kuopio
Väänänen, Tapio	herra	Kemi
Väänänen, Veli	herra	Kuopio
Väänänen, Venla	rouva	Kuopio
Väänänen, Ville	maanvilj.	Imatra
Väänänen, Yrjö	konemestari	Kuopio
Väänänen, Yrjö	maanvilj.	Riistavesi

OIKAISUJA

Sivu	Rivi	On:	P.o.:
53	2 ylh.	Sukukunnia-	Sukutunne-
56	1 alh.	ja Elsa.	ja Marja.
72	13 „	Godlund	Gottlund
92	1—2 „	Siirrettävä petittitekstin ylle	
96	16 „	111—129	98—108
96	5 „	98—108	111—129
96	2 „	182	192—198
98	12 „	157	—
103	13 „	ja Elsa.	ja Marja.
104	14 ylh.	Marja Annikki	Merja Annikki
107	13 „	§:n mom:n	2 §:n 1 mom:n